nedeljski
Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 50 lir

TRST, nedelja 2. avgusta 1964

Leto XX. - Št. 172 (5855)

Realizem in iluzije de Gaulla

Na tiskovni konferenci dne 23. julija je predsednik de Gaulle potrdil vtis, ki ga je javnost že imela, da je bilo njegovo nedavno srečanje v Bonnu z zahodnonemškim kanclerjem neuspešno. Z njemu lastno odkritostjo je priznal, da so dosedanje izkušnje francosko- nemške zveze negativne ter da med Francijo in Zahodno Nemčijo ni stičnih točk za kakšno skupno politiko. Po njegovih besedah je ta nesporazum skoro popoln. Dva zaveznika se ne strinjata niti glede obrambe niti glede revizije atlantskega pakta, politike do «vzhoda», meja «v srednji in vzhodni Evropi», stališča do Kitajske, evropske politike, problemov Azije in jugovzhodne Azije niti glede politike gospodarskega sodelovanja z državami v razvoju. V vsem ekspozeju na konferenci ni bilo opaziti niti enega stavka, iz katerega bi bilo videti, v čem se strinjata. De Gaulle ni iz tega povzel niti končne ugotovitve — čeprav je napravil neko daljno aluzijo — vendar se ugotovitev sama vsiljuje: francosko-nemška zveza nima temeljnih pogojev za delovanje.

Ob neki slovesni priložnosti pred pičlima dvema letoma, ko je sporočil sklep o ustanovitvi te zveze, je de Gaulle, zanešen z govorniško inspiracijo, izjavil, da je «francosko-nemško zbližanje eden najpomembnejših in eden najbolj bleščečih dogodkov med vsemi, kar sta jih Evropa in svet doživela v stoletjih». Danes mora biti njegovo razočaranje res veliko.

Tega razočaranja je kriv predvsem sam de Gaulle, saj ni prišlo zaradi tega, ker bi se njegov zahodnonemški zaveznik spremenil, pač pa zaradi tega, ker je temu zavezniku in tej zvezi pripisoval lastnosti in pomen, ki ga nimata in ne moreta imeti.

Evropska politika predsednika de Gaulla je — tako bi lahko rekli — v analizi razmer polna realizma, v planiranju prihodnosti pa polna iluzij.

Poglavitni pomen francosko-nemškega sporazuma ni bil v njegovem dvostranskem značaju in ureditvi dvostranskih odnosov, temveč v širših smotrih, ki sta jih upoštevali obe strani, a se glede njih nista strinjali. V francoskih očeh naj bi bil ta sporazum podlaga in začetno izhodišče neke evropske politike, temelječe na drugačnih načelih in drugačnih smotrih, na drugačnem razumevanju Evrope, njene prihodnosti in položaja. V zahodnonemških očeh pa naj bi bil ta sporazum opora in podlaga zahodnonemške politike za utrjevanje in krepitev njenega položaja prav v tistem političnem sistemu, ki ga je de Gaulle zavrnil. Protislovja so se pokazala že pri ratifikaciji sporazuma v bonskem parlamentu, ki mu je dodal neko formulo o solidarnosti z atlantsko politiko, ki je Pariz ni hotel sprejeti. S tem je že v samih besedilih sporazuma, ki niso identična, ugotovljeno, da vsaka stran pripisuje njegovemu besedilu drugačen pomen.

Težnja francoskega predsednika, da bi osvobodil Evropo pretiranega ameriškega vpliva, da bi napravil iz nje samostojnega činitelja neodvisne evropske politike, je izraz realistične ocene odnosov v zahodni koaliciji in realno pojmovanih interesov Evrope. Toda pot, po kateri je krenil v temu smotru, najprej prek zveze z Zahodno Nemčijo je iluzija tako s stališča bonske kakor tudi s stališča evropske politike. Pri ustanavljanju Zahodne Nemčije so sodelovali vsi zahodni zavezniki, vendar je to tvorbo in izraz zamisli Evrope v sistemu ameriške politike, zato je organsko vključena v ameriško politiko ves čas, dokler traja sedanja konstelacija mednarodnih odnosov.

De Gaullov splošni načrt verjetno obsega kakšno tako spremembo, vendar uporablja napačen vrstni red. Videti je nelogično, da se izpolnjevanje tega načrta začenja s tistim, kar bi moralo biti njegova posledica. Namesto da bi v okvirih nove, neodvisne evropske politike reševal problem francosko-nemških odnosov, skuša de Gaulle v okviru francosko-nemških odnosov rešiti problem nove in neodvisne evropske politike. Poskušal je, da bi Zahodno Nemčijo, pred vsako drugo spremembo, izključil iz kompleksa tako imenovane atlantske skupnosti in z njo pod roko krenil v boj za novo politiko. To pa je naloga, ki presega moč francoske privlačnosti za Zahodno Nemčijo in realnost političnih dejstev v Evropi.

Takšen načrt z Zah. Nemčijo tudi ni v skladu z objektivno zamišljeno evropsko politiko. De Gaulle govori o Nemčiji misleč na Zahodno Nemčijo. Če pa se misli na vso evropsko politiko, je treba misliti na vlogo in mesto nemškega problema v tej politiki. Tega problema pa ni mogoče reševati samo z Zahodno Nemčijo, ker takšne rešitve ne vplivajo na stališče vseh činiteljev, od katerih je odvisna njegova rešitev. Vendar pa de Gaulle ne bi mogel obdržati zveze z Z. Nemčijo, če ne bi sprejel tudi nemškega problema po zahodnonemški tezi. Iz tega izhaja, da smo priče popolne kontradikcije med koncepcijo evropske politike in francosko-nemške zveze.

Kadarkoli de Gaulle reče «Nemčija», misli pa na Zahodno Nemčijo, tako tudi takrat, kadar reče «Evropa», misli na njen zahodni del, včlanjen v Skupni trg. To kaže, da si de Gaulle zamišlja evropski problem v mejah zahodnega mednarodnega grupiranja in v okvirih ožjih francoskih interesov. Pri vsej širini, ki jo včasih odpirajo njegove govorniške vizije, ko si zamišlja Evropo «od Urala do Atlantika», se de Gaulle, kot kaže, še ni mogel otresti zastarelega načina obravnavanja velikih mednarodnih problemov v luči ozko pojmovanih interesov nekega sistema ali neke doktrine ter predvsem lastnih nacionalnih interesov. Zaradi tega mora biti seveda zmanjšana tudi vrednost njegovega evropskega programa, ki se s takšnim zoževanjem zamisli zmanjšuje na pomen blokovsko usmerjenega regionalnega načrta.

Takšno opravnavanje problema evropske politike je slabo odjeknilo ne le v «mali Evropi», temveč je tudi v nasprotju z njegovimi ambicioznimi prizadevanji, da bi Franciji zagotovil položaj in vlogo evropske velike sile. Francija bi takšen položaj in vlogo morda lahko dobila s širino in objektivnostjo neke nove evropske politike zavarovanja miru in širokega konstruktivnega mednarodnega sodelovanja na evropskem območju brez zahtev o oblikovanju jedra s hegemonističnimi pretenzijami, brez teženj po okrepljenih pozicijah v ožji regionalni skupini, katere meje so obenem tudi meje njenega mednarodnega vpliva. Če pritrdimo namreč de Gaullovim pripombam na ameriško politiko, moramo reči, da v evropsko politiko ni mogoče vključiti niti ameriške politike niti politike kakšne ožje evropske skupine. Če želimo ustanoviti, kot pravi de Gaulle, «evropsko Evropo», ne bomo tega smotra dosegli z ustanovitvijo samo «zahodnoevropske Evrope», temveč z res evropsko Evropo, ki si jo de Gaulle pravilno zamišlja, vendar gradi na pretirano ozki temeljni konstrukciji.

Morda general de Gaulle razume ves problem na nekoliko zastarel način, ker želi v te temelje vzidati tudi francosko jedrsko orožje. Francoski jedrski sili je posvetil veliko pozornost na svoji tiskovni konferenci. Ta del njegove konference je bil morda samo zaradi gradiva, ki smo ga omenili, preobremenjen z argumenti hladne vojne, s sklicevanjem na izmišljeno nevarnost komunistične agresije in poveličevanjem vloge sile v politiki. To je vneslo disonančno noto v vse de Gaullovo izvajanje in znižalo raven njegovih argumentov. Kaže, da francoski predsednik pri tem ni opazil, da pripombe, ki jih naslavlja na ameriško jedrsko politiko glede politične supremacije in hegemonije, veljajo — glede na druge evropske države — tudi za francosko jedrsko politiko. Problema, ki ga povzroča jedrsko orožje, de Gaulle ni obravnaval v luči splošnih mednarodnih interesov, temveč v okviru ameriško-francoskih odnosov in francoskega položaja v Evropi. Za Evropo, posebno pa za «evropsko Evropo», se jedrski problem ne rešuje s povečanjem jedrskih sil, temveč z odpravo in prepovedjo jedrskega orožja. Gonja za jedrskim ravnotežjem, v katerem de Gaulle, kot kaže, išče podlago za francosko nacionalno varnost, ustvarja iluzije, ki vodijo na neskončno tekmovalno stezo v oboroževanju.

Svoje zamisli o evropski politiki je de Gaulle postavil na

(Nadaljevanje na 2. strani)

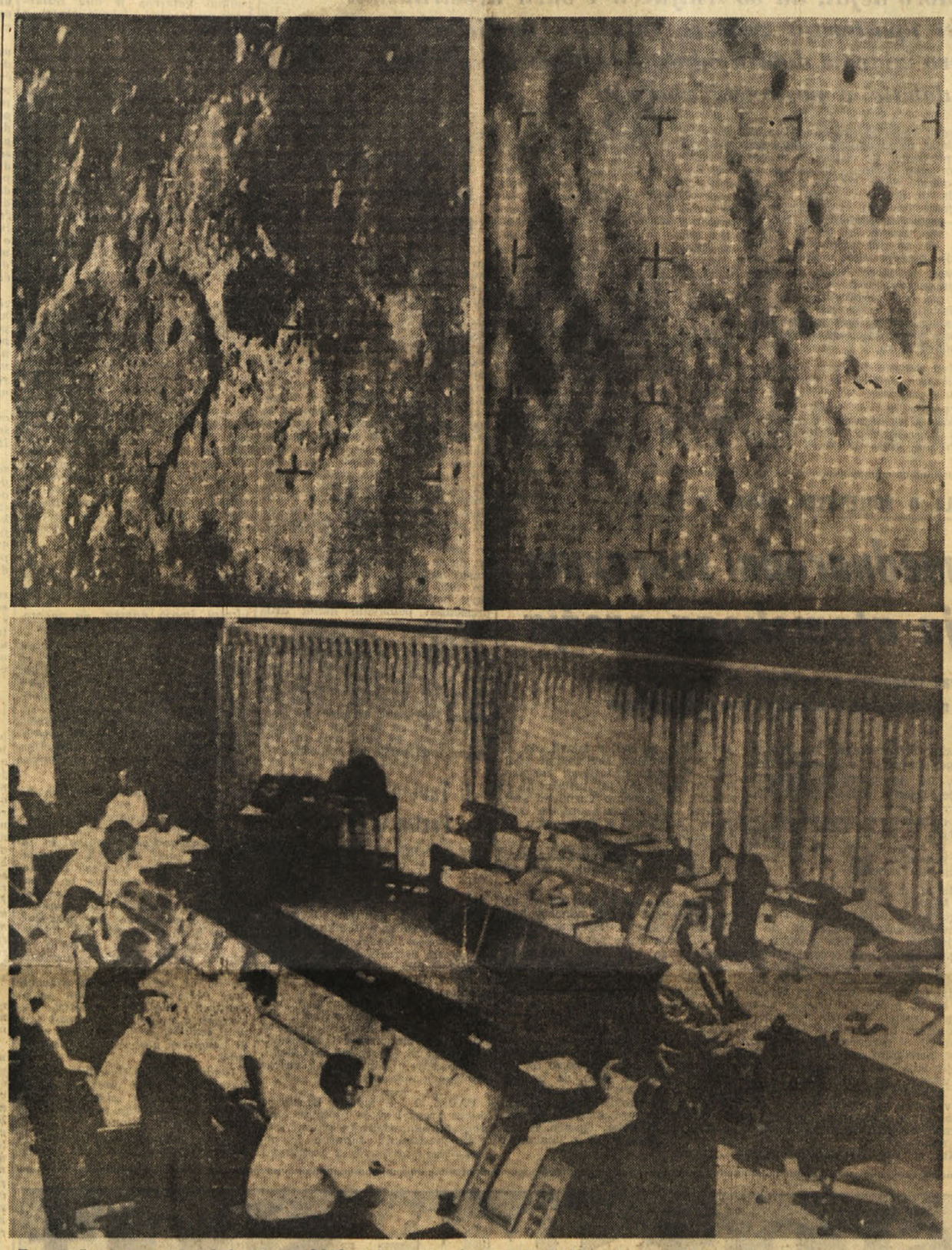

Zgoraj: Lunina površina, kakor jo je slikal «Ranger VII» ko je bil oddaljen od nje približno 300 metrov.
Spodaj: Skupina inženirjev opazuje poslednje faze letenja «Rangerja VII» v posebni dvorani v laboratoriju v Pasadeni.

Fotografije, ki jih je posnel «Ranger VII» važen prispevek k proučevanju Lunine površine

Zadnje slike so bile posnete v razdalji 300 metrov - Okrog večjih žrel so na Luni ugotovili številna manjša žrela - Predsednik Johnson je napovedal nadaljevanje programa za pristanek na Luni - Novembra izstrelitev satelitov, ki bodo slikali Mars

WASHINGTON, 1. — Predsednik Johnson je sprejel danes v Beli hiši dva od glavnih strokovnjakov, ki so vodili izstrelitev «Rangerja VII», in ki sta mu poročala o rezultatih poskusa. Znanstvenika sta dr. William Pickering in Homer Newell. Predsedniku sta znanstvenika izjavila, da fotografij, ki jih je posnel «Ranger VII», kažejo, da je «Megleno morje» idealno področje za pristanek vesoljske ladje s človeško posadko na Luni. Izrekla sta mnenje, da žrela na tem področju ne bi predstavljala velike nevarnosti za astronavte.

Johnson je izjavil, da pomeni uspeh «Rangerja» zmago za mir in dokaz pravilnega stališča tistih, ki so vedno podpirali program za raziskovanje Lune. Dalje so se predsednik in znanstvenika strinjali, da morajo ZDA nadaljevati in izpeljati do kraja svoj program, ki določa, da se v sedanjem desetletju pošlje na Luno satelit s človeško posadko.

Na tiskovni konferenci ki so jo organizirali v Pasadeni v Kaliforniji, so časnikarjem razdelili in obrazložili pet fotografij od skupnih 4.316, ki jih je posnel «Ranger VII», preden se je raztreščil na Luni. Fotografije je obrazložil dr. Gerard Kuiper, zaposlen v laboratoriju univerze države Arizone. Kuiper je izjavil, da slike kažejo, da je področje, ki ga je «Ranger» slikal, pokrito s prahom. Ena od fotografij, ki je bila posneta 300 metrov daleč od Lune, kaže področje, pokrito z žreli, od katerih imajo nekatera premer od 15 do 30 metrov. Pripomnil je, da bi se morali astronavti izogniti temu področju, na katerem se je raztreščil «Ranger VII.» Dalje je dr. Kuiper izjavil. «Novi elementi, s katerimi so nas seznanile te fotografije, so v pravem smislu besede raztegnitev našega starega znanja.» Dodal je, da sedaj proučujejo 400 fotografij, ki so «s fotografskega stališča v celoti centrirale» površino Lune, ki je prišla v poštev.

Dalje je dejal, da je bil presenečen nad dejstvom, da fotografije ne kažejo razpok ali prepadov na površini Lune. Druga važna stvar, ki jo kažejo slike, je okrogla oblika zelo majhnih žrel, ki jih niso do sedaj nikoli videli. Dalje so na podlagi fotografij ugotovili, da so na Luni čudna «stranska žrela», ki so posejana okrog «glavnih» žrel. Znanstveniki pravijo, da so ta «stranska» žrela nastala z bombardiranjem materiala iz «glavnih» žrel. Stevilo stranskih žrel je tako veliko, da bi na tem področju bil pristanek vesoljske ladje zelo težaven. Nekatera večja žrela imajo premer od 18 do 30 metrov, manjša pa so široka 90 centimetrov in globoka 15 centimetrov. Dr. Kuiper je izjavil, da so manjša žrela nastala verjetno iz materiala, ki ga je izbruhalo največje žrelo na Luni, t. j. Kopernikovo žrelo. «V bistvu, je dodal dr. Kuiper, smo ugotovili obstoj področja, ki je pravo gnezdo žrel in ki bi se mu morala vesoljska ladja pri pristajanju absolutno izogniti.» Dodal je, da je po mnenju znanstvenikov najbolj primerno področje za pristanek vesoljske ladje področje «Meglenega morja» v določeni razdalji od področja, ki je posejano z žreli. «Na vsak način, je dodal znanstvenik, so slike očitno pokazale obstoj vulkanskih pojavov na Luni, čeprav se zdi, da so nekatera žrela nastala zaradi bombardiranja meteoritov.»

Drugi član skupine znanstvenikov dr. Rugene Shoemaker je izjavil, da so slike Lunine površine v nekem smislu skrivnost. Pripomnil je: «Sproti ko so se fotografski aparati približevali Luni, so slike kazale naraščajoče število žrel. Toda nenadoma se je zgodilo nekaj čudnega. Iz ne vemo kakšnega razloga, so fotografije začele kazati popolnoma gladko površino. To je res značilno dejstvo. Toda za sedaj si ga ne moremo razložiti.» Dalje je Shoemaker izjavil, da so fotografije dokaz, da je Lunina površina vsaj v globini 30 centimetrov trda in da bi na nekaterih fotografiranih področjih vesoljska ladja mogla zanesljivo pristati. Na vprašanje, ali bi astronavt mogel eventualno izstopiti iz vesoljske ladje brez skrbi, je znanstvenik odgovoril: «Ne verjamem, da bi mene skrbelo, ko bi stopil na Luno: «Dodal je, da kljub temu niso najboljši kraji za pristanek astronavtov v «Meglenem morju» tako dobri, kakor bi želeli znanstveniki, ki pripravljajo program «Apolon».

«Imamo še dva «Rangerja», ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

Slovenska realna gimnazija v Celovcu

V šolskem letu 1963-64 je bilo 322 učencev - Maturo je letos opravilo 20 dijakov

Celovški «Naš tednik — Kronika» poroča:

«Navada je, da izdajajo srednje šole vsako leto ob zaključku šolskega leta tudi svoj obračun dela v obliki letnega poročila.

Tako je tudi naša slovenska gimnazija letos izdala kot običajno svoje Letno poročilo. Letos je ovitek nov, ki ga je s slikami opremil arhitekt Oswald. Letno poročilo za leto 1963-64 obsega 68 strani.

Ob listanju tega poročila najdemo že v začetku rubriko profesorski zbor v šolskem letu 1963-64. Ta nam pokaže točno število: 21 učnih moči na šoli. Učencev je bilo v minulem letu 322, od tega 205 dijakov in 117 dijakinj.

Solarji so bili porazdeljeni v 12 razredih, od katerih so imeli 1., 3., 4. in 5. razred paralelke.

Največ dijakov je stanovalo v dijaških domovih, in sicer: 230. Domov se jih je vozilo: 64. V Celovcu pa jih je stanovalo: 29.

Letos je opravilo maturo z uspehom 20 dijakov in dijakinj.

Omembe vredno je, da je pri 2. maturi prvič predsedoval nadzornik za slovensko gimnazijo in za pouk slovenščine na ostalih srednjih šolah, prof. dr. Valentin Inzko.

Na strani 21 najdemo nekaj o šolskem zakonu 1962. Naj zapišemo nekaj misli iz tega zakona. Novi šolski zakon prinaša prvo bistveno spremembo s tem, da predpisuje 9-letno šolsko obveznost. Prvi del obsega 4-letno nižjo ljudsko šolo; drugi del šolske obveznosti obsega višjo ljudsko šolo (4 leta) ali pa glavno šolo. To je obvezna šolska doba, ki se zaključi s politehničnim letom.

Bivše srednje šole: gimnazija, realna gimnazija in realka, pa so dobile z novim šolskim zakonom naslov «Splošno izobraževalna šola» in predstavljajo po novem zakonu samo še dva tipa, in sicer gimnazijo in realno gimnazijo.

Tudi naša šola je dobila z odlokom prosvetnega ministra z dne 20. februarja 1964 nov naslov: Državna gimnazija za Slovence.

Med šolskim letom so dijaki obiskali celo vrsto predstav v kinu in gledališču. Zavod je imel tudi več proslav. Poleg tega so imeli učitelji več zborovanj in posvetovanj ter tečajev.

Na 25. strani beremo lepo poročilo o akademiji slovenske gimnazije, ki pomeni za ta zavod tradicionalni šolski praznik. Stevilno poslušalstvo, ki je napolnilo veliko dvorano Delavske zbornice do zadnjega kotička, je lahko videlo in slišalo, kaj zmorejo naši nadobudni dijaki in njihovi profesorji.

Letno poročilo prinaša tudi članek o skupnem koncertu celovških gimnazij, na katerem je prvič nastopil tudi mešani zbor slovenske gimnazije z velikim uspehom.

Ob listanju knjižice naletimo na poročila o: «Dijaški knjižici»; «Naš 7. razred na Dunaju»; «26. oktober — dan avstrijske zastave». Zanimiv je sestavek «Nevsakdanja sreča» in pa «Naše maturitetno potovanje leta 1963». Lepa sta sestavka o «Ksaverju Meško» in «Williamu Shakespearu». V letnem poročilu je še govora o znanem koroškem šolniku, jezikoslovcu, slovstvenem zgodovinarju in narodopiscu, prof. Janezu Scheiniggu in pa članek «Odmevi izpod Svinje planine», ki piše o lovu za narodnim blagom — narodnimi pesmimi.

To bi bilo v glavnem vse, kar nam nudi «Letno poročilo» tega zavoda: Iz vsebine knjižice razberemo lahko, kako pisano je šolsko življenje, dejanje in nehanje na tej šoli.

Lahko smo ponosni na ta naš vzgojni zavod, ki mu ni para v deželi Koroški!»

DANES

Slike, ki jih je ameriški satelit Ranger VII posnel z bližine nekaj sto metrov od Lunine površine ter s tem nudil človeštvu doslej najnatančnejšo podobo našega najbližjega spremljevalca, so vsaj za en dan potisnile v ozadje vse domače in svetovno politično dogajanje, saj pomeni dogodek še eno zmago človekovega uma nad ovirami na poti njegovega pristanka na Luni.

Senatorji so včeraj — kot je bilo pričakovati — s 163 glasovi proti 126 izglasovali zaupnico tudi drugi Morovi vladi levega centra. Predsednik vlade je v svojem zaključnem govoru omenil — v njegovem zunanjepolitičnem delu — tudi svoj predvideni letošnji uradni obisk v Jugoslaviji, za katerega je dejal, da se «vključuje v okvir dvostranskih odnosov in tudi v širše vidike, ki upoštevajo zahteve miru in pomiritve med narodi.» Dejal je, da so odnosi Italije z Jugoslavijo omogočili rešitev mnogih visečih vprašanj, ki predstavljajo predvsem v gospodarskem in trgovinskem sodelovanju ter na važnem sektorju človeških odnosov, jasen dokaz, kako države z različnimi sistemi lahko aktivno sodelujejo.» Omenil je tudi nedavno Titovo izjavo ter dejal, da se z njo strinja, prav tako pa se strinja tudi z željo, da se spodbujajo «iniciative, ki lahko prispevajo k zboljšanju vzajemnih odnosov». Domnevajo, da so med temi pobudami tudi vprašanja dokončne ureditve še neuresničenih določb pred desetimi leti podpisanega londonskega dogovora o narodnostnih manjšinah.

Jutri pa se začne parlamentarna debata o Morovih programskih izjavah še v poslanski zbornici, kjer se bo prav tako zagotovo zaključila z izglasovanjem zaupnice vladi.

V Moskvi so objavili včeraj skupno poročilo o razgovorih z Butlerjem. Britanska in sovjetska vlada soglašata predvsem, da je potrebno skleniti mednarodno pogodbo za prenehanje širjenja jedrskega orožja, da je ohranitev miru v atomski dobi prva naloga vseh držav, da bosta obe vladi nadaljevali izmenjavo misli o mednarodnih vprašanjih in o utrditvi OZN za ohranitev miru. Butler je še posebej izjavil, da se bo to zgodilo jeseni.

Tajnik OZN U Tant pa je po obisku Moskve in Pariza včeraj izjavil, da je imel vtis «da imata Hruščov in general de Gaulle isti smoter: okrepitev OZN in povečanje učinkovitosti te organizacije».

Beg različnih «interesov» iz Konga

Senatorji so s 163 glasovi proti 120 izglasovali zaupnico tudi drugi Morovi vladi levega centra

Moro je v svojem enournem zaključnem govoru odgovarjal predvsem senatorjem Scoccimarru (KPI), Rodi (PSIUP) in Nencioniju (MSI) - O svojem prihodnjem uradnem obisku v Jugoslaviji je Moro dejal, da bo «vključen v okvir dvostranskih koristi in tudi v širše vidike, ki upoštevajo zahteve miru in pomiritve med narodi» ter poudaril nedavno Titovo izjavo o dobrih odnosih med obema državama

Jutri začetek debate v poslanski zbornici

RIM, 1. — Kot je bilo predvideno, je včeraj po Morovem zaključnem govoru v senatu in po glasovalnih izjavah tudi njegova druga vlada levega centra prejela zaupnico: za zaupnico je od 284 senatorjev glasovalo 163, proti zaupnici pa 120; vzdržal se je en senator, predsednik pa ni glasoval. Debata o Morovi programski izjavi se bo začela v ponedeljek tudi v poslanski zbornici, kjer se bo predvidoma prav tako zaključila z izglasovanjem zaupnice.

Moro je v svojem govoru najprej z zadovoljstvom ugotovil, da je bila debata v senatu konstruktivna «ne samo s strani predstavnikov večine», ter poudaril, da so bile kritike opozicije — čeprav živahne — vedno korektne.» Tudi ob zaključku svojega govora je dejal, da so «levičarske stranke dokazale velik čut odgovornosti prav tako kot je ta čut pokazal del krščanske demokracije».

Drugi del svojega govora je predsednik vlade posvetil zunanji politiki in med drugim omenil tudi odnose z Jugoslavijo ter dejal:

«Naši odnosi z Jugoslavijo niso ideološke prirode, temveč jih navdihuje želja po zboljšanju in razčiščenju naših odnosov s sosednimi državami. Vsaka zunanja politika, ki zasluži to ime, mora zasledovati ta osnovni smoter. Ti odnosi so nam omogočili rešitev mnogih visečih vprašanj, ki predstavljajo predvsem v gospodarskem in trgovskem sodelovanju ter na važnem sektorju človeških odnosov jasen dokaz, kako države z različnim sistemom lahko aktivno sodelujejo. Maršal Tito je pred nekaj dnevi s posebno toplimi izrazi poudaril to zanimivo in koristno stran naših odnosov. Z njegovo oceno se strinjamo in se hkrati prav tako strinjamo z željo spodbujati iniciative, ki lahko prispevajo k zboljšanju medsebojnih odnosov. Naše predvideno potovanje v Beograd bo vključeno v ta okvir dvostranskih koristi in tudi v bolj široke vidike, ki upoštevajo zahteve miru in pomiritve med narodi.»

Ko je govoril o odnosih z Avstrijo, je Moro omenil «spor okrog izvajanja sporazuma De Gasperi-Gruber na Južnem Tirolskem, s pomočjo sedanjih stikov z Avstrijci, ki so bolj uravnovešeni in ki bolj upoštevajo sedanji položaj». Moro je izrazil željo, da bi se spor rešil ter da bi se na ta način odprla pot za razvoj «tistih tradicionalnih in plodnih odnosov, ki so vedno povezovali obe sosedni državi».

Glede zunanje politike Italije pa je dejal, da «položaj Italije ni statičen: hkrati pa se zavedamo, da velika vprašanja, glede katerih smo v zadnjih letih prevzeli obveznosti, še vedno predstavljajo globoke korenine našega obstoja kot svobodne in moderne države». Obširno je govoril o politični združitvi Evrope ter odgovarjal na Scoccimarrovo (KPI) vprašanje, kakšno je «resnično stališče Italije v skupnem tržišču». Moro je poudaril, da se Italija drži točno zadevnega rimskega sporazuma ter pri tem navedel zlasti določbe uvoda tega sporazuma in njegove člene 2 in 103 na podlagi katerega je pred tremi dnevi svet evropske gospodarske skupnosti dovolil Italiji olajšave glede sladkorja in mesa. Za stališče do pobud zahodnonemškega kanclerja Erharda pa je Moro dejal, da jih ni moč presojati, ker doslej te pobude še nimajo «točnih obrisov» in «jih bomo presojali šele, ko nam bodo sporočene». Na očitke fašističnega senatorja Graya, da se Italija še edina upira pristopu Španije k skupnemu tržišču, pa je Moro dejal, da nekaj takega Španija ni nikoli zahtevala, temveč je zaprosila le za «začetek razgovorov, da se proučijo možnosti rešitve gospodarskih in trgovskih vprašanj, ki se Španiji postavljajo spričo obstoja EST.»

Sicer pa je Moro odgovarjal posebno na kritike Scoccimarra (KPI), Rode (PSIUP) in Nencionija (MSI). Pobijal je trditve, da je bila tudi kriza prejšnje vlade izvenparlamentarna ter poudaril, da je vlada padla zaradi tega, ker je v parlamentu ostala v manjšini pri glasovanju o državnem proračunu. Ko je odgovarjal na očitke, da njegova vlada ni uresničila obljub, je dejal, da ni opustila nobene točke programa, pa čeprav je ta program tako obširen, da obsega zakonodajno dobo. Priznal pa je, da vlada ni mogla v šestih mesecih življenja odobriti vseh načrtov in jih predložiti parlamentu ter naštel vse ukrepe, ki jih je pripravila ali pa jih pripravlja. Glede kritik njegove «konjunkturne diagnoze», je Moro dejal, da se ta diagnoza «objektivno ne more označiti niti kot pesimistična niti kot optimistična». «Res pa je, da se nahajamo na najbolj težavni točki našega konjunkturnega razvoja,» je poudaril Moro.

Med drugim je nato omenil izboljšanje plačilne bilance; glede izvoza kapitala je dejal, da to vprašanje ni več važno, ker se je kapital iz inozemstva začel vračati pa čeprav v obliki «inozemskih lir». Nato je Moro navedel podatke o uvozu v lanskem prvem polletju in jih primerjal s podatki letošnjega leta ter ugotovil, da se je izvoz dvignil za 15.4 odst., uvoz pa za 11.2 odst. V drugem tromesečju letošnjega leta se je uvoz dvignil samo za 0.9 odst., medtem ko se je izvoz dvignil za 18.5 odst., tako da se je negativni saldo zmanjšal za 21.4 odst.

Po njegovem govoru so načelniki demokristjanske, socialistične in socialdemokratske parlamentarne skupine (senatorji Gava, Tolloy in Lami Starnuti) predložili besedilo resolucije o zaupnici. Predstavniki opozicijskih strank levice in desnice so v glasovalnih izjavah obrazložili, zakaj bodo glasovali proti. Tudi sen. Parri je povedal, da bo glasoval proti; isto je storil sen. Carlo Levi — oba pripadata namreč senatni skupini. Predstavniki treh strank večine so obrazložili, zakaj bodo glasovali za zaupnico.

V Champagnole nadaljujejo reševalno delo

CHAMPAGNOLE, 1. — Danes so ves dan nadaljevali vrtanje rova, skozi katerega bodo skušali potegniti na površje devet zasutih rudarjev. V prvih jutranjih urah so za nekaj časa zgubili stik z njimi, ker je skalovje zamašilo cev, skozi katero se pogovarjajo; stik pa je bil kmalu zatem vzpostavljen. Novi vrtalni stroj «Forex» je začel delovati sinoči. Do 20. ure so zvrtali vrtino 32 metrov. Upajo, da bodo jutri popoldne dosegli rov, v katerem so rudarji. Od trenutka, ko bodo končali vrtanje, do prihoda prvega rudarja na površje, bo poteklo drugih šest ur. V rov bodo morali namreč spustiti cev, v katero bodo namestili posebno kabino, ki jo bodo preizkušali z vrečo peska. Zatem bodo spustili v rov člana reševalne skupine, ki bo vodil nadaljnje operacije. Preden bodo rudarji prišli na površje, si bodo morali natakniti temne naočnike, da se izognejo prenaglemu kontrastu med temo, v kateri živijo že pet dni, in dnevno svetlobo. Rudarji bodo prihajali na površje v presledkih petnajstih minut drug za drugim.

GENCK, 1. — V rudnikih premoga v Zolderu v severnovzhodni Belgiji je preteklo noč usad premoga zasul v globini 800 metrov štiri rudarje. Dva od njih so kmalu zatem rešili, druga dva sta se zadušila. Reševalne skupine so delale vso noč, da bi rešile še druga dva rudarja, ki sta ostala pri življenju, toda prišle so prepozno.

U Tant o razgovorih v Parizu in Moskvi

NEW YORK, 1. — Tajnik OZN U Tant je ob povratku v New York izjavil, da je med razgovori v Parizu in v Moskvi imel «vtis, da imata general de Gaulle in Hruščov isti smoter: okrepitev OZN in povečanje učinkovitosti te organizacije». Dodal je: «Glede tega smotra ni različnih mnenj, toda velika razlika je v stališčih glede ukrepov, ki so potrebni, da se to doseže.»

Zatem je U Tant izjavil, da morajo države članice zastaviti vse sile, da se reši temeljno vprašanje, ki je financiranje OZN. Končno je izjavil, da se ni še odločil, ali bo sprejel obnovitev svojega tajniškega mandata.

PARIZ, 1. — Manlio Brosio je danes prevzel svoje funkcije glavnega tajnika atlantske zveze. Ameriški predsednik Johnson je poslal Brosiu brzojavko s čestitkami.

SEDEM DNI V SVETU

Italija

V četrtek je predsednik vlade Moro podal programsko izjavo nove vlade levega centra najprej v senatu nato pa še v poslanski zbornici; nakar se je v senatu začela razprava o teh izjavah.

Po izjavah strank vladne večine je programska izjava predsednika Mora veren izraz sporazuma, na podlagi katerega je bila sestavljena nova vlada levega centra z neposrednim sodelovanjem socialistov.

Moro je v svojem govoru podčrtal, da se tudi sedanji program sklicuje na onega, ki so ga sklenili v preteklem novembru in ki ga je parlament odobril v decembru lanskega leta. Razlika med prejšnjim in sedanjim vladnim programom ne zadeva njegove vsebine, ker tudi sedanji program potrjuje vse prejšnje programske obveze, ampak zadeva le tempo uresničenja teh obvez, ker so se vse štiri stranke strinjale v tem, da mora vlada dati prednost stabilizaciji gospodarstva, če hočemo ostvariti pogoje za uresničenje predvsem tistih reform, predvidenih v programu, ki so povezane z določenim finančnim bremenom.

Za stabilizacijo gospodarstva bo vlada sprejela naslednje ukrepe: povišala bo dohodninski davek kategorije C1 in C2 ter kategorije A in B; povišala bo dopolnilni davek in davek na promet (IGE), razen na promet z živili in gnojili; povišala bo tudi davek na promet nekaterih artiklov, katerih potrošnjo je treba omejiti. Sredstva, ki jih bo država dobila po tej poti, bodo uporabili za finansiranje tistih vej proizvodnje, ki ne morejo zadovoljiti domačega tržišča da bi se tako izognili uvozu in uravnovesili trgovinsko in plačilno bilanco. Del teh sredstev pa bodo uporabili za uresničenje obsežnega programa graden; na področju šolstva in ljudskih stanovanj; prav tako bodo pospešili izvršitev določenih javnih del, ki so že predvidena v proračunu in ki so socialnega pomena. Vsi ti ukrepi imajo namen, da zagotovijo dosedanjo raven zaposlitve.

V nadaljevanju svojega govora je Moro poudaril potrebo, da se uveljavi tako imenovana politika dohodkov, ker bi nenadzorovano višanje mezd ne vodilo k stabilizaciji gospodarstva, ampak k inflaciji in brezposelnosti. Za izvajanje take politike pa je potrebno sodelovanje vseh činiteljev proizvodnega procesa, predvsem pa delavskih sindikatov.

Kar zadeva vladni program pa je Moro potrdil veljavnost obvez iz prejšnjega programa, ki zajemajo reformo zakonikov, predvsem kazenskega zakonika, in zakona o javni varnosti, sodstva, javne uprave in šolskega sistema. Glede deželne ureditve je dejal, da bodo šli vsi zakonski osnutki, ki so že bili predloženi parlamentu, svojo normalno pot, pravočasno pa bodo predložili tudi finančni zakon, ko bodo ugotovili finančno breme države za uveljavljenje te ureditve; izključil pa je, da bi država mogla prevzeti nase večje finančno breme za uresničenje deželne ureditve, dokler bo v veljavi zapora nad javnimi izdatki, ki je potrebna zaradi neugodne gospodarske konjunkture.

Vlada bo pospešila odobritev zakonskih ukrepov prejšnje vlade glede kmetijstva, zlasti osnutek, ki zadeva zemljiške pogodbe (spolovinarstvo in kolonat).

Glede urbanističnega zakona je Moro pripomnil, da bodo uveljavili načelo obvezne razlastitve stavbnih zemljišč najprej na področju pospešene urbanizacije, namreč v večjih mestih kjer imamo najhujše primere stavbne špekulacije s temi zemljišči. Odškodnino za ta zemljišča bodo določili tako, kot je predvidena v zakonu za Neapelj. Lastniki teh zemljišč se bodo mogli odtegniti razlastitvi, če bodo sami gradili na teh zemljiščih v roku enega leta po uveljavljenju urbanističnega zakona, dela pa dokončali najkasneje v dveh naslednjih letih.

Kar zadeva gospodarsko načrtovanje je predsednik vlade dejal, da je metoda gospodarskega načrtovanja značilna za gospodarsko politiko vlade, ki bo predložila parlamentu do konca leta prvi petletni načrt italijanskega gospodarstva. Osnutek tega načrta, ki ga je pripravila državna komisija za načrtovanje pri ministrstvu za državni proračun in pod vodstvom prejšnjega ministra Giolittija, bodo proučile še gospodarske in sindikalne organizacije nekatere državne uprave, predsedniki dežel in drugih zainteresiranih ustanov, o tem pa bo moral izreči svoje mnenje tudi CNEL, nato bo vlada sprejela svoje politične odločitve.

Moro je potrdil prejšnje obveze glede družinskih doklad, pokojnin in socialnega skrbstva ter pripomnil, da bo vlada izdelala, po posvetovanju s sindikalnimi organizacijami, statut delavskih pravic da bi zajamčili «dostojnost, svobodo in varnost delavcev na njihovih delovnih mestih».

Vprašanje zasebnega šolstva in onega, ki je izenačeno z javnim šolstvom, bodo rešili do 5. junija 1965.

Predsednik vlade je ponovil, da se tudi sedanja vladna večina strogo omejuje na štiri stranke levega centra in da so iz te večine izključene vse druge stranke, tako na desnici, kot na levici; to pa da ne pomeni diskriminacije, ampak le «mejo med večino in opozicijo v svobodni demokratični dialektiki.»

Kar zadeva končno raztegnitev sodelovanja med štirimi strankami od centra na krajevne uprave s tem v zvezi pripomnija da je to vprašanje tesno povezano z uspehom politike levega centra in uresničenjem programa sedanje vlade.

Romunija - Francija

Prejšnji teden je bila na obisku v Parizu romunska delegacija, ki jo je vodil predsednik vlade Gheorge Maurer. Sodeč po izjavah državnikov obeh strani in po uradnem sporočilu o razgovorih je bil obisk dokaj uspešen. Uradno sporočilo poudarja, da sta obe strani z zadovoljstvom ugotovili možnosti za nadaljnje izboljšanje tradicionalnih dobrih odnosov med Francijo in Romunijo. Prav tako so govorili o nadaljnjem razvoju trgovine med obema državama. Francija se zlasti zanima za romunske petrolejske proizvode, Romunija pa za različne orodne stroje v Franciji. Napovedali so začetek pogajanj za sklenitev novega širšega trgovinskega sporazuma.

Med bivanjem delegacije v Parizu so podpisali sporazum o tehničnem in znanstvenem sodelovanju med obema državama.

Glede trgovine, ki je bila obnovljena leta 1954, se v Parizu ugotavlja, da je ta še v povojih, čeprav se je vrednost izmenjave v zadnjih 11 letih povečala od 18 na 272 milijonov frankov. Okoli 70 odstotkov francoskih nakupov v Romuniji pa odpade na petrolejske proizvode, les, in oljarice, medtem ko Francija prodaja Romuniji zlasti tekstilno blago, orodne stroje in kemijske proizvode. Ta izmenjava je še vedno slaba in prav povečanju te izmenjave so posvetili dobršen del razgovorov.

V zvezi s kulturnimi odnosi pa ugotavljajo v Parizu, da francoski jezik v Romuniji ponovno zavzema mesto, ki ga je imel med dvema vojnama. Predstavnik francoske vlade je izjavil, da francoska vlada pripisuje velik pomen navzočnosti francoske kulture v Romuniji, bodisi da gre za znanost, jezik, umetnost ali književnost. Francoska vlada je prepričana, da napredek v izmenjavi idej lahko prispeva ne le k boljšemu razumevanju med Francijo in Romunijo, ampak tudi h krepitvi sloge med narodi in k miru.

U Tant

Glavni tajnik OZN U Tant je prejšnji teden obiskal Moskvo, kjer se je razgovarjal s člani sovjetske vlade. Ob povratku iz Moskve je izjavil, da mu je obisk zapustil globok vtis in da ga je utrdil v prepričanju, da Sovjetska zveza, kakor tudi druge države članice OZN, želijo močno in učinkovito svetovno organizacijo. Zatem je U Tant izjavil, da je finančni položaj OZN «zelo težaven». V Moskvi niso dosegli nobenega napredka, kar zadeva sovjetski prispevek za akcije sil OZN v Kongu.

Dalje je U Tant izjavil, da so bili njegovi razgovori z državniki mnogih evropskih, azijskih in afriških držav, s katerimi je imel priložnost sestati se, med 17-dnevnim potovanjem, zelo koristni in so omogočili vpogled v aktualen mednarodni položaj in na probleme, o katerih bo govora na prihodnjem zasedanju skupščine OZN. V začasnem dnevnem redu tega zasedanja prevladujejo vprašanja afriških držav.

Ko je U Tant govoril v Moskvi po sovjetski televiziji je poudaril, da je organizacija Združenih narodov «edino upanje človeštva v drugi polovici dvajsetega stoletja v senci vodikove bombe». Izjavil je, da sta s Hruščovom govorila o razorožitvi, o prihodnosti Združenih narodov o položaju v jugovzhodni Aziji in na karibskem področju ter o finančnem stanju OZN. Pozval je države članice OZN, naj posvetijo večjo pozornost finančnim vprašanjem in naj še pred jesenskim zasedanjem skupščine OZN predlagajo rešitve za težaven finančni položaj te mednarodne organizacije.

Ciper

Ciprski predsednik Makarios je bil prejšnji teden na obisku v Atenah, kjer je imel izčrpna posvetovanja s člani grške vlade. Ko je Makarios prispel v Atene, so v grški prestolnici poudarili, da ne gre samo za to, da bi ciprskega predsednika informirali o razgovorih, ki jih je imel Papandreu v Londonu Parizu in Washingtonu, ampak «da je čas, da se v ciprsko politiko vnesejo elementi, ki bodo bolj konkretni kot razlaganje splošnih stališč». Dalje so izjavili, da Grčija «ne bo pritiskala na Nikozijo, da bi sprejela stališča, ki so sprejemljiva samo za Atene, prav tako pa se ne bo zadovoljila s tem da bi capljala na repu ciprskih dogodkov».

Ob zaključku Makariosovih razgovorov so sporočili, da so podrobno pripravili spomenico, ki jo bodo predložili prihodnjemu zasedanju skupščine OZN. Makarios se še vedno zavzema za reševanje ciprskega spora v okviru OZN. V Atenah temu ne nasprotujejo, vendar pa pravijo, da Grčija kot članica NATO «nima tako svobodnih rok kot Ciper in da ne bo storila ničesar, kar bi lahko škodovalo harmoniji v okviru atlantske zveze». Kakor je povedal Makarios, bo spomenica, ki jo bodo predložili OZN vključevala zahtevo, naj otok postane popolnoma neodvisen in naj Ciprčani dobijo pravico, da svobodno odločajo o svoji prihodnosti.

V Londonu zatrjujejo, da se je povečalo upanje britanskih političnih krogov, da bo ciprski spor rešen na podlagi ameriškega predloga, po katerem naj bi se otok priključil Grčiji. Novi ameriški predlog je razložil Dean Acheson, ameriški opazovalec na grško-turških razgovorih s posredovalcem OZN Tuomiojo. Ta predlaga, naj bi Grčija odstopila Turčiji mali dodekaneški otok Kastelorizon, ki je blizu turške obale. Turčija bi obdržala svoja vojaška oporišča na Cipru ciprski Turki, ki bi se hoteli izseliti, pa bi dobili odškodnino. Turki, ki bi ostali na otoku, bi živeli v dveh kantonih pod svojo upravo.

Ta novi predlog je nekoliko drugačen od nedavnega Johnsonovega predloga Grčiji in Turčiji. Po tem predlogu naj bi Ciper dejansko postal oporišče NATO. Čeprav je Papandreu ta načrt odklonil, so v Londonu mnenja, da bo dolgotrajna diplomatska dejavnost vendarle pokazala rezultate še pred jesenskim zasedanjem skupščine OZN. V Londonu ne pripisujejo nobenega pomena dejstvu, da je Makarios odklonil tudi novi ameriški načrt. Po njihovem mnenju je najvažnejše, da se strinjata Grčija in Turčija. Upajo da bo Grčija popustila pod novim močnim pritiskom. Trenutno gre torej za to, ali naj se spor reši v okviru OZN ali pa v okviru NATO. Čeprav se na zunaj poudarja popolna soglasnost med grško in ciprsko vlado, ni izključeno, da izvaja Grčija na Makariosa močan pritisk, naj bi sprejel možnost reševanja spora tudi izven OZN. Grčiji bi bilo namreč zelo neprijetno, če bi morala v skupščini OZN sprejeti podporo socialističnih držav za rešitev, ki ne bi bila všeč Veliki Britaniji ali Ameriki. Verjetno bi bila neprijetna tudi podpora arabskih držav, ki podpirajo Makariosa predvsem v upanju, da bo zrinil z otoka vojaško oporišče, ki je bilo leta 1956 izhodišče za britanski napad na Suez. Značilno je, da je britanski zunanji minister Butler zagotovil v britanski spodnji zbornici, da ne bo dovolil Makariosu, da bi pregnal Veliko Britanijo s Cipra.

Adžubej

Med važne dogodke prejšnjega tedna spada tudi obisk ravnatelja moskovskih «Izvestij» Alekseja Adžubeja v Zah. Nemčiji predvsem pa njegov razgovor z zahodnonemškim kanclerjem Erhardom. V zadnjem času se mnogo govori o možnosti sestanka med Erhardom in Hruščovom. O tem se je Erhard razgovarjal z Adžubejem, ki je sporočil, da je Hruščov mnenja, da bi bil sestanek kljub velikim nesoglasjem koristen. Tudi Erhard je izjavil, da je pripravljen na sestanek s pogojem da Hruščov pride v Bonn in da se razgovor omeji na manjše število vprašanj. Erhard se je izrekel za izboljšanje odnosov med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo ter za zmanjšanje napetosti med Vzhodom in Zahodom. Izjavil je, da je treba odstraniti vse vzroke napetosti, ki ovira mir v Evropi, ker je to vprašanje «življenja ali smrti» za ves svet

Rockefeller

Hruščov je sprejel v petek v Moskvi brata newyorškega guvernerja Davida Rockefellerja, ki je predsednik neke ameriške banke. Podrobno sta govorila o sovjetsko-ameriških odnosih, o razorožitvi in o ukrepih za zmanjšanje mednarodne napetosti. Znano je, da ima Hruščov navado razgovarjati se z ameriškimi poslovnimi ljudmi, ki obiščejo Sovjetsko zvezo.

Rockefeller je izjavil, da sta s Hruščovom obravnavala številna vprašanja, ki zadevajo obe državi. Govorila sta o sovjetskih dolgovih do ZDA v okviru pogodbe o posojilu in zakupu med zadnjo vojno, o amerisko-sovjetski trgovini in o ameriškem notranjem položaju. Rockefeller je izjavil, da je rekel Hruščovu, da se ozračje spreminja, kar se tiče sovjetsko-ameriške trgovine, čeprav so še vedno številne ovire. Dalje je dejal, da se Hruščov «prav tako dobro zaveda kakor mi, da imamo oboji atomsko orožje in da bi bila blaznost ne iskati rešitev naših vprašanj». Hruščov je izjavil, da bi bila Sovjetska zveza pripravljena urediti z ZDA omenjene dolgove iz druge vojne in ki znašajo 10 milijard dolarjev, če bi se sklenili številni sporazumi za dolgoročne kredite.

Kitajci

Sovjetska zveza je predlagala Kitajski in drugim 24 komunističnim strankam, naj bi se udeležile konference, ki naj bi se sklicala v najkrajšem času, da bi na njej proučili spor v mednarodnem komunističnem gibanju. Predstavniki 25 komunističnih strank bi morali na tej konferenci pripraviti poznejšo splošno konferenco vseh komunističnih strank na svetu, ki jih je približno 90.

Kitajska komunistična stranka pa v svojem odgovoru zavrača ta predlog in trdi, da hoče Sovjetska zveza s sklicanjem konference povzročiti razkol v mednarodnem komunističnem gibanju in poudarja, da se ne bo nikoli udeležila mednarodne konference, ki bi jo sklicali v ta namen.

URADNO SPOROČILO O BUTLERJEVEM OBISKU V MOSKVI

Potreben je mednarodni sporazum proti širjenju atomskega orožja

Jeseni bodo nadaljevali razgovore o sredstvih za ohranitev miru
Anglija prosila Indijo, naj posreduje za sestanek treh laoških princev

MOSKVA, 1. — Ob zaključku obiska britanskega zunanjega ministra v Moskvi so objavili skupno sporočilo, v katerem britanska in sovjetska vlada soglašata, da je potrebno skleniti mednarodno pogodbo za prenehanje širjenja jedrskega orožja.

Sporočilo dodaja, da sta obe strani ponovno potrdili prepričanje, da je ohranitev miru v atomski dobi prva naloga vseh držav ne glede na njihov socialni in politični sistem. «Skupen smoter, nadaljuje sporočilo, mora biti v potrpežljivih in konstruktivnih razgovorih za iskanje mirne in medsebojne sprejemljive rešitve nerešenih mednarodnih vprašanj.»

Sporočilo pravi nato, da so si med razgovori izmenjali poglede o mednarodnih vprašanjih in tudi o utrditvi OZN za ohranitev miru. Obe vladi sta odločeni nadaljevati izmenjavo misli o teh vprašanjih. Izmenjali so si tudi misli o evropski varnosti in tudi o vprašanjih, ki se tičejo nemške mirovne pogodbe. Prav tako so govorili o Laosu. Končno so govorili o vprašanjih, ki se na splošno tičejo anglesko-sovjetskih odnosov, ter o sredstvih za nadaljnje napredovanje na tem sektorju.

Na koncu pravi sporočilo, da sta Sovjetska zveza in Velika Britanija ugotovili, da «razgovori, ki so potekali v duhu sodelovanja in prisrčnosti, nudijo priložnost za diskusijo o vprašanjih medsebojnega interesa» in da bi bilo koristno imeti stike «vsakikrat, ko bi se nudila priložnost».

Pred odhodom iz Moskve je imel Butler tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da je britanska vlada zaprosila indijsko vlado, naj posreduje, da bi prišlo do sestanka med predstavniki treh laoških političnih struj v neki nevtralni prestolnici. Kakor je znano, je Indija predsednica tristranske mednarodne nadzorstvene komisije nad premirjem v Laosu. Butler je izjavil, da je stopil v stik tudi s poljsko in kanadsko vlado, ki sta članici omenjene komisije.

Butler je nato izjavil, da se je v Moskvi razgovarjal o možnosti pogajanj za pogodbo proti širjenju jedrskega orožja. Dejal je, da je sovjetskim voditeljem ponovil, da večstranska jedrska sila NATO ne bo pomenila širjenja atomskega orožja. Pripomnil je, da Velika Britanija ne bi sodelovala pri tej sili, če bi ta pomenila širjenje atomskega orožja. Govorili so tudi o razorožitvi in o «atomskem zamrznjenju», o nadzorstvenih postajah proti nenadnim napadom in o skrčenju vojaških proračunov. Butler je vztrajal pri britanskem predlogu, naj bi v odboru osemnajstorice v Ženevi ustanovili delovne skupine, ki bi proučevale posamezne ukrepe v okviru splošne in popolne razorožitve.

Kar se tiče sredstev za ohranitev miru, je Butler izjavil, da se je sporazumel s sovjetskimi voditelji, da bodo nadaljevali razgovore v jeseni. Ob tej priložnosti je izjavil, da ne samo Varnostni svet, temveč tudi glavna skupščina OZN mora prispevati k operacijam za obrambo miru.

V zvezi z Nemčijo sta obe strani ponovili vsaka svoje dosedanje stališče.

Butler je nato izjavil, da so napredovali, kar se tiče odnosov med obema državama. Sovjetska zveza bo povečala svoje nakupe v Veliki Britaniji za izenačenje trgovinske bilance, ki je sedaj neugodna za London. Povečala se bo kulturna izmenjava in skušali bodo ustanoviti mešane komisije za sodelovanje pri kmetijskih raziskovanjih. V kratkem se bodo začela v Moskvi pogajanja za sklenitev konzularne konvencije. Na koncu je Butler izjavil, da ni prišel v Moskvo na pogajanja, temveč zato, da poglobi znanje o stališču obeh strani v zvezi z glavnimi mednarodnimi vprašanji. S tega stališča, je pripomnil, je bil obisk uspešen. Butler se je popoldne vrnil z letalom v London.

De Gaulle

(Nadaljevanje s 1. strani)

dva primata — na primat «male Evrope» v Evropi in na primat Francije v «mali Evropi». Takšna politika dvojnega primata napoveduje nevarnost dvojne izolacije Francije tako v «zahodnoevropski» kakor v «evropski» Evropi. To bi bila dvojna škoda, ker bi bil dvakrat zgrešen smoter de Gaullove pobude — da zahodno Evropo osvobodi pretiranega vpliva in pritiska ZDA ter da položi temelje za neodvisno evropsko politiko, ki bo ustvarila široko polje in nove možnosti za razvoj plodnih odnosov med vsemi evropskimi narodi.

Francija pa bi lahko po svoji tradiciji in po svojem prestižu, po svoji nacionalni doktrini mednarodnih odnosov in mednarodne solidarnosti, po svojem realizmu in presojanju evropskih interesov, po svojih možnostih v mednarodnih odnosih imela pogoje, da prispeva k renesansi evropske neodvisnosti. Neodvisno od subjektivnih motivov in subjektivističnih karakteristik posameznih de Gaullovih nazorov, se je temeljna francoska zamisel otresla vezi blokovskih načel, ideološke ozkosrčnosti, antagonizma hladne vojne in blokovske delitve, ki so ovirale vsako pobudo na področju splošnega evropskega sodelovanja.

V tej zvezi se nekatera nova naziranja kažejo v tendencah francoske politike, da razširi svoje mednarodne stike — kar moramo vsekakor pozdraviti. Je pa še vedno precej protislovij med novimi, širokimi perspektivami neodvisne evropske politike in starimi okviri, ki ovirajo pobudo za njihovo uresničitev.

Ljubomir Radovanovič

Ranger

(Nadaljevanje s 1. strani)

jih bomo izstrelili, in zelo nas zanima odkriti drugo vrsto Lunine površine, na primer središče velikega Kopernikovega žrela, ki ima premer 160 kilometrov in je popolnoma drugačen od tega, kar je «Ranger VII» fotografiral.» Končno je izjavil, da so slike potrdile teorijo, da Lunino površino sestavlja strnjena lava, in je dodal, da ne verjame, da je na Luni plast mehkega prahu, kakor se je mislilo.

Ko bo izčrpan program s sateliti «Ranger», je v načrtu, da v prihodnjih dveh letih pošljejo proti Luni drugo vrsto vesoljske ladje z imenom «Surveyer», ki bo pošiljala na Zemljo še podrobnejše fotografije o Lunini površini in bo skušala tudi analizirati sestav Lunine površine.

Sovjetski astronom B. Levin piše v «Izvestijih»: «Sovjetski znanstveniki z veseljem čestitajo ameriškim tovarišem za uspeh z «Rangerjem VII». Nove slike Lune, dodaja Levin, pomenijo nedvomno važen prispevek k proučevanju sestava Lunine površine.» Po njegovem mnenju je med najbolj zanimivimi zadnjih 50 ali sto fotografij, ki so bile posnete nekaj trenutkov, preden se je «Ranger» raztreščil na Lunini površini. Pripomnil je, da najboljše slike Lune, ki so jih posneli s teleskopom, so dosedaj omogočale razlikovati podrobnosti v velikosti pol kilometra medtem ko bodo nove fotografije omogočile, da bodo vidni predmeti velikosti majhnega avtomobila.

Danes so javili, da namerava NASA izstreliti novembra dva satelita «Mariner» proti Marsu, in sicer v razdobju 28 dni, ko je Mars najbliže Zemlji. Satelita bosta posnela vrsto fotografij Marsa v razdalji od 14.000 do 20.000 milj, ki jih bosta nato oddajala na Zemljo.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Danes zvečer na Ferroviariu

Mednarodna odbojkarska prireditev

Nastopajo: Spartak iz Prage, Mladost iz Zagreba in reprezentanca Trsta

Danes zvečer bo na igrišču kluba (V. Miramare) izredno zanimiv nastop odbojkarskih moštev: Spartaka iz Prage, Mladosti iz Zagreba in reprezentance Trsta. Moštvi gostov sta malo manj kot državni reprezentanci. V reprezentanci Trsta so trije člani Bora: Jurkič, Neubauer in Walter Veljak, pet članov Gasilcev: Pavlica, S. Veljak (bivša borovca), Capodei, Zanmarchi in Venturi ter Pipan (CRDA) in G. Frison (Libertas).

Tako močno zasedene odbojkarske prireditve ni mogoče organizirati kadarkoli in zato vabimo vse prijatelje tega športa, da pridejo danes zvečer na Ferroviario, kjer bodo prisostvovali — lahko rečemo — vrhunski odbojki. Ob bodrenju občinstva se bodo gotovo tudi domači odbojkarji kar najlepše odrezali.

Prva tekma bo ob 20,30: Trst - Spartak.

Nato Spartak - Mladost.

Švedska - Francija 1:1

BAASTAD, 1. — V finalu evropske cone za Davisov pokal je danes v drugi igri posameznikov (zaradi vremena je niso mogli odigrati že včeraj) Francoz Darmon premagal Šveda Schmidta v 5 setih: 7:9, 6:8, 6:4, 6:1. Ker je bilo tudi danes vreme neugodno, bodo igro v dvoje odigrali jutri

Stanje med Švedsko in Francijo je sedaj 1:1.

• • •

VICHY, 1. — Rezultati za pokal Galea: SZ-Z. Nemčija 3:2. Pletz (ZN)-Lamp (SZ) 6:1, 6:3, Weinmann (ZN)-Kototkov (SZ) 7:5, 4:6, 9:7.

ČSSR-Madžarska 5:0. Laudin (C)-Gadi (M) 6:4, 5:7, 6:3. Pala (C)-Kovacs (M) 8:6, 1:6, 6:4.

DRŽAVNO PLAVALNO PRVENSTVO

Nov rekord Fiatove štafete 4x100 m prosto

Včeraj so se postali prvaki: Rora (200 m hrbtno), Rastrelli (200 m metuljček), De Gregorio (400 m prosto), Cutolo (100 m hrbtno ž.) in Beneck (400 m prosto ž.)

NEAPELJ, 1. — Tudi današnji dan na državnem plavalnem prvenstvu je potekal približno tako kot prva dva. Vendar je že dopoldne Cutolo zrušila dosedanji rekord prvenstva. Med finalnim tekmovanjem pa sta rekord prvenstva izboljšala Rora na 200 m hrbtno in De Gregorio na 400 m prosto. V prvem primeru je plavalec izboljšal lastni rekord, medtem ko je bil na 400 m doslej rekorder prvenstva Orlando. (Državni rekorder pa je v tej disciplini Tržačan Spangaro s 4'25"8).

Končno je padel drugi državni rekord na tem prvenstvu. Štafeta 4x100 m prosto CS Fiat (Rora, Bianchi, Bolzoni, Della Savia) je za dve desetinki sekunde izboljšala rekord, ki ga je imela že tudi doslej.

REZULTATI

MOSKI

200 m hrbtno:
1. Rora (CS Fiat) 2'17"8 (pri 100 m 1'06"5) nov rekord prvenstva
2. Della Savia (CS Fiat) 2'18"8
3. Scholmaier (Can. Napoli) 2'26"3
4. Pagnini (RN Napoli) 2'27"5
5. Di Prete (Can. Aniene) 2'28"9
6. Chimisso (Mestrina-Nuoto) 2'30"6
7. Carlucci (RN Trento) 2'31"
8. Consiglio (CN Posillipo) 2'33"3

200 m metuljček:
1. Rastrelli (RN Napoli) 2'17"4 (pri 100 m 1'05"5)
2. Fossati (Can Napoli) 2'19"7
3. Vai (Can. Olona) 2'29"5
4. Borello (CS Marina) 2'31"1
5. Spinola (SS Lazio) 2'31"8
6. Attanasio (Can. Napoli) 33"6
7. Marchesini (RN Bologna) 2'39"2
8. D'Oppido (LN Auditore) 2'45"5

400 m prosto:
1. De Gregorio (AS Roma) 4'29"8 (nov rekord prvenstva)
2. Orlando (Can. Napoli) 4'36"4
3. Spangaro (Edera Trst) 4'38"3
4. Calvetti (Can. Napoli) 4'44"5
5. Grimaldi (RN Napoli) 4'44"8
6. Chiosi (RN Napoli) 4'52"9
7. Felici (Can Olona) 4'54"9
8. Tonin (Can. Milano) 5'01"3

4x100 m prosto:
1. CS Fiat (Rora, Bianchi, Bolzoni, Della Savia) 3'50"6 (nov državni rekord)
2. Can. Napoli «A» 3'57"4
3. Rari Nantes Napoli «A» 3'57"4
4. Rari Nantes Florentia 3'57"8
5. SS Lazio 4'00"8
6. AS Roma 4'03"8
7. Rari Nantes Milano 4'05"
8. Rari Nantes Torino 4'06"8

ŽENSKE

100 m hrbtno:
1. Cutolo (CN Napoli) 1'16"9
2. Massenzi (AS Roma) 1'16"9
3. Saini (SS Lazio) 1'17"2
4. Barone (Can. Napoli) 1'17"2
5. Camino (CS Fiat) 1'17"6
6. Dapreto (Edera Trieste) 1'18"6
7. Golser (RN Trento) 1'19"5
8. Divignani (Can. Olona) 1'20"2

400 m prosto:
1. Beneck (SS Lazio) 5'01"8 (nov rekord prvenstva)
2. Noventa (Can. Olona) 5'04"4
3. Caccesa (Lib. Magrini) 5'06"3
4. Pacifici (SS Lazio) 5'16"7
5. Martinoli (A. Doria) 5'18"8
6. Berti (NC Milano) 5'24"7
7. Pasagnoli (Edera Trst) 5'28"4
8. Sacchi (NC Milano) 5'29"5

Še trije novi svetovni rekordi plavalcev ZDA

LOS ALTOS, 1. — Včeraj zvečer so Američani na državnem plavalnem prvenstvu izboljšali kar tri svetovne rekorde: 18-letni Don Schollander na 400 m prosto, 17-letni Dick Roth na 400 m mešano in končno ženska štafeta Santa Clara 4x100 m prosto. Doseženih pa je bilo še mnogo odličnih rezultatov:

REZULTATI

MOSKI

200 m hrbtno: 1. Bob Bennet 2,15"7, 2. Richard McGeach 2'16"5, 3. Mark Mader 2'16"5.

100 m metuljček: 1. Walter Richardson 57"5 (nov ameriški rekord), 2. Gary Ilman 58"3, 3. Ed Spencer 58"9.

400 m prosto: 1. Don Schollander 4'12"7 (svetovni rekord); vmesni časi: 59" — 2'03"1 — 3'07"5; 2. Murray Rose (Avstral.) 4'15"7, 3. John Nelson 4'18"8.

100 m prsno: 1. Chet Jastremski 1'10", 2. (po odločitvi sodnikov) Bill Craig 1'09"9, 3. Virigil Luken 1'10"3.

400 m mešano: 1. Dick Roth 4'48"6 (nov svetovni rekord), 2. Roy Saari 4'49"8, 3. Carl Robie 4'55"8.

Štafeta 4x100 m prosto: 1. Santa Clara 3'39"4, 2. US Navy 3'43"8, 3. City of Commerce 3'44"7.

ŽENSKE

200 m hrbtno: 1. Cahty Freguson 2'29"2, 2. Ginnie Duenkel 2'31"2, 3. Judy Humbarger 2'33"1.

200 m prsno: 1. Claudia Kilb 2'49"8 (nov ameriški rekord), 2. Ann Brancroft 2'53"3, 3. Sandy Nitta 2'53"5.

100 m prosto: 1. Sharon Strouder 60"4 (nov ameriški rekord), 2. Pokey Watson 60"7, 3. Martha Randal 61"5.

400 m mešano: 1. Donna Devarona 5'17"7, 2. Jana Haroun 5'24"2, 3. Sharon Finneran 5'26"1.

Štafeta 4x100 m prosto: 1. Santa Clara (Devarona, Haroun, Stickles in Watson) 4'08"5 (nov svetovni rekord), 2. City of Commerce 4'10"3, 3. Los Angeles Athletic club 4'16"1.

MARTA GROM

Izpoved žene

(Odlomek)

Prišla sem v nov svet.

Spoznala sem pretepanje, lakoto, garje, stenice ter mrzle in vlažne barake, skozi katere je neusmiljeno pihal veter. V taborišču Anzendorf pa sem spoznala še žejo. Tam ni bilo vodovodnih pip. Vodo so vozili v velikih lesenih sodih, kakršne pri nas uporabljamo za prevažanje gnojnice. Včasih je prišel vojak in je, namesto da bi odprl pipo, izbil čep, da je voda brizgnila na vse strani in nas oblila. Bili smo premočeni, in kar je bilo najbolj žalostno, voda — taka dragocenost — je šla v izgubo. Izlivala se je po tleh in po nas, namesto da bi tekla v naše skodele.

Zavoljo žeje, ki je bila v poletni pripeki več kot neznosna, smo včasih izgubili še zadnjo sled človeškega dostojanstva. Kakor podivjani smo se prerivali okrog curka in se celo tepli.

Vode čestokrat niti za žejo ni bilo, in kdo bi se potem še umival! Še se spominjam uboge študentke Cirile, ki je nekega dne kršila ta zakon. V skodelo ji je uspelo ujeti prgišče vode. Premagala je žejo in se umila. Koliko grenkih je morala zavoljo tega preslišati. Ženske v baraki so zakrakale in najbolj glasna med njimi je zavreščala:

«Sram te bodi! Nesramnica! Ljudje nimajo požirka vode, da bi si ugasili žejo, ti se pa umivaš!»

«Nisem mogla drugače....» je zadrhtela Cirila. «Nisem mogla. Vsè me je srbelo....»

Zagledala se je v roke, razjedene od garij in srbečice.

«Nisem mogla.... Nisem mogla....» jo je oponašala drobna ženska. «Nisem mogla.... Vse te je srbelo.... O, gospodična! Presvetla gospodična.... Tudi mene je srbelo, če dovoliš.... Tudi mene.... pa še mrdnila nisem.... Srbelo je mene, tvoje sosede.... vse je srbelo... Razumeš....»

Cirila je tiho ihtela.

V prepir sta se vmešali dve ženski, ki sta skušali zagovarjati ubogo dekle.

Nastalo je strašno vreščanje.

Pobegnila sem iz barake, in ko sem sedla na bel kamen tik smetišča, sem se zgrozila ob misli, kaj iz človeka napravita lakota in beda.

Sredi teh razmišljanj sem z očmi obvisela na kosu plesnivega kruha, ki je gledal iz kupa

Marta Grom
avtorica romana «Izpoved žene», iz katerega smo vzeli pričujoči odlomek. Knjiga je izšla pri koprski založbi «Lipa»; nabaviti jo je mogoče v Tržaški knjigarni.

smeti. Planila sem po njem. Plesnivo skorjo sem očistila, jo presušila na soncu in pojedla z največjo slastjo. Pri zadnjem grižljaju pa me je v grlu nekaj stisnilo. Zavedala sem se, da pravzaprav nisem nič boljša od tistih vreščečih žensk, ki so napadle ubogo Cirilo v trenutku, ko je še skušala ohraniti v sebi čut človeškega dostojanstva.

«Cirila ni hotela poginiti kakor ušiv, garjav pes....» sem si trpko rekla. «A jaz.... jaz sem se ponižala na najnižjo stopnjo paxje pohlepnosti! Pojedla sem skorjo plesnivega kruha, ki jo je odvrgel kdo ve kateri bandit....»

Kljub podobnim taboriščnim dogodkom pa sem bila prav v tistem času v sebi najbolj umirjena. Če sem doma vedno čutila neko vezanost — pa naj je bilo zavoljo občutka manjvrednosti ali zavoljo zavesti, da ne smem početi tistega, kar bi hotela, ali zavoljo vseh tistih večnih pregraj, ki mi niso dovoljevale, da bi se sestajala s Cilko in z Maksom, in ki so mi prepovedale, da bi odšla med partizane, itd. itd. — tedaj je bil ta čas mojega zapora in internacije hkrati tudi čas moje duhovne svobode in neodvisnosti. V taborišču sem bila ušiva in garjava, prezebala sem, trpela lakoto, toda lakoto so trpeli vsi, vsi so prezebali, vsi so bili garjavi in ušivi. Bila sem enaka med enakimi! Besed mi ni bilo treba izbirati! Ni se mi bilo treba bati, da bi koga prizadela! Vsi smo enako mislili, enako čutili, zato tega strahu nismo imeli! Nisem ga imela ne jaz ne drugi! In prav to je bilo zame veliko in največ! Prav to mi je prinašalo sproščenost in umirjenost!

Tako sproščena in umirjena sama v sebi sem dočakala svobodo. Vrnila sem se v domači kraj. Bila sem pijana od sreče. Ko sem spet videla tiste domače gričke, tiste žuboreče potoke in žitna polja, mi je bilo tako, da bi ves svet objela. Objemala bi ljudi, ki so hodili mimo, objemala bi kamione, okrašene z venci in zastavami, objemala bi drevesa, vrtove, hiše, vse, vse....

Srečna in nasmejana sem planila čez domači prag, a že isti hip me je spreletelo nekaj trpkega. Ob oknu sem zagledala svojo mater. Bila je bleda in vsa v črnini. Kot pijana se je opotekla k meni in mi brez moči omahnila v naročje.

Stopili sva v sobo. Bratova postelja je bila prazna. Svet sreče se je pričel rušiti pod mojimi nogami.

«Ivan.... Kje je Ivan....» sem zaječala.

Mama je negotovo odkimala in oklevajoče zajecljala:

«Da si se vsaj ti vrnila....»

Mislim, da sem se onesvestila. Spominjam se, da sem se zbudila na svoji postelji in začutila, kako neznansko sem utrujena. Poleg mene je sedel zdravnik. Obrnila sem se v zid in si želela, da bi me pustili samo. Tista velika radost, s katero sem privihrala domov, je splahnela. Kot v sanjah sem se spominjala svojih načrtov, ki sem jih kovala na svojem povratku. Računala sem, da bo Ivan odšel v zdravilišče, v najboljši sanatorij. Rekla sem si, da bomo storili vse, samo da bo ozdravel....

A njega ni bilo več. Umirajočega so bili potegnili iz postelje in ga ubili....

* * *

Nekoč mi je rekla tetka Lina, da bi bilo lepo, če bi imela dar pisanja. «In potem bi opisala življenje; opisala bi človeka in njegove boje; opisala bi ga, kako se dviga, potem pada, spet dviga in spet pada....» je govorila.

Teh njenih besed sem se čestokrat spominjala. Tudi moja čustva so se dvigala, padala, se spet dvigala in spet padala. Kakor je bila ob mojem povratku v meni silna samozavest, tako se je v nekaj dneh, v nekaj urah, v nekaj sekundah sesula v prazen nič. Spet sem bila tista mala punčka, ki se je bala ljudi, besed, teme. Vso noč je v moji sobi svetila luč. Dajali so mi kalcijeve injekcije, pila sem baldrijan in ne vem kaj še vse. «Živci....» so rekli, živci....» Te ugotovitve sem sprejemala z rahlim posmehom. Živci! Človek bi moral biti brez njih, če bi hotel, da bi v vojni ostal miren.

Ob večerih so hodile mimo mojega okna dolge vrste ljudi. Množica je nosila zastave in vzklikala svobodi in osvoboditeljem. Stala sem ob oknu in bilo me je sram čudne hladnosti. Nasploh sem bila takrat zelo čudna, celo sebi nerazumljiva. Vse me je vznemirjalo in vsega sem se bala. Mama je vsak hip hodila v sobo, in to me je vselej zmedlo.

Še posebno so me utrujala njena večna izpraševanja, pa naj so bila še tako ljubeča in polna nežne zaskrbljenosti. Mama me je neprestano silila z jedjo. Zdaj mi je ponujala jajček, zdaj kavico, potem piščančevo bedro, pecivo, za katerega je vedela, da sem ga včasih imela najrajši....

Včasih sem jo skoraj grobo zavrnila, a potem sem se sama sebi gnusila. Ob takih primerih je bila videti še bolj plaha, še bolj oslabljena. Gledala sem v njeno čelo in v njena lica, v katera se je zarezalo brez števila drobnih

(Nadaljevanje na 8. strani)

Marcello Mascherini: Maketa za sceno Sofoklejeve «Elektre», ki jo bodo uprizorili v starem rimskem gledališču

POBUDE TRŽAŠKE USTANOVE ZA TURIZEM

Po 1700 letih zopet uporabljeno rimsko gledališče pri Avditoriju

Sredi avgusta bodo igrali Sofoklejevo «Elektro» v režiji Fulvia Tolussa - Sceno bo oskrbel Marcello Mascherini

Ustanova za turizem in letovališčarstvo je v Trstu v poletnih mesecih skoraj edina pobudnica kulturnih manifestacij, pa čeprav je njen prvi namen vabiti turiste in jih obdržati čimveč časa v našem mestu. Zaradi tega imamo priliko poleti prisostvovati številnim zanimivim prireditvam.

Letos je turistična ustanova v Trstu še bolj razvila svoje delovanje — tudi v smislu splošnih pobud v Italiji za zajezitev turističnega padca — in je tako povzela nekaj zanimivih ukrepov: od ojačene propagande doma in v tujini do borbe proti cestnim šumom in tako imenovanim «cestnim papigam»; od ustanovitve «turističnega menuja z enotno stalno ceno» do ojačenja policijskih služb za ščitenje vozil pred tatovi.

Kar se tiče kulturnih manifestacij, moramo vsekakor pohvaliti ustanovitev mednarodnega festivala znanstveno fantastičnega filma, ki je letos z uspehom preživel svojo drugo izdajo in ki je priklical v Trst veliko število filmskih kritikov in producentov z vsega sveta. (Žal pa na tem festivalu ni bil prisoten noben jugoslovanski predstavnik.) Tudi prireditve na gradu sv. Justa so zelo zanimive. Na gradu smo videli mehiško baletno skupino «Fiesta mexicana», afriški balet iz Gvineje, rusko folklorno skupino Irine Grjebine iz Pariza (po nepotrebnem so ljudje mislili, da je skupina sovjetska). V dneh 11., 12. in 13. avgusta bomo videli Shakespearovega «Romea in Julijo», še poprej pa varietejski večer z nastopom mednarodnih predstavnikov te zvrsti. V devinskem parku je zanimiva razstava znanega tržaškega kiparja Marcella Mascherinija. V Trstu pa bo še mednarodni festival umetnih ognjev, katerega se bodo udeležili najbolj znani mojstri, od italijanskih do španskih («Hyo de Felix Martinez de Lecea» iz Burgosa) in francoskih («Production Artistique Pirotecniques et Pubblicitaires» iz Pariza).

Največji kulturni dogodek v letošnji turistični sezoni bo vsekakor predstava Sofoklejeve «Elektre», ki jo bodo uprizorili tržaški italijanski gledališčniki na razvalinah 1700 let starega rimskega teatra. «Ustanova za turizem — je povedal dr. Magris, ki tej ustanovi predseduje — je že pred mnogimi leti predlagala realizacijo tovrstne predstave in se je že od nekdaj zanimala za razvaline antičnega teatra, ki mu je oskrbela umetniško razvestljavo. Postavitev prve tovrstne uprizoritve je bila poverjena tržaškemu Stalnemu gledališču ob 10-letnici njegove ustanovitve.» Z obnovitvijo tega gledališča hoče Turistična ustanova v Trstu postaviti nove vabljive elemente za turiste, ki bi se namenili v naše mesto.

Za realizacijo te predstave bo potrebnih približno deset milijonov lir. Gledališče preurejajo po načrtu, ki bo omogočil funkcionalnost antičnih ostankov rimske slave. Jama pred hemiciklom arene bo pokrita in na njej bodo zgradili posebno jekleno steno. V vmesnih praznih prostorih bodo postavili štiri stolpe za razsvetljavo. Občinstvo bo imelo dohod na eni strani skozi originalni rov («vomitorio»), po drugi strani pa skozi nov vhod. Ulica pred gledališčem bo v času predstav zaprta za promet; tako se bodo vse predstave nemoteno vršile. Razen tega pa bo igralcem, ki se bodo pripravljali v nasprotni stavbi (Avditorij), omogočen dohod čez ulico na sceno. Stopnišče bo pokrito z blazinicami (udobnost, ki je bila neznana občinstvu za časa Rimljanov); sedežev bo 704.

Tržaški režiser Fulvio Tolusso je predstavil časnikarjem ansambl.

Filibert Benedetič

(Nadaljevanje na 8. strani)

Državne podpore gledališčem v sezoni 1964-65

Uradno priznanje Slovenskega gledališča v Trstu

Ministrstvo za turizem in prireditve je 14. julija t.l. razposlalo okrožnico z določili glede državnih subvencij gledališčem v Italiji. Okrožnico, ki vsebuje nekaj važnih novosti v primerjavi s prejšnjimi leti, je ministrstvo sestavilo z odobritvijo posebne posvetovalne komisije, v kateri so bili zastopani predstavniki sindikalnih organizacij, kritiki in izvedenci. Do podpore imajo pravico stalna gledališča, primarni gledališki ansambli (compagnie primarie di prosa) in sekundarni gledališki ansambli.

Uprava Slovenskega gledališča v Trstu je prejela od tiskovnega urada prefekture sporočilo, da se ministrska okrožnica nanaša tudi na Slovensko gledališče v Trstu, ki ga s posebnim odstavkom uvršča med primarne gledališke ansamble.

Odstavek, ki smo ga prevedli iz okrožnice, se glasi tako:

«Slovensko gledališče v Trstu (La Compagnia del Teatro Sloveno di Trieste) je lahko deležno, izključno za predstave odigrane na italijanskem ozemlju, običajnih podpor, predvidenih za primarne ansamble.»

V piranskem muzeju razstavlja Gabrijel Kolbič iz Maribora

Mestni muzej v Piranu si je ustvaril že majhno tradicijo poletnih umetniških razstav, ki v živahnem turističnem vrvežu nudijo prijetno kulturno razvedrilo. Poleg istrskega umetnika Hermana Pečariča, ki je v muzeju skoraj vsakoleten gost in lokalnih umetnikov Železnika, Tavžlja, Podobnikarja in drugih je muzej ze lani pritegnil kiparja iz Maribora Gabrijela Kolbiča, ki letos že drugič razstavlja v Piranu.

Kolbič se je rodil v Slovenskih goricah kot viničarski sin. Že v rani mladosti je občutil živo potrebo «pacati z glino» predvsem zato, da bi zadovoljil lastno slo po oblikovanju. Čeprav je bil rojen v nadvse skromnih razmerah, mu je zaradi nadarjenosti uspelo, da je bil sprejet na umetno obrtno šolo v Pragi, kjer se je učil pri mojstru Josefu Mařatki, Rodinovem učencu, ki mu je dal prve osnove v kiparstvu. Študije je nadaljeval pri Karlu Dvořaku na isti šoli.

Pot pa ga je pripeljala tudi na umetnostno akademijo v Pragi, kjer je študiral pri profesorju Otakarju Spanielu. Pod vplivom Mařatke si je izbral realistično-impresionistično smer. Nekaj časa se je navduševal nad Meštrovićem, kateremu je tudi v svojem delu sledil. Vendar je kaj kmalu našel samega sebe v drobnih in vendar monumentalnih plastikah, ki presenečajo po svoji izpovedni moči.

V Mariboru, kjer se je stalno naselil, je Kolbič prevzel mesto učitelja risanja na osemletki. To mu je danes glavni poklic. Toda ali more umetnika zadovoljiti pedagosko izživljanje na šoli? Nikakor ne. Poleg šole se je Kolbič oprijel slikarstva, v katerem se najčešče umetniško izživlja. Svoje akvarele — v slikarstvu se namreč bavi skoraj izključno z akvareli — je začel slikati z majhnimi čopiči, s katerimi je dosegel neke vrste miniaturno natančnost. Polagoma pa je to opuščal in delal z vedno večjimi čopiči, ki nudijo možnost širokih potez, ki impresionirajo normalnega gledalca.

Poleg tega je treba poudariti, da svoje slike vedno konča na mestu samem. Pri tem gre za razpoloženjsko izživljanje, pri katerem lahko potencira temperament in doseže barvno lepoto, ki jo v ateljeju ni mogoče doseči.

Na sedanji razstavi prikazuje mojster šest plastik, en relief, dvanajst akvarelov in pet malih risb.

Med plastikami je omembe vredna realistična «Dekle z vrčem», ki nekoliko spominja na podobno delo francoskega kiparja Bernarda. Prav tako je omeniti temperamentno «Ležečo», ki je sijajno modelirana, vehementna in monumentalna v svoji majhnosti. Nekoliko trpka «Mati z otrokom» je ekspresionistična simbolika materinstva, ob kateri človek nehote pomisli, da materinstvo ne prinaša vedno sreče.

Relief «Cicibanovo leto» je ilustrativen motiv malčkov štirih letnih časov. Delo ima malo likovne vsebine, je pa močno lirično. Avtor je tu uporabil veliko mero kompozicijskega znanja.

Ostale tri plastike so poskusi izražanja z varjenim železom. Mojster je pri teh delih uporabljal odpadke železnega materiala. «Izseljenci», «Logorši» in «Ranjeni» so naslovi, ki pričajo, da je avtor posegel po problematiki našega naroda iz preteklega in polpreteklega časa. O vseh treh bi mogel reči, da so grozljivo realne groteske ,ki gledalca močno pritegnejo.

Med akvareli je treba v prvi vrsti imenovati štiri piranske motive ,ki so nastali v letih 1963 in 1964. Vsi štirje so barvno tako dognani, da nesporno pričajo, da se je mojster v Piranu že močno udomačil.

Idejno in kompozicijsko zanimivejše pa so vsekakor štiri slike, ki prikazujejo mariborski Slomškov trg spomladi, poleti, jeseni in pozimi, v katerih je Kolbič zajel barvne odtenke štirih letnih časov v štajerski metropoli.

Razstava je deležna številnega obiska. Gledalci se o njej izražajo pohvalno, kar pomeni, da je umetnik dosegel svoj namen. Mnenje gledalcev pa sta v Kolbičevi spominski knjigi najnazorneje izrazila brata Josef in Anton Tomek — prvi ravnatelj umetno obrtne šole v Pragi, drugi pa akademski slikar v Moravski Ostravi, ki sta razstavo obiskala te dni:

«Razstava preseneča po izraznih sredstvih; plastike in akvareli govore in proklamirajo veliko navezanost avtorja na naravne lepote Jugoslavije in na življenje svojega žlahtnega ljudstva...» In dalje: «Razstava je lepa in govori razumevajoče k srcu *normalnih* ljudi; preveva jo radost in lepo gledanje na svet.»

Te misli povedo o razstavi zelo mnogo. Jugoslovanski temperament, ki tujcem imponira, je v Kolbičevem opusu tako močan, da ga ni mogoče zanikati.

PAVLE MARTINC

Frkindeš

Frkindeš je biu lejp
s fine kuože, kosmat,
brez šilda jen krajco;
zrajmo se je muože na glave,
če je jemo platnjeno
domačo jen belo srajco.

Bjeu je gladek ko žamet
jen zatu forte drag,
prou ane fine suorte klebuk,
ma uasto je za zmjer'n na kline,
še prej, ko so muaške
kratke brgješe uopestile.

Mi muoške pej zahval'mo Boga,
da ga ni več;
če ne be n'n žjenske glave uodbile,
jen ga same nosile.

Frkindeš (mogoče: Für Kinder) je bil našim dedom tržaške okolice to, kar je nam danes kapa ali klobuk, sicer so že takrat imeli eno ali drugo.

Bil je iz lepe drage kože. Pravijo, da mu je bila cena do več goldinarjev. Zato ni bil za vsako glavo oziroma za vsak žep.

Po obliki je bil podoben tronu z udobnim naslonjalom. In fant s frkindišem je bil «fant od fare», ko si je ob praznikih zataknil za uho rumen ali rdeč nagelj in si prižgal še «čufko» (pipo).

Medtem, ko so kratke hlače nosili še v prvem desetletju tega stoletja, so frkindeš opustili že v minulem.

S poti maturantov po Jugoslaviji

Objavljamo potopis še enega od maturantov, ki so bili na osemdnevnem potovanju po Jugoslaviji.

Ko je pot zavila južno od Ljubljane proti Dolenjski nato pa proti južnim delom domovine na Balkanu, se je pred nami odpiral pogled na prekrasno zemljo, zemljo, ki nas je zibala in ki je vir naših navad in našega značaja. Dolge astronomske dobe so ji dale pestro zemljepisno obliko, dolga stoletja zgodovine so izoblikovala značaj narodov, ki tod prebivajo in ki so res lahko ponosni nase.

Stari vek, fevdalizem, pretekla stoletja so pustila po tej zemlji neizbrisna znamenja, ki jo ločijo od drugih in tudi medsebojno razlikujejo pokrajino od pokrajine, mesto od mesta. Ena sama je zgodovinska doba, ki je vtisnila neizbrisno znamenje v vse dežele Jugoslavije. To je doba, ki je popisala najsvetlejše strani naše zgodovine in ki je pomenila najvišji vzpon narodov, katerih težnja po svobodi je stalna v stoletjih, od srbskih hajdukov pa do «Mlade Bosne» in njenih članov. Ko smo se peljali skozi te kraje, nas je navdajal ponos, ko smo čuli iz ust naših vodičev, kako so najmanjša mesta, kraji, ki so daleč od velikih hrupnih centrov, postala središča ljudske vstaje.

Sedaj pa kar po vrsti. Pot nas je popeljala skozi Hrvatsko skozi gorate predele severne Bosne. Drugo noč našega bivanja v Jugoslaviji smo prebili v Bihaću, prijetnem bosenskem trgu, ki je poznan, ker se je tu vršilo prvo zasedanje AVNOJ. Obiskali smo nekdanjo kulturno dvorano, ki je danes narodni muzej. V notranjosti je vse tako, kakor je bilo v dneh zasedanja. Na odru so bile vidne zastave zaveznikov, jugoslovanski prapor in grb novonastajajoče jugoslovanske države. Del dvorane pa je urejen kot almanah osvobodilnega boja, v katerem so vidni dokumenti, orožje in slike iz teh dni, posnete na težkih in dolgih pohodih delegatov. Poznali smo le megleno ta del naše zgodovine, a tako neposredno srečanje z njo nas je presenetilo in marsikatera stvar je v nas vzbujala začudenje.

«Le kako so mogli? Nemcev je bilo vendar toliko....»

«Glej, kako so čisto tiskani časopisi. In koliko jih je bilo! Še današnji dnevniki so marsikje slabše tiskani....»

«Si videla te borce, kako so suhi in izstradani? To so sedaj najvidnejši jugoslovanski voditelji....»

«Res: Popović, Tito, Kardelj, Ranković in pa Pijade, Ribar, Djilas...» «Glej, tudi duhovnika imajo v svoji sredi...»

Strmel sem pod strop, kjer je bilo z velikimi in nerodnimi črkami napisano «Smrt fašizmu — slobodu narodu» in pa «Vsi na front — vse za front». Parole... Koliko stvari se je skrivalo za njimi, koliko navdušenja in koliko žrtev je bilo treba, koliko krvi je prepojilo te kraške skale in to revno izsušeno zemljo. In iz teh žrtev vstaja nov svet tudi za Bosno.

Po ogledu dvorane AVNOJ smo šli po mestu. Vodil nas je mlad plavolas fant. Ustavili smo se pred cerkvijo, ki bi prav lepo krasila katerokoli našo kraško vas. Zvonik pa je bil vendarle čuden, kajti prehajal je iz klasične oblike v minaret. Cerkev je bila nekdanja katoliška cerkev sv. Antona. a so jo Turki po dokončni zasedbi krajev spremenili v mošejo, kar je še danes. Res čudno je gledati gotski portal cerkve in nad njim v srbščini vklesane sure iz korana. Bihać je križišče svetov. Fant nam je pripovedoval, da v mestu žive katoliški Hrvatje, pravoslavni Srbi in muslimanski Bosanci. Vpliv vseh treh se ponza v značaju teh ljudi, ki jih je usoda stoletij združila v tej pokrajini.

«...jaz pa sem Jugoslovan.» Tako je zaključil naš vodič, ko nam je razložil narodnostno sestavo teh krajev. Tedaj sem razumel, da je pomenila narodnostna ločitev predvsem v verah, kar pomeni, da je Srb pravoslaven, ker je pač katolik Hrvat in musliman Bosanec...

Res, velika večina čuti «jugoslovansko» in izraz tega čuta je bila tudi skupinica zapoznelih pivcev, ki so nas ustavili in vprašali, od kod smo.

«Iz Trsta!» se glasil odgovor.

V tistem trenutku smo si postali bratje, morali smo se vsesti k njim, morali smo nazdravljati z njimi in jim pripovedovati. Vse jih je zanimalo in niso se mogli ločiti od nas. Ponujali so nam svoje gostoljubje in nas celo vabili, da ostanemo pri njih, saj imajo dovolj hrane in pijače in zatrjevali so, da nam ne bo slabo. Tudi natakar, ki je sicer nekaj nergal, češ da je ura že pozna je moral obmolknili, kajti eden izmed njih ga je pokaral: «Molči, *hudiča*, to so vendar fantje iz Trsta!» (Sicer pa, glede tistega «hudiča» moram prav odkrito priznati, da je naš Bosanec v skladu s tamkajšnjo «folkloro» — krepko zaklel. A kletvice ne morem ponoviti...)

Tu sem tudi spoznal, čemu verska razlika med dvema narodoma, ki pa sta bila pod turškim suženjstvom. Bosanci so ohranili tudi svoje plemstvo, ki se je pomuslimanilo, medtem ko so Srbi ostali ločeni od turškega državnega ustroja in se mu stalno upirali. Izraz tega upora je bila tudi nesprejemljivost muslimanske vere.

Turki... Kolikokrat smo čuli to ime med našim potovanjem. Ni ga bilo kraja, v zvezi s katerim ne bi omenjali Turkov. Saj je bila njihova zasedba in izkoriščanje teh krajev tudi odločilen faktor njihove sedanje zaostalosti. Tako smo se privadili dejstvu, da je bil velik del teh krajev pod Turki, da je zgledalo prav komično, ko je Jožko nekega dne, oponašajoč našega vodiča, tovariša Dušana, začel po mikrofonu pripovedovati o Banji Luki: «Banja Luka je lepo bosensko mesto, ki leži na tem gričevnatem področju starih kamenin, iz... izvora. Mesto so v poznem srednjem veku zasedli Turki, ki so v njem zgradili tudi svoje utrdbe in obzidje. Mesto ima mnogo mošej, tekstilno industrijo in pa posebno pomembno... industrijo prahu.»

Krepak smeh je spremljal njegovo izvajanje, posebno pa zadnji stavek, kajti ceste so tod zares prašne. Še večji smeh pa je izzvala pripomba tovariša Dušana: «Kar je Jožko povedal, drži, res je, da so tu kamenine starega izvora, res je, da so mesto v poznem srednjem veku zasedli Turki in res je tudi, da so v mestu zgradili trdnjavo. Res je končno, da je v mestu razvita tekstilna industrija... Od kod pa vse to veš?»

Jožko je molčal, kajti kar je povedal, je bilo le sad logike — saj so vendar skoraj vsa bosenska mesta imela podobno preteklost.

Kot ste sami opazili, se ne nahajamo več v Bihaću, temveč smo že na poti proti Sarajevu, a še prej smo se morali ustaviti v Jajcu, rojstnem kraju nove Jugoslavije. Podobno kakor v Bihaću smo si ogledali muzej v obnovljeni stavbi, kjer se je vršilo zgodovinsko zasedanje AVNOJ, na katerem so bili postavljeni temelji sedanje ureditve Jugoslavije in ki je pomenilo začetek prave ljudske oblasti jugoslovanskih narodov, kljub temu da so še velik del dežele tlačili okupatorji in domači izdajalci.

Prav gotovo je največ začudenja in navdušenja izzvalo Sarajevo, prestolnica te prekrasne dežele in hkrati center tega polorientalskega sveta. Ko smo hodili po ulicah, so nas spreletavali različni vtisi. Naenkrat se ti je zdelo, da se nahajaš v rodnem Trstu, ko si opazoval značilne palače v avstrijskem stilu, poleg te palače pa si lahko videl tipičen turški han ali zgradbe novih modernih, revolucionarnih arhitektonskih oblik.

Novo mesto je lepo, stari del, tipične cehovske ulice kleparjev in opankarjev, pa so bile središče naše radovednosti. Gotovo pa so bile za nas največja novost džamije, katerih je v Sarajevu kar 72. V starem delu se ni bilo mogoče načuditi, ko si izpred neke mošeje videl, kako se, kamor koli si obrnil oči, iznad streh dvigajo proti nebu beli minareti.

Iz preteklosti pa smo spoznali, kako je tudi Sarajevo prepojeno z duhom svobode in kako je ta ideal našel najgloblji odziv ravno pri mladini, ki je bila, kakor pač vedno, najbolj dovzetna in najbolj občutljiva za krivico, ki so se jim dogajale.

Nosilec tega duha je bila mladinska organizacija «Mlada Bosna», iz katere izhajata Gavrilo Princip in Čabrinović, ki sta, kakor je lepo povedano na spominski plošči pred mostom, čez katerega je zavozil avtomobil Franca Ferdinanda, «izrazila s svojimi streli težnjo narodov po svobodi».

Torej «ponosna Bosna» ni poznala samo težkih dni turškega robstva, temveč tudi svetle dni, ko so zapisali, da je «najrazumljivejši jezik, jezik svobode».

Iz Sarajeva nas je peljala pot mimo Goražda v Titovo Užice. Ti kraji so znani, saj je na njihovem ozemlju bila osnovana Užiška republika, prvo osvobojeno ozemlje v Evropi. Mesto je sedaj prekrasno urejeno z urbanističnega vidika in povsod so vidna znamenja tistega novega duha, ko so ljudje spoznali, da so svobodni in sedaj hite, da bi dohiteli zamujeno, nadoknadili to, kar jim je krivična zgodovina vzela.

V Titovem Užicu nas je čakala velika sprememba — prehod iz Bosne v Srbijo in znak tega prehoda je bila zamenjava latinice s cirilico. Skozi Valjevo smo po lepi avto cesti prišli do Beograda, kjer smo prenočili. Že prvi večer smo videli Kalemegdan, ko smo sklenili, da gremo na sprehod v prekrasen park, ki zavzema veliko površino okoli trdnjave, ki stoji na sotočju Save in Donave.

Park je lepo urejen in raznolik. Na nekem mestu, od koder je bil viden lep razgled na Savo in mostove nad njo ter nato na razsvetljeni Beograd, se nam je zdelo, da smo nekje pri Obelisku in da gledamo naš Trst.

Drugega dne pa smo si Kalemegdan ogledali ob svetlobi. Zdel se nam je sicer manj romantičen a v zameno bolj zanimiv. V njem je videti znamenja rimske nadvlade, turškega robstva in novejših časov, balkanskih vojn, prve in druge svetovne vojne.

Kalemegdan je stara trdnjava s še lepo ohranjenimi stolpi, utrdbami in obzidjem. V parku pa stojita še spomenik francoski vojski, znak hvaležnosti za pomoč v prvi svetovni vojni, in vojni muzej, ki je najlepši, najsodobnejši in tudi najenostavnejši prikaz jugoslovanske zgodovine od začetkov naseljevanja Slovanov pa do današnjih dni.

Že samo dejstvo, da je muzej urejen po časovnem poteku dogodkov in ni — kakor temu pravimo — «magazin», je vzbudilo v nas vneto zanimanje. Ogledali smo si in seznanili smo se z nekaterimi stranmi naše zgodovine, ki so nam bile do sedaj razmeroma še neznane. Tako na primer nastanek prvih slovanskih držav in življenje jugoslovanskih narodov pod turškim suženjstvom.

Čas je hitel, stoletja so nas še čakala, zato pa smo pohiteli tudi mi ter posvetili še del našega časa nainovejši zgodovini in se nato poslovili od Kalemegdana in s tem tudi od Beograda.

Iz Beograda smo kar zdrveli po znani avto cesti do Zagreba, kjer smo si ob luninnem svitu ogledali stari del mesta od kamnitih vrat dalje do Trga sv. Marka, kjer je še danes vidno ognjišče iz opeke, na katerem je stal prestol kmečkega kralja Matije Gubca. Prelepa pa je tudi cerkev, ki stoji na tem trgu, katere streha je res umetniške vrednosti.

Pot je peljala še skozi Slovenijo, od tod pa domov. Kraje sem res večinoma poznal, sedaj pa lahko rečem, da sem dodobra spoznal tudi nastanek teh krajev teh njihovo preteklost. Vse to pa je pripomoglo, da sem lahko globlje spoznal ljudi in navade. Marsikje sem ravno v teh zgodovinskih podatkih razumel, zakaj je tako in ne drugače. Ko pa sem zapuščal te kraje, sem se res čutil ponosen, da sem Slovenec, da pripadam tistemu narodu, ki je ponosen na to, «da ni nikoli tlačil ali zasužnjil drugih narodov, in se je, nasprotno, vedno trudil, da bi ob svojih mejah gojil predvsem prijateljstvo in sožitje».

Brezskrbna šolska leta so minila in moram reči, da je slovo od šole bilo najlepše, kot sem si ga mogel predstavljati.

Z.

ŽIVALI, KI JIH PO KRIVICI PREGANJAJO

Zaradi nevednosti uničijo ljudje na milijone koristnih živali

Krastača se ljudem gnusi in ji pripisujejo mnogo slabih lastnosti - Prav tako po krivici obsojajo močerade - Netopir vzbuja pri ljudeh strah - Krt je največji vrtnarjev pomočnik - Človekovi pomagači so tudi številne roparske žuželke

Neuki ljudje nemalokrat s svojim nerazumnim ravnanjem, ko preganjajo in celo uničujejo nekatere živali, meneč, da so škodljive ali tudi samo zaradi tega, ker jim zunanjost ne prija, povzročajo gospodarstvu, posebno poljedelstvu, nepopravljivo škodo. Saj s svojim nespametnim ravnanjem uničujejo naravne kmetove zaveznike in nenadomestljive pomočnike.

● «KRASTAČA
● JE STRUPENA
● IN GNUSNA»

Malokatero žival tako po krivici preganjajo in pobijajo kot krastačo. Že od nekdaj se zdi ljudem ta žival grda, ostudna in strupena. A ji pripisujejo še druge grde lastnosti. In zaradi tega jo uničujejo, če le imajo za to priložnost. O krastači pravijo, da ima v bradavicah, ki so po njeni koži, hud strup, ki povzroči pri človeku grde izpuščaje, če se krastače dotakne ali pa jo celo prime z roko. Celo predmeti, čez katere je lezla krastača, so zastrupljeni, trdijo ti praznoglavci. In tudi pravijo, da krastača sesa krave in marsikakšno drugo bedarijo.

Vse take trditve pa so se izkazale za izmišljotine in učenjaki so ugotovili, da je vse početje te živali človeku samo v korist. Angleški vrtnarji so se o tem že zdavnaj prepričali, saj jih nalašč kupujejo in jih spuščajo na svoje vrtove, da tam mesarijo med škodljivim mrčesom. Krastača lovi polže, žužke, črve in druge škodljivce. Ker je neznansko požrešna, je njena korist toliko večja.

Močerad je povečini manj znana žival. Saj jo je moč le redko videti. Kdor pa zaide po dežju na gozdno pot, bo zelo verjetno videl to plašno živalico. Še najbolj je podoben kuščarju, le barva njegove kože je dokaj nenavadna: vranječrna z živorumenimi lisami. Ker se na ta način močno odraža od svoje okolice, pravimo, da je taka barva svarilna. In res se močeradu vse gozdne živali že od daleč izognejo, ker se boje jedke strupene tekočine, ki jo izločajo posebne kožne žleze. Pri večjih živalih povzroča ta strup vnetje, majhne živali pa od tega tudi poginejo. Lovi polže, črve in podobne živali. Na lov hodi največ ponoči.

Nedolžna žrtev nevednih izletnikov je često naš znani slepec. Res je podoben kači, a človeku ni prav nič nevaren, saj ni ne strupen ne napadalen. Včasih po cele ure nepremično leži na soncu. In če je tisti kraj ob kaki poti ter pride po njej kak nevednež, ga koj pokonča, v prepričanju, da je ubil strupeno kačo. Slepec gre na lov šele proti večeru in išče golih polžev, gladkih gosenic in deževnikov. Zanimivo je tudi pri tej živalici to, da pravzaprav niti ni slep. Saj je med vsemi njegovimi čuti vid še najboljši. Slepec je torej prav koristna žival.

● NETOPIRJEV
● SE PONEKOD BOJE

O netopirjih kroži med ljudmi nešteto neumnih govoric in vraž. Pravijo, da se zaletavajo ženskam v lase, da sesajo kri, da žro slanino v shrambah, da...

Vse te govorice nimajo, seveda, nobene podlage in niso resnične. Vsaj o netopirjih, ki žive v naših krajih. Res pa je, da je netopirjevo vedenje nekoliko skrivnostno. Saj leta, a ni ptič. In leta ponoči, a ga ni slišati. Kadar pa se oglaša, so tisti glasovi v resnici precej nenavadni. Je pa zelo koristna žival, ker se hrani s škodljivim mrčesom. Zato bi ga morali varovati, ne pa preganjati.

● KRTU DELAJO LJUDJE
● VELIKO KRIVICO

Neuki vrtnarji še dandanes z vsemi sredstvi preganjajo krta. Nastavljajo mu pasti, strupeno vabo ali pa ga dolgo čakajo ob krtini z motiko in zamahnejo brž ko se samo narahlo vzdigne zemlja na lepo negovani vrtni gredici. Očitajo mu, da uničuje posevke na gredah, ko rije pod zemljo. Tudi na travnikih so menda koscem napoti njegove krtine. In zaradi tega ga preganjajo. Nevedneži ga celo obdolžujejo, da žre koreninice mladih rastlin.

Toda vsi skupaj ne vedo, da krt ne rije pod zemljo zato, da bi nagajal vrtnarju ali koscem ali pa da bi celo iskal koreninic. On rije prav tam zato, ker so na tistem mestu črvi, ogrci in drugi škodljivci, ki bi temeljito uničili posevke in rastline, če bi krta ne bilo. Kjer je mnogo krtin, pomeni, da je tam mnogo škodljivcev, ki jih krt ugonablja. In s tem koristi vrtnarju in kmetu.

● KRVOLOČNA PODLASICA
● JE TUDI KORISTNA

Najbrž bo gospodinja, ki ji je kdaj podlasica podavila vse kokoši v kurniku, pri tej trditvi zmajala z glavo. In vendar je res. Čeprav napravi ta krvoločna živalica v kokošnjaku veliko škodo, če se splazi vanj, je vendarle koristna. Saj uničuje miši, podgane in voluharje, ki povzročajo posevkom velikansko škodo. Zlasti pa velja pripomniti, da je podlasica edina, ki je kos voluharju. Sadjarji dobro vedo, kakšen škodljivec sadnega drevja je ta glodalec, zato tudi razumejo, kaj pomeni pomoč te drobne kune. Voluhar je največji in najbolj zahrbten škodljivec v sadovnjaku ali drevesnici. Sadjar se zave škode šele tedaj, ko mu ovenejo sadike, katerim je voluhar izpodjedel korenine. Voluhar je podoben podgani in rije pod zemljo kot krt. Podlasica pa je edina žival, ki se lahko splazi v voluharjev rov. Tam ga potem tudi zadavi.

● ROPARSKE ŽUŽELKE —
● POMAGAČI V BOJU
● PROTI ŠKODLJIVCEM

Kulturne rastline imajo številne sovražnike. Ti škodljivci se včasih na teh rastlinah silno razplode. Zato seže človek po raznih sredstvih, da bi te nevarne škodljivce uničil. V ta namen uporablja razna kemična sredstva. Vendar pa mu tudi narava sama poskrbi za pomagače. To so roparske žuželke. Na mladih rastlinah se nemalokrat na moč razplodijo listne ušice, ki včasih popolnoma uničijo nežne liste, ki se začno zvijati in se sušiti. Tedaj pridejo na pomoč pikapolonice. In kadar začno te prijazne živalice mesariti med temi zelenimi ušmi, je kmalu rešena napadena rastlina. Take roparske žuželke so tudi krešiči in brzci, ki zalezujejo vsepovsod gosenice in bube. Ličinke kresnic žro polže in gosenice, a najezdniki sedejo na nekatere žuželke ali pa na njih ličinke in v še žive zležejo svoja jajčeca. Potem, seveda, taka napadena žuželka pogine.

Še mnogo je podobnih drobnih živalic, ki opravljajo, čeprav se tega niti ne zavedajo, delo, ki je koristno človeku in njegovemu gospodarstvu. Zato je prav, da ljudje vedo, vsaj v glavnem, kateri so med živalmi človekovi zavezniki in pomočniki.

S. A.

Medtem ko bežijo meščani v teh pasjih dneh iz Rima, «vladajo» sedaj v njem tuji turisti, ki obiskujejo Italijo najraje poleti. Tu vidimo turista, kako se «hladita» pri slavni Fontana di Trevi.

Filmska igralka Rossana Podestà je sedaj v Porto Santo Stefano, kjer snemajo film «Nage ure», v katerem nastopa. Po letu dni ločitve od moža živi sedaj zopet z njim, za kar imata glavno zaslugo njuna otroka, ki sta zelo trpela zaradi ločitve staršev. Na sliki vidimo, kako Rossana «pita» svojega sinka Francesca.

Mrve in drobiž

★ NEVARNA IGRAČKA

Starši v resnici nikoli dovolj ne pazijo na svoje otroke. Zlasti če jih pustijo same doma ,jih radovednost žene, da stikajo vsepovsod in se igrajo tudi s predmeti, ki jim utegnejo postati nevarni. To je izkusila tudi triletna Pat, hčerka policaja v mestu Montgomery v ZDA. Starši so jo pustili samo v stanovanju in šli po svojih opravkih. Ta čas pa je mala Pat našla v nekem predalu železne lisice, ki jih je pustil tam njen oče. Začela se je z njimi igrati in nazadnje jih je nataknila na svoje nožice. Po nesreči je obroče stisnila in kar naenkrat je bila vklenjena. Takih lisic pa ni mogoče odkleniti brez ključa. Toda ta je bil v očetovem žepu. Punčka je jela pretresljivo jokati, ko je spoznala, da se ne more rešiti iz pasti, ki si jo je sama pripravila. Šele po nekaj urah, ko se je oče vrnil iz službe, je bila rešena iz neprijetnega položaja.

☆ TUDI «TOPLESS»

Čeprav ni še prav dolgo tega, ko poskušajo uvesti novo kopalno obleko, (žensko, da se razumemo), že ves svet ve, kaj je to topless. Ni se sicer še uveljavila, ker ji mnogi močno nasprotujejo. Toda za reklamo je le uporabna. In tako je objavil Ben Richards, lastnik drogerije v mestu Resolven v Gallesu takle oglas: «Vse zastonj bo dobila tista, ki bo prva prišla v mojo trgovino v toplessu!» In res je kmalu zatem vstopila v drogerijo lekarnarjeva hčerka Catherine Jones v toplessu in trgovec je izpolnil obljubo. Izbrala si je karkoli ji je srce poželelo in odšla, ne da bi jo kdorkoli terjal za plačilo. Vedeti pa moramo, da ima ta Catherine natanko tri leta.

★ SKRIVNOST

Marsikdo ima prav bridke izkušnje s tem, da je komu zaupal kako svojo skrivnost. No, gospod James Holden iz New Yorka pa je hotel nalašč preizkusiti, v kakšni meri morejo ljudje zaupano skrivnost obdržati zase. Svojemu prijatelju Clarku je «izdal» veliko skrivnost, da je imel pri stavi srečo in da je zadel 50.000 dolarjev. «Toda, nikar tega nikomur na pravi!» mu je še zabičal, kar mu je prijatelj tudi sveto obljubil. Ni minilo niti pol ure, ko ga po telefonu pokliče njegov sošolec Claude. Prosil ga je, če bi mu mogel pomagati s posojilom iz velike zadrege. Toda tale Claude ni bil edini, ki ga je tisti dan prosil za posojilo. Še več kot 50 prijateljev in tudi takih, ki jih je komaj poznal, se je obrnilo nanj, da bi jim posodil kak znesek. Tako, da je bilo gospodu Jamesu nazadnje presneto žal, da je napravil tisti poskus z zaupano skrivnostjo.

☆ BERAČ — MILIJONAR

V mestu Prato so nedavno prijeli berača Domenica Di Mario, ki je na ulici nadlegoval mimoidoče in jih prosil za milodar. Na policiji so mu, kot se v takih primerih redno dogaja, izprašali vest in so pri tem prišle na dan kaj čudne stvari. Dognali so namreč. da je tale Di Maria v resnici milijonar in da ima več hiš in nekaj posestev. Le čemu mu je bilo treba opravljati tako poniževalen posel!

KRIŽANKA

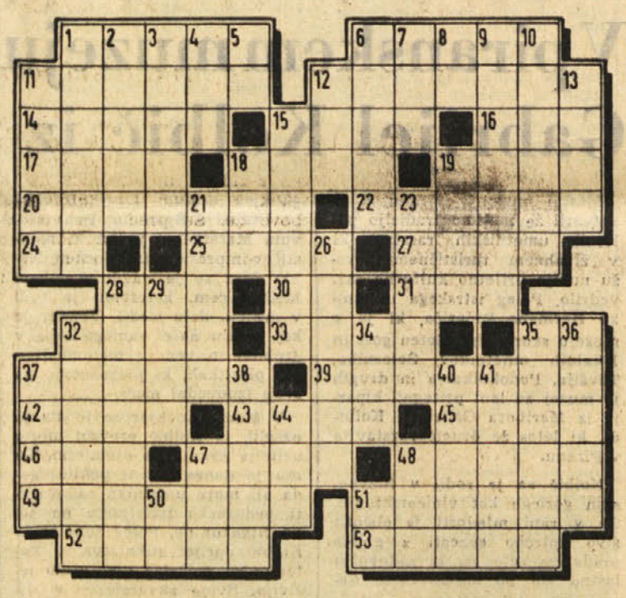

VODORAVNO: 1. naš največji polotok, 6. pesniška stvaritev, 11. program, 12. sramotilen spis, 14. grenka zdravilna rastlina, 15. del okostja, 16. ime mladinske pisateljice Peroci, 17. začaranost od besed, 18. domača tovorna žival, 19. očrt, 20. beseda, ki se različno glasi, pa enako pomeni, soznačnica, 22. nadarjenost, 24. slovenski tednik za razvedrilo, 25. riževo žganje, 27. maroga, pega, 28. svetilka, 30. kemični znak za radij, 31. geometrijski pojem, 32. ameriška filmska igralka (Deborah), 33. mesto v italijanski pokrajini Teramo, 35. začetnici genialnega nemškega fizika, tvorca relativnostne teorije, 37. škatlica za dragocenosti, 39. slavni francoski pisatelj («Jean Christophe»), 42. ime pesnika Župančiča, 43. pritisk, 45. mestece na zahodni istrski obali, 46. vzročni veznik, 47. poljski konjenik s sulico, 48. žensko ime, 49. slavni slovenski slikar, impresionist (Matej), 51 uslužbenec vinarske zadruge, 52. zaničljivo ime za Azijca, 53. vrsta projekcije.

NAVPIČNO: 1. bojni strup, 2. atenski zakonodajalec, 3. tesno se prilegajoča obleka iz pletenine, 4. veletok v zahodni Evropi, 5. latinski predlog, 6. tropski veter, 7. Estonec, 8. kratica za «smučarski klub», 9. angleški geograf, po katerem se imenuje najvišja gora na svetu (George), 10. ljubkost, nežnost, 11. strma smuka, 13. zemeljski tečaj, 13. lastnina, 15. povrtnina, 18. čas brez vojne, 19. starejši ameriški filmski komik, 21. plan, 23. vrsta ogljikovodika, 26. gosta črna tekočina, 28. vrsta grafike, 29. nagel, hiter, 32. stranica v pravokotnem trikotniku, 34. časovni termin, 35. sladek južni sad, 36. ime angleškega pisatelja kriminalnih romanov Wallacea, 37. iz premoga narejeno kurivo, 38. krepko razvit moški, športnik, 40. začetnik protestantstva, 41. družina znamenitih izdelovalcev goslI iz Cremone, 44. tekstilna rastlina, 47. reka na Hrvatskem in v Bosni, 48. poželenje, strast, 50. avtomobilska oznaka Reke, 51. avtomobilska oznaka Krapine.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kostim, 7. mornar, 13. Ankara, 14. Savinja, 15. stiki, 16. harem, 17. Sb, 18. nart, 19. tanin, 20. uho, 21. oro, 22. polka, 23. svit, 24. Si, 25. morje, 26. trula, 27. tolažba, 29. Aral, 30. Anaa, 31. tragant, 34. poker, 36. barka, 37. Ir, 38. opat, 39. valat, 40. mag, 41. kaj, 42. Degas, 43. gaga, 44. L(ili) N(ovy), 45. poper, 46. pagat, 47. oktober, 49. Atmore, 50. nektar, 51. Kastav.

Storžkove pustolovščine

RIŠE Vlado Pirnat — PIŠE Josip Jesih

Prebudil ga je ropot Tomovega helikopterja. Pomislil je, da bi z Jagijem ustrahoval Toma, toda ko se je ozrl okoli sebe, je opazil da velike mačke ni več. Žalosten zaradi izgubljene priložnosti je pričakal Toma, ki je raztegnjenih ust prirobantil v kočo. «He, he, he,» se je režal, «jaz sem najbistrejši, največji lopov na tej naši zemeljski kroglI! Moji načrti so kot pesem in nič mi ne bo moglo prepreziti, da bi ne postal bogat.» Računal je brez krčmarja...

Še istega dne se je Brazgotinec spretno maskiran v ubogega berača že pojavil na krovu «Vintgarja». — «Kje je gospod kapitan?» je s ponarejeno plahostjo vprašal kuharja Jovo, ki je ravno takrat na palubi lupil krompir. Le-ta si ga je pozorno ogledal, potem pa ga je pomenljivo vprašal: «Kaj pa želiš od kapitana?» «Važno sporočilo imam zanj».», je odgovoril Brazgotinec. «Zelo ga bo zanimalo».

«No. potem pa se kar potrudi do tistele k bine tamkaj,» je rekel Jovo ter s prstom pokazal v določeno smer.» «Naj me koklja brcne,» je zabrundal, ko je berač odšel, «tale capin se mi zdi sumljiv.» — Ko je prišel v kajuto h kapitanu, se je Brazgotinec globoko priklonil. «Oprostite gospod kapitan, toda moral sem vas zmotiti, kajti od nekega mistra vam prinašam sporočilo.»

Nesrečni očka je takoj zaslutil, da gre za Storžka. Ostro je pogledal beračev, z brazgotino presekan obraz in od razburjenja globoko vzdihnil. Potem je vzel kuverto ter jo nervozno odprl. Zagledal je, nam že znano fotografijo, in kar milo se mu je storilo, ko je na posnetku opazil nekoliko upadlega sinka. Ko si ga je dodobra nagledal, je prebral Tomovo pismo.

HOROSKOP

Veljaven od 2. do 8. avgusta

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ta teden boste še posebno očarljivi, polni veselja do življenja in živiljenjske energije, kar bodo opazili vsi, ki vas imajo radi. Tudi v družini bodo odnosi dobri, le sredi tedna bo malce razburjenja. Čakajo vas uspehi na delu.

BIK (od 21.4. do 20. 5.) Prejeli boste vesti od drage osebe, ki vas bodo zelo razveselile. Morda boste prejeli tudi tako darilo, ki vas bo osrečilo. Z ljubljeno osebo se boste ta teden zelo dobro razumeli. Zadovoljni boste tudi z nekimi novostmi v stanovanju.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Položaj zvezd bo ves ta teden zelo ugoden. Zlasti boste srečni v ljubezni. Skušajte takoj navesti stike z osebo ki vam pokaže naklonjenost. Doma boste imeli neke manjše skrbi. Na delu vztrajajte pri načrtih, ki ste se jih lotili.

RAK (od 23.6.do 22. 7.) Čustveno bodo ti dnevi zelo razgibani. Morda boste doživeli tudi neko manjše razočaranje. Imate preveč fantazije in boste težko uresničili vse, kar bi radi. Nekaj sprememb boste doživeli v družabnem življenju. Skušajte uresničiti neki stari načrt.

LEV (od 23.7. do 22. 8.) Te dni boste zelo očarljivi in povsod boste dosegli lepe uspehe. Zato ne smete biti zaskrbljeni, če bo postal napet položaj z osebo, ki jo imate radi. Najbrž pojde le za trenutno ljubosumje, zaradi katerega boste še bolj zanimivi.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Vaš čustveni položaj ni še popolnoma jasen. Zato utegnejo nastati nesporazumi in neprijetna nezaupanja. Ne bodite tako jezljivi in prenagljeni ter brzdajte se. Teden je ugoden za uresničenje nekega načrta ali potovanja.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ugodni vpliv boginje ljubezni še vedno traja in doživeli boste res nekaj lepih uric. Tudi neko ljubosumje se bo nehalo in z ljubljeno osebo boste živeli v popolnem soglasju. Kar se tiče dela, se bo ugodni vpliv zvezd žal nehal.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22.11.) Ta teden je zelo srečen zlasti za zaljubljence. Mnogo jih bo sprejelo dokončne sklepe, saj prispeva Saturn k trajnim vezem. Imeli boste možnost poglobiti svoje ideje o neki zanimivi stvari. Ravnajte po svoji najboljši razsodnosti.

STRELEC (od 23.11. do 20. 12.) Vpliv zvezd vam bo ta teden pomagal, da takoj premostite neke nesporazume in zmedo, ki bodo nastali iz ljubezenskih odnosov. Premagajte prve impulze. Če boste vedno razpravljali o istih vprašanjih, ne boste nikoli prišli do konca.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Preživljali boste zelo važno razdobje za vaše čustvene odnose in z malo dobre volje boste dosegli popolno razumevanje z drago osebo. Na vsak način bodite bolj ekspanzivni. Delo je pod zelo ugodnim vplivom in uspehi ne bodo izostali.

VODNAR (od 21.1. do 19.2. Razdobje je zelo ugodno za navezavo novih ljubezenskih stikov. Kar se tiče družinskih zadev, ne bodite preveč v skrbeh, kajti vse se bo izravnalo. Glede uresničenja svojih načrtov bodite bolj potrpežljivi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Imeli boste vtis, da vam gre vse narobe, toda vaši čustveni odnosi bodo odvisni predvsem od vašega duševnega stanja in od prevelike občutljivosti. Če vam gre kaka oseba na živce, izognite se ji. Doma kažite malo več razumevanja do svojcev.

iz naših krajev

TEDEN

Pretekli teden je bil na političnoupravnem področju zelo živahen: bile so kar štiri seje deželnega sveta, dve seji tržaškega občinskega sveta in ena seja pokrajinskega sveta. Deželne in občinske seje so bile tudi zelo napete in hrupne, saj je prišlo večkrat do vročih besednih spopadov med večino in manjšino ter do običajne fašistične in liberalne gonje, ko je šlo za uveljavljanje pravic Slovencev.

Deželni svet je na svojih sejah razpravljal o zakonu o sestavi odbora in o pristojnostih predsedstva in odbornikov kakor tudi o pravilniku poslovanja deželnega sveta, ki šteje 104 člene. K tem členom so razni svetovalci predlagali številne spreminjevalne predloge, od katerih so se predlogi slovenskih svetovalcev KPI in LSS tikali priznanja pravic slovenske manjšine.

V ponedeljek je običajna večina v deželnem svetu (KD, PSDI in PRI) odobrila zakon o sestavi odbora, pristojnostih predsedstva in odbornikov. Med razpravo sta med drugimi kritično ocenila zakon komunist Bacicchi in predstavnik LSS dr. Škerk, saj daje ta zakon predvsem preveliko pooblastila in pristojnosti predsedstvu deželne vlade.

Na torkovi seji deželnega sveta je imel svetovalec Škerk daljši govor, v katerem je med drugim ugotovil, da osnutek pravilnika popolnoma pozablja, da živi v deželi slovenska manjšina ter da ne omenja uporabe slovenskega jezika v svetu in njegovih organih. Škerk je predložil tudi spreminjevalni predlog k členu 3 osnutka. Po tem predlogu naj bi bil eden izmed štirih tajnikov pripadnik slovenske jezikovne skupine. Toda običajna večina je glasovala proti temu predlogu. Kar pa se uporabe slovenščine tiče, je demokristjan Mizzau dejal, da ji njegova skupina nasprotuje tudi iz praktičnih razlogov. Na seji, ki je bila v sredo so pristali demokristjani in socialdemokrati na drobtinico in glasovali za Škerkov spreminjevalni predlog, po katerem sestavlja izjemo tudi en sam svetovalec svetovalsko skupino, če je izvoljen na kaki listi slovenske etnične manjšine. Liberalci in fašisti pa so seveda tudi temu odločno nasprotovali. Na isti seji se je pokazala močna težnja demokristjanov po nadvladi, saj so izglasovali člen, ki uvaja javno glasovanje.

Na petkovi seji so komunistični svetovalci dr. Šiškovič, Jarc in Bacicchi umaknili spreminjevalni predlog k členu 56 glede uporabe slovenščine v svetu, ker je načelnik demokristjanske skupine Mizzau zagotovil, da bodo razpravljali o zahtevah slovenskih svetovalcev v odboru za pravilnik. Na isti seji je prišlo tudi do burne debate glede nekaterih spreminjevalnih predlogov demokristjanov, ki so težili za tem, da bi KD še bolj okrepila svojo nadvlado. Zaradi tega se je opozicija tudi umaknila iz dvorane. Končno so z običajno večino izglasovali pravilnik.

Na prvi seji občinskega sveta v ponedeljek je prišlo tudi do ostre debate v zvezi z resolucijo svetovalca KPI Padovana, ki je zahteval dvojezične napise na Opčinah. V diskusiji so spregovorili Hreščak (PSI), Calabria (KPI) in dr. Simčič (LSS), ki so zahtevali uveljavljenje pravic slovenske manjšine. Za resolucijo so glasovali svetovalci KPI, Simčič in Pincherle socialisti pa so se vzdržali. Na seji je župan zagotovil, da bodo izvedli ves program levega centra o pravicah Slovencev. Na zadnji seji občinskega sveta v petek pa so odobrili štiri sklepe o zvišanju nekaterih obveznih občinskih davščin.

Na seji pokrajinskega sveta so končali razpravo o proračunu. V razpravi sta Gombač (KPI) in Pečenko (PSI) tudi zahtevala uveljavljenje pravic Slovencev.

V nedeljo so se v Steverjanu srečali bivši partizani in interniranci. Sestanek sta pripravili organizaciji ANPI in ANPPIA, da bi proslavili obletnico padca fašizma 25. julija.

Kakor se nam vse vidi, se po približno enem mesecu kritičnih razmer v mestnem avtobusnem prometu svetlika rešitev tega zapletenega in obenem važnega vprašanja. Občinski odbor je na dveh sejah proučil ponudbe nekaterih podjetij, ki bi v skladu z zakonskimi predpisi imela možnost, da prevzamejo to uslugo. Zdi se, da bodo odborniki na prihodnji seji, ki jo bodo sklicali ta ali naslednji prihodnji teden, predložili svetovalcem v odobritev rešitev, ki bo začasnega značaja. Medtem pa so šoferji ATA v petek uprizorili demonstracijo po goriških ulicah ter v razgovoru z županom in prefektom zahtevali obnovitev voženj na mestnih progah ter svojo zaposlitev, da bi si zaslužili mezdo, ki je niso prejeli že dva meseca.

Briški vinogradniki, ki so pristojnim oblastem izročili prošnje za izdajanje dovoljenj za odprtje osmic, se pritožujejo nad počasnostjo tega postopka. Nekateri čakajo na dovoljenje več kot tri tedne, čeprav bi ga jim po zakonu morali izstaviti v 8 dneh. Kmetje pripominjajo, da imajo v kleteh še 70 odstotkov lanske proizvodnje, tako da nimajo sredstev za plačevanje davkov in odplačila strojev, ki so si jih nakupili za obdelovanje zemlje.

Ministrstvo za kmetijstvo je podelilo goriški pokrajini 5 milijonov lir, ki naj predstavljajo krožni sklad za nakup goveje živine za zakol. Ukrep teži po zvišanju proizvodnje govejega mesa, katerega cena se zaradi omejenih količin neprestano dviga. Vzporedno s to pobudo pa je v teku tudi akcija za večjo potrošnjo drugih vrst mesa, zlasti perutnine.

Zaključeno vpisovanje za izlet v Ljubljano in Velenje (29. in 30. 8.)

Kmetijska zadruga, Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov sporočajo, da je zaključeno vpisovanje za izlet v Ljubljano in Velenje (29. in 30. avgusta).

OB ZAKLJUČKU LETOŠNJIH VINSKIH RAZSTAV

Bomo imeli prihodnje leto pokrajinsko razstavo vin?

Že v jeseni bi morale dati pobudo pokrajinska uprava, občinske uprave, kmetijsko nadzorništvo, trgovinska zbornica in turistična ustanova

V Miljah je bila v petek zvečer otvoritev vinske razstave, ki bo odprta do jutri zvečer. Na razstavi, ki je na prostoru bivšega kina «Europa», razstavlja in prodaja svoja vina 11 vinogradnikov iz miljske občine, in sicer Josip Scherlani, Mario Lenardon, Michele Colmo, Pietro Deangeli, Giovanni Bergamasco, Vladimir Eler, Luigi Bortolin, Anton Scheriani, Pietro Crevatin, Rok Ciacchi in Ivan Scheriani. Nekateri razstavljajo in prodajajo tudi sadje, Vladimir Eler, ki je vinogradnik in čebelar, pa tudi med. Ocenjevalna komisija je že v petek ocenila vina, izidi pa bodo objavljeni po koncu razstave. Tudi miljska vinska razstava je privabila veliko število gostov, ki znajo ceniti pošteno domače vino. Včeraj pa je bilo na Repentabru razdeljevanje nagrad šestnajstim vinogradnikom iz repentaborske občine, ki so se s svojim vinskim pridelkom [illegible] prav[illegible]a tega rana in pršuta v Repnu 18. in 19. julija.

Tako se zaključujejo letošnje vinske razstave na Tržaškem (Dolina, Nabrežina, Repentabor in Milje), na podeželju pa je še vse polno osmic. O vprašanju prodaje domačega vina, o osmicah in vinskih razstavah smo sicer pisali tudi v zadnji prilogi «Naša zemlja», vendar se nam zdi potrebno, da ob zaključku vinskih razstav se t pripomnimo, da so take razstave zelo koristne. Potrošniki imajo možnost, da spijejo kozarec dobrega vina, proizvajalci pa svoj pridelek uveljavijo. Razen tega nagrade spodbudno vplivajo na vinogradnike, ki še bolj skrbijo, da imajo dobro vino. Dejstvo je, da v krajih, kjer so vinske razstave, se iz leta v leto, od kar prirejajo razstave, stalno izboljšuje vinogradništvo in kletarstvo, kar pomeni boljše vino. Zaradi tega je treba take prireditve podpreti in jih izpolniti ter jih organizirati še v tistih občinah, kjer jih še ni (tržaška in zgoniška občina). Obenem pa bi že zdaj morali misliti na prireditev vinske razstave v pokrajinskem merilu. Letos kaže, da bodo trte dobro obrodile in da bomo imeli odlično vino. Tudi zaradi tega bi bilo zelo koristno in umestno, da bi se pokrajinska uprava, občinske uprave, kmetijsko nadzorništvo, turistična ustanova in trgovinska zbornica že letos, in to že pred trgatvijo, ali vsaj ob trgatvi, dogovorile za prireditev pokrajinske vinske razstave v prihodnjem letu, ki bi jo lahko vključili v turistični koledar raznih prireditev na našem področju. To seveda ne bi vplivalo na občinske vinske razstave, ki se morajo ohraniti, prispevalo pa bi k večji uveljavitvi naših vin.

Pokrajinska vinska razstava bi bila lahko v okviru kakšne druge večje prireditve, še bolje pa bi bilo, če bi bila samostojna in v najbolj primernem času.

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD «AURORA»

priredi v soboto, dne 5. septembra 1964

MNOŽIČNI IZLET V LJUBLJANO NA X. MEDNARODNO VINSKO RAZSTAVO

PROGRAM:

- Ob 14. uri odhod avtobusov iz Trsta, oziroma okoliških vasi (točne ure odhodov za posamezne vasi bodo pravočasno javljene), preko bloka Fernetiči.
- Ob 16.30 prihod v Ljubljano pred Gospodarsko razstavišče. Ogled razstave pod strokovnim vodstvom, pokušnja vin.
- Ob 19. uri večerja.
- Ob 20. uri začetek zabavnega programa s sodelovanjem 5 orkestrov in godb na pihala.
- Ob 23. uri odhod avtobusov izpred Gospodarskega razstavišča v Ljubljani proti Trstu, oziroma vasem tržaške okolice.
- Ob 2. uri prihod v Trst, oziroma vasi.

CENA IZLETA JE 2.500 LIR in vsebuje: Vožnjo do Ljubljane in nazaj, cestnino, vstopnico na razstavo, bon za pokušnjo 6 vrst vina in bon za večerjo (par kranjskih klobas z gorčico in kruhom).
Kdor nima potnega lista z vizumom se lahko vpiše na skupni potni list. V tem primeru doplača 500 lir.

AVTOBUSI BODO VOZILI SKOZI NASLEDNJE VASI:

1. Sesljan — Vižovlje — Cerovlje — Mavhinje — Prečnik — Šempolaj — Nabrežina. — 2. Salež — Zgonik — Mali Repen — Briščiki — Veliki Repen — Col — Fernetiči. — 3. Križ — Prosek (tudi za Kontovel) — Opčine. — 4. Bazovica — Padriče — Trebče — Opčine. — 5. Dolina — Boljunec — Boršt — Ricmanje (na glavni cesti) — Lonjer (Ključ)

IZ TRSTA bodo odpeljali avtobusi točno ob 14. uri, in sicer s Trga Foro Ulpiano (pred tribunalom).

VPISOVANJE ZA POSAMEZNE VASI SO IZ PRIJAZNOSTI SPREJELI:

SESLJAN-VIŽOVLJE: Srečko Colja; CEROVLJE: gostilna pri Lini; MAVHINJE: pri Sirci na štev. 6; ŠEMPOLAJ: Albert Peric na štev. 44; NABREŽINA: gostilna Grilanc; SALEŽ: pri županu Alojzu Pircu; ZGONIK: gostilna Guštin; MALI REPEN: gostilna Batič; BRIŠČIKI: gostilna Milič; VELIKI REPEN: gostilna Škabar (pri Ninkotu); COL: pri Fonzetu na štev. 12; OPČINE: gostilna pri Vetotu in trgovina Škabar; KRIŽ: Mario Švab; PROSEK-KONTOVEL: Društvena gostilna na Proseku in Božena Briščik; PADRIČE: Rafael Grgič; BAZOVICA: Ivan Čač; DOLINA: gosilna pri Lovretu; BOLJUNEC: Josip Ota na štev. 200; BORŠT: gostilna Danilo Petaros; RICMANJE: gostilna pri Oskarju; LONJER: Sergij Pečar; TREBČE: gostilna Kralj.

Kdor ima svoj potni list, pri vpisu pove samo svoje ime in priimek ter plača vpisnino, kdor pa se bo vpisal z osebno izkaznico, naj jo odda na mestu vpisa skupno z vpisnino. Izkaznice morajo biti izdane po 6. septembru 1959, sicer so neveljavne.

V TRSTU VPISUJE POTOVALNI URAD AURORA, Ul. Cicerone 4, tel. 29-243. V primeru, da se bo za izlet vpisalo zadostno število oseb s področja od Kolonkovca do Dacja, bo avtobus ob povratku odpeljal te izletnike do Sv. Sobote, oziroma do Dacja.

VAŽNO OPOZORILO!

- DA SE BO IZLET LAHKO TEHNIČNO IN ORGANIZACIJSKO DOBRO PRIPRAVIL, SE BO VPISOVANJE ZAKLJUČILO DNE 14. AVGUSTA!

IZ ZGODOVINE NAŠIH KRAŠKIH VASI

Slivno v preteklosti in sedanjosti

Najstarejše družine v vasi - Trobčev dom in zgodba o svojevrstnem možakarju

Trobčev dom s kamnitim vodnjakom na dvorišču

Kdo so bili prvi podložniki Devinskih? Kje so bili njihovi domovi? Tej radovednosti ni moč ustreči, ker ni na razpolago gradiva, ki bi moglo osvetliti življenje teh prvotnih pionirjev. Redki zgodovinski ostanki in ustna izročila ne segajo v to dobo starožitja, sicer nezaželenega, a kljub vsemu nedvomno bogatega tudi lepih in prijetnih doživetij.

Nekdo nam pošepne o Kapiščū (tik nad vasjo ob poti v Prečnik) češ; tukaj je najbrž bil prvi dom s priimkom Kapeš. Po določenih dokaj nezanesljivih znakih za prvotno bivališče ni moč te domneve niti potrditi niti zanikati. V prejšnjem stoletju je bilo v vasi 11 družin. Za najstarejše se smatrajo družine Žužek, Mokole, Kralj, Sardoč. Po vsem sodeč, naj bi se bil prvi Slivenc naselil na sedanji štev 6 — pri Trobčevih. Staro domovanje je še deloma krito s skriljem, napravi vtis častitljive starosti, enako tudi gospodarske pritikline: klet z gankom na obokih, nad njo shrambe, zraven hlev. Ob vhodu (portonu) na dvorišče, ki so ga nekoč zapirala še druga poslopja, je nad vhodom drug prostor. Ob koncu dvorišča je velik kamnit vodnjak s stopniščem. Na šapu je vklesana letnica 1828 z napisom «Martin Shushek staru na...» (menda napraviti). To je bil Žužek napisan s starim črkopisom. Ta letnica sicer ne pove o nastanku tega gospodarstva. Vodnjaki na Krasu pomenijo napredek in so najnovejšega datuma. Dokler jih ni bilo, so družinam poskrbeli pitno vodo posebne vdolbine, ometene z ilovico, kamor se je moglo nabrati mnogo vode, kali, kjer je bil del za pitno vodo ločen z zidom, in strešnica napeljana v lesene ali kamnite žlebove i.e. Še pred tem vodnjakom pa so se vaščani posluževali vode iz temu podobnega, a [illegible]ega vodnjaga za hišo gornjih Kraljevih (štev. 12).

Žužek Martin je bil brez moškega potomca in se je na njegovo posestvo priženil neki Trobec iz Velikega dola. Hiša je dobila vzdevek «Pri Trebčevih» O tem gospodarju gre še sedaj glas, da je bil svojevrsten mož. Bil je zelo ponosen na svoje lepo posestvo, štel na poseben način in težko izgovarjal r. Njegova hči je imela polno snubcev. Med temi je bil tudi neki Cenkič iz Nabrežine, ki pa se je izdajal za Vinkarnčnega (znana stara nabrežinska kmetija). Trobec, ki mu ni bil vsak «snebok» (snubec) všeč in jih je bil že nekaj odslovil, je to izvohal. Cenkič, fant od fare, je bil previden in se je tajno sestajal z dekletom. Tudi ni maral v izredno močne šape tega orjaka. A končno ga je Trobec zalotil, pograbil, dobro premikastil in se šalil: «Vinkarnčnega tepem, Cenkiča boli.» Snubca ni več bilo. V njegovem obširnem dolu ob hiši so bila stasita hrastova debla. Prišli so Italijani, da bi jih kupili. Ko jim jih je razkazoval, je rekel: «In kvešta dolina tutta tutta mia foja» in štel debla: «Uno, dogo, tegho, kogho, kagheto, maghko, maghketo, milani, milaneži, dježi.» Do deset je že zmlel čudno štetje, a dalje ni šlo. Kupci so bruhnili v smeh, [illegible] Trobec pa je pograbil veliko žrd. A Italijani so jo odkurili.

Tako so nam tega moža naslikali stari hudomušni Slivenci. Ta stara imovina je imela še pred nekaj leti ognjišče, zadnje v naši vasi. A iz nje diha še toliko naše preteklosti, da bi zaslužila svojo podobo.

(Nadaljevanje na 8. strani)

JANKO FURLAN

OD 29. AVGUSTA DO 6. SEPTEMBRA NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

1103 vrst vina iz 25 držav vsega sveta na jubilejnem vinskem sejmu v Ljubljani

Na sejmu tudi zanimiva razstava vinogradniških strojev in kletarskega orodja
Pet orkestrov in pečen vol na ražnju atrakcija zabaviščnega prostora

Kakor vsako leto bo tudi letos konec poletja v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču tradicionalni mednarodni sejem vin, žganih pijač, sadnih sokov in opreme. Letošnji sejem, ki bo od 29. avgusta do 6. septembra, bo potekal v posebno slavnostnem vzdušju, saj je letos ta prireditev jubilejna — sejem je namreč že 10. zaporvrstjo. Zato lahko pričakujemo, da bo tako po udeležbi razstavljavcev kot po splošni ravni letošnji vinski sejem prekosil vse dosedanje tovrstne prireditve.

Zanimanje za letošnji mednarodni vinski sejem je zelo veliko, ker je dobil organizator sejma prijave iz 25 držav Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Doslej so prijavile vzorce raznih pijač za ocenjevanje na tem sejmu naslednje države: Avstralija, Avstrija, Bolgarija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Izrael, Maroko, Nova Zelandija, Romunija, Španija, Švica, Turčija, Velika Britanija, ZDA, Zvezna republika Nemčija, ZSSR, Demokratična republika Nemčija, Alžirija, Češkoslovaška, Madžarska, Škotska in Jugoslavija. Že število doslej prijavljenih držav (lani je na sejmu s svojimi vzorci sodelovalo 18 držav), kaže na veliko zanimanje za letošnji jubilejni sejem.

Tudi letošnji sejem bo zavzel vse prostore Gospodarskega razstavišča, tako pokrite kot tudi precejšen del odprtih razstavnih površin, katerih del je pokrit z začasno veliko nadstrešnico, pred kupolno dvorano A. Po tradiciji bodo v veliki kupolni dvorani zbrani sodobni stroji in naprave za vinogradništvo in kletarstvo, ki jih bodo razstavila nekatera domača in več priznanih inozemskih podjetij. Med drugim bomo tu videli sodobne naprave za etiketiranje, kletarske stroje, črpalke, filtre in podobne naprave za kletarstvo in vinogradništvo. Posebno zanimive bodo tudi za širši krog obiskovalcev sodobne polnilne linije s črpalnimi napravami, sterilizatorji, filtri, razklicevalnimi napravami, etiketirnimi in podobnimi stroji.

Posebnost sejma bo seveda ocenjevanje vin, žganih pijač in sadnih sokov. V mednarodni komisiji, ki je ocenjevala vinske vzorce, je bilo 15 degustatorjev, za žgane pijače 7, za sadne sokove 7, skupno torej 29 degustatorjev-enologov.

Tudi na letošnjem sejmu bodo obiskovalci lahko pokušali izbrana domača in inozemska vina, strokovnjaki pa bodo imeli več posvetovanj. Seveda ne smemo pozabiti tudi kulturno-zabavnega dela tega sejma, ki bo v večernih urah na ploščadi ob kupolni dvorani v sodelovanju s Turističnim društvom Ljubljana.

Za soboto, 5. septembra, je predviden nastop 5 orkestrov in godb na pihala. Sodelovali bodo tudi kmečki orkestri iz vse Slovenije, ki med seboj tekmujejo. Na zabaviščnem prostoru bo kakih 4.000 sedežev pred raznimi kioski, kjer bodo na razpolago najrazličnejše specialitete, med njimi na ražnju pečen vol. Tudi zabave torej ne bo manjkalo, tako da bodo prišli na svoj račun mladi in stari.

Na pokušnji vin in žganih pijač

Nekaj iz Devina

Devin ni sicer popolnoma odvisen od tujskega prometa, ker šteje precej delavstva, številno osebje policijskega komisariata, petične lastnike dvorcev in nekaj kmetov, a gostinski obrati računajo na kopalno sezono in dotok tujcev predvsem na poletje. Letos smo pričakovali velik naval, mnogo večji od lanskega, saj se je toliko pisalo o propagandi z najvišjega mesta, ki naj bi bila v Nemciji uspela. Sicer ne pridejo naši kraji pri tem toliko v poštev, ker prihajajo semkaj z raznih strani. A doslej je bil dotok gostov iz tujine skromen. Zato ne moremo obdolžiti vremena, ker je bilo dovolj primerno. Vzrok je treba iskati tam, kjer so ga iztaknili turisti: v cenah. Tujci povpraša[j]o o cenah, prebijejo tukaj eno noč in — dalje. Sicer pa imajo mnogi v načrtu obleteti v določenem roku čim več sveta. Kjer je ceneje in prijetneje, tam ostanejo nekaj več časa. Je pač tako kot smo opazili že prejšnja leta: severnjaki so računarji in ne razmetavajo, če pa sežejo v žep nekoliko globlje, hočejo biti tudi v redu in dobro postreženi. Po drugi strani pa je treba priznati, da se je življenje pri nas podražilo in imajo gostinci večje režijske stroške kot lani. Neki gostinec je takega-le mnenja: Sempak ne prihaja visoka gospoda in našim turistom ni za luksuzno vnanjost. Njim se najbolj ustrežemo, če jim namesto tega v čimbolj enostavnih, a ličnih in čednih lokalih strezemo po solidnih cenah. Kdor s tem računa in se drži te stare resnice, da so majhni zaslužki najboljši zaslužki, ta se najbolje odreže.

MEDJA VAS

Pravilno in potrebno bi bilo, da bi se vsako toliko pogledalo sem in tja in kaj popravilo, s čimer bi se preprečili večji izdatki. Tako je z našimi potmi, kjer se naglo večajo in množijo kotanje. Potrebne bi bile poprave, sicer ne bodo mogle služiti svojemu namenu.

Pred nekaj tedni smo se bali toče. V vasi je ni bilo, pač pa se je vsula na dolino Moščenice (med Štivanom, cesto proti Gorici in železnico), kjer ima nekaj naših kmetov svoje vinograde. Sklestila je letino, ki je kazala zelo dobro. Še je nekaj lanskega pridelka, ki mora do potrošnika z osmico. Tudi vino lanske letine je pretežno dobro. Izkušnje pa nas učijo, da bo treba v bodoče posvečati kletarstvu še večjo skrb.

LONJER

Že precej časa je preteklo, odkar smo se pritožili na občinski upravi, da bi rešila nekatere nujne probleme naše vasi, toda do sedaj so uredili le cesto, ki pelje iz naše vasi na Bazovsko cesto. Radovedni smo, kdaj se bodo na občinski upravi spomnili še na druge potrebe naše vasi. Med našimi zahtevami je bila tudi zgradnja javne pralnice in kopalnice, na katero čakamo že dolgo vrsto let.

Te dni nekdo nabira po naši vasi podpise vaščanov, naj bi namesto pralnice in kopalnice občina zgradila v Lonjerju malo cerkvico. Nimamo ničesar proti gradnji cerkva, radi pa bi pri tem opozorili, da imamo Lonjerci že lepo in dovolj obsežno cerkev na Katinari, na katero nas tudi vežejo stari spomini. Zaradi tega ne vidimo nobene potrebe, da bi v Lonjerju sezidali novo cerkvico namesto pralnice in kopalnice, ki jo nujno potrebujemo, saj mnogi nimajo doma svoje kopalnice.

Kdor hodi k maši, gre rad na Katinaro, ki je prav blizu. Po maši ali po večernicah se pod staro lipo radi pogovorimo o raznih stvareh, kakor so se naši dedje in pradedje že v starodavnih časih.

DOMAČIN

PHILIPS

več vrednosti vašemu denarju

gospodinjski stroji-radio-TV

To je nasvet tvrdke

KNEZ VALTER NABREŽINA

Tel. 20-123 *Za izvoz poseben popust*

Vreme včeraj: najvišja temperatura 28.5, najnižja 21.6, ob 19. uri 27.1; zračni tlak 1009 pada, vlage 67 odst., veter 3 km severozahodnik, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 25.2.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 2. avgusta
Bojan
Sonce vzide ob 4.49 in zatone ob 19.32. Dolžina dneva 14.43. Luna vzide ob 0.11 in zatone ob 14.22
Jutri, PONEDELJEK, 3. avgusta
Lidija

PO PODATKIH TRGOVINSKE ZBORNICE

Zaskrbljujoč gospodarski položaj v letošnjem prvem polletju

Gre predvsem za odraz splošne konjunkture, ki pa je pri nas še zlasti pereča Težave v industriji, prometu in trgovini ter zaostritev sindikalnih borb

Tržaški gospodarski položaj v prvem polletju letošnjega leta ni najboljši in smo v raznih sektorjih zabeležili celo nazadovanje, ki ga nismo bili vajeni že daljše razdobje. Gre za odraz splošne italijanske gospodarske konjunkture, saj je znano, da italijansko gospodarstvo preživlja določene težave, ki pa so predvsem posledica nagle in nenačrtne rasti. V tržaškem primeru pa je zastoj razvoja, ali pa celo samo počasnejši ritem, še zlasti nevaren, saj se je pričel hitrejši razvoj v Trstu s precejšnjo zakasnitvijo v primerjavi z ostalo Italijo.

V letošnjem juniju je prišlo (po podatkih tržaške trgovinske zbornice, ki smo jih deloma že objavili) do zastoja pri prodajah v trgovinah na drobno v primerjavi s stanjem lanskega leta. Pri tem ne gre za morebitne sezonske ali kake druge objektivne razloge, temveč za težave trgovine na drobno, ki imajo vsedržavni značaj. Kljub temu pa se potrošnja nekaterih potrošnih dobrin ni znižala in se je po istih podatkih zvišala v prvem polletju potrošnja mesa za 4.3 odst., potrošnja rib, rakov in mehkužcev za 26.1 odst., občutno je tudi narasla potrošnja sadja in zelenjave.

O težavah tržišča na drobno in na debelo priča tudi naglo naraščanje meničnih protestov: njih števila in njih vrednosti. V prvem polletju letošnjega leta je bilo tako 21.232 meničnih protestov za 667 milijonov lir, medtem ko je bilo v istem razdobju lani 15.974 za 618 milijonov lir. Zvišalo se je število in vrednost predmetov, ki so jih prebivalci zastavili v tržaški zastavljalnici.

Najresnejše težave so v prometu, saj je pomorski promet tržaškega pristanišča zabeležil junija padec za 13.3 odst. Pomorski promet prvega polletja se je zvišal za 3.9 odst., vendar pa ta podatek v bistvu ni razveseljiv, saj še zdaleč ne sledi pristanišče razvoju ostalih pristanišč v Italiji. Istočasno pa gre predvsem za zvišan promet masovnega blaga (in zlasti mineralnih olj), medtem ko se tranzitni promet z zalednimi državami znižuje. O tem tudi priča dejstvo, da se je železniški promet znižal (v prvem polletju za 4.8 odstotka), pri čemer moramo upoštevati, da se večina tranzitnega prometa odvija po železnici, delno pa s težkimi tovornjaki, kjer je promet v prvih letošnjih mesecih ostal na isti ravni, kot je bil v istem lanskem razdobju.

Naglo naraščanje življenjskih stroškov in istočasni počasnejši ritem gospodarskega razvoja združen s splošnim političnim položajem je privedel tudi do izredne ostrine sindikalnih borb, o čemer priča izredno visoko število stavkajočih delavcev in zaradi stavk izgubljenih delovnih ur. Letošnjega junija je stavkalo 30.470 zaposlenih, ki so zgubili 413.910 delovnih ur, medtem ko je maja 18.606 delavcev stavkalo 134.235 delovnih ur in junija lanskega leta 3006 delavcev 38.531 delovnih ur.

Vprašanje M. Bernetičeve ministru za delo

Poslanka Marija Bernetič je naslovila na ministra za delo vprašanje, da bi zvedela od njega, ali ve, da ne razpolaga inšpektorat za delo v Trstu z lastnim zdravnikom ter se mora obračati na zdravnika v Benetke, kar je zelo nevšečno. Poslanka priporoča v svojem vprašanju, naj ministrstvo obnovi službo zdravstvenega funkcionarja pri tržaškem inšpektoratu.

Obvestilo šolskega skrbništva

Šolsko skrbništvo sporoča, da so izobesili včeraj na oglasni deski v njegovih uradih lestvico prosilcev za mesta na ljudskih šolah za šolsko leto 1964-65. Ta lestvica bo izobešena 10 dni.

SLOVESEN ZAKLJUČEK 5. JUGOSLOVANSKEGA FOLKLORNEGA FESTIVALA

Jugoslavija pleše in poje za Jugoslavijo in Evropo

Koprski trg je bil sinoči prizorišče zadnjega dejanja spektukla imenovanega «Jugoslovanski folklorni festival». Ni treba posebej poudarjati, da je bil trg dobesedno zadušen spričo prenapolnjenega avditorija. Med občinstvom smo med številnimi uglednimi gosti opazili podpredsednika izvršnega sveta ljudske skupščine Slovenije Bena Zupančiča, jugoslovanskega generalnega konzula v Trstu Rudija Janhubo in druge. Trg s fasadama stolnice in pretorske palače je v luči reflektorjev dal prizorišču nenavadno lep scenski okvir. Vsi ulični prihodi so bili razsvetljeni in tako dali tej prireditvi tudi sicer primeren ambient.

Jugoslovanski folklorno-plesni prvaki «Tanec», «Lado» in «Kolo» so prikazali svoje najboljše mojstrovine in danes nam niti čas niti prostor ne dopuščata, da bi se o izvedbah temeljito razpisali. Nedvomno je, da je pri občinstvu naletel na frenetične aplavze skopski «Tanec», ki je dokazal izjemno tehniko in smisel za kolektivno plesno homogenost. Sicer pa velja za vse tri ansamble ugotovitev, da so na evropskem folklorno-plesnem nivoju in lahko prezentirajo Jugoslavijo na še tako zahtevnih festivalskih odrih. Neizčrpni viri ljudskega folklornega bogastva nudijo tem izvrstnim ansamblom vedno nove in nove motive, s katerimi dopolnjujejo svoj repertoar in iz leta v leto bogatijo koprski trg z ritmom in plesom. Ni mogoče biti nebrižen, tudi če si še tak principielni nasprotnik folklorne ideje ob tej plemeniti vezenini plesov in pesmi, ki jo z neverjetnim notranjim žarom razprostrejo plesalci skupin pred seboj. Res je, da je ta folklora stilizirana, toda edino garnirana s tako stilizacijo postane dostopna sodobni javnosti, ki se skozi spektakel lahko navduši tudi za določeno izpovedno vsebino plesa. Sinočnji večer je bil hkrati tudi primer spontanega navdušenja in za trdno vemo, da je ta spored z enakim zanimanjem in navdušenjem spremljalo na milijone gledalcev v televizijskih omrežjih Evrovizije in Intervizije.

Ob slovesnem zaključku je govoril tudi podpredsednik izvršnega sveta ljudske skupščine Slovenije Beno Zupančič in poudaril pomembnost tega festivala, ki naj nadaljuje svoje kulturno poslanstvo. V imenu ansamblov se je zahvalil direktor makedonskega «Taneca» Toma Leov. Peti jugoslovanski folklorni festival je nato zaključil predsednik občinske skupščine Koper Dušan Barbič.

Včeraj dopoldne se je v Kopru sestal festivalski odbor ter sklenil, da bo šesti jugoslovanski folklorni festival od 26. do 31. julija prihodnje leto. Upamo, da bo organizator — Turistična zveza Koper tudi prihodnje leto poskrbela za tak izjemen celotedenski spektakel, ki sodi med najelitnejše jugoslovanske prireditve.

Pri štirinajstih letih že izvežban tat

Fulvio B. je komaj 14 let star, vendar je že zašel na kriva pota, saj ima na vesti več tatvin motornih koles. Sedaj so ga karabinjerji s postaje v Ul. Hermet prijeli in ga prijavili sodnim oblastem.

Dogodilo se je predvčerajšnjim zvečer okrog 20. ure, ko je neki karabinjer, ki je patruljiral na obrežjih, v bližini hotela «Excelsior» zagledal na parkirnem prostoru vespo z evidenčno tablico TS 27884. Spomnil se je, da je vespa ukradena, hotel pa se je o tem prepričati in pogledal v beležko. Ni se zmotil, vespa je bila ukradena in sedaj je stala na parkirnem prostoru. Karabinjer se je odločil, da bo počakal na malopridneža ter se delal, kot da opazuje ladje na morju.

Ni dolgo čakal, ker je približno pol ure kasneje prišel Fulvio B., se nekajkrat ozrl naokrog in potem hotel pognati vespo. Toda Fulvio se ni mogel odpeljati, ker ga je karabinjer prijel in ga spremil na postajo v Ul. Hermet. Tam je Fulvia zaslišal sam kapetan Pazzaglia, mladi tatič pa ni mogel tajiti, povedal je tudi, da je pred nedavnim ukradel dve motorni kolesi. Eno je potem pustil pri Sv. Justu, drugo pa v Bošketu. Lansko leto se je Fulvio ukvarjal s tem, da je kradel razne predmete iz avtomobilov. Iz dveh tujih avtov je pobral kinematografski aparat in fotoaparat, ki ju je imel še doma. Karabinjerji so navedeno ukradeno blago zaplenili, nista pa znana lastnika obeh aparatov.

Fulvia so prijavili sodišču za mladoletnike zaradi tatvin z obteževalnimi okoliščinami, pustili pa so ga na začasni svobodi, ker je še premlad, da bi sedel v koronejskih zaporih.

Danes začetek festivala umetnih ognjev

Danes se prične festival umetnih ognjev. Drevi ob 21. uri bo podjetje Panzera iz Moncalierija prikazalo svoje umetne ognje, ki jih bodo izstreljevali z valoloma. Predstava bo trajala okrog pol ure.

Nalezljive bolezni od 21. 7. do 31. 7.

V času od 21. 7. do 31. 7. so bili v tržaški občini naslednji primeri nalezljivih bolezni: 4 primeri škrlatinke, 1 tifusne mrzlice, 1 ošpic, 9 noric, 2 oslovskega kašlja, 3 priušesne slinavke, 1 rdečk, 3 jetrnega vnetja, 1 otroške griže.

Seja pokrajinskega sveta

V torek ob 18.30 bo seja pokrajinskega sveta, na kateri bodo obravnavali navadne upravne zadeve. Dosedanjemu dnevnemu redu so dodali še šest točk.

Godbeno društvo na Proseku
priredi 2. avgusta 1964 ob 15.30 na Lukšovem zemljišču
Proslavo 60-letnice domače godbe na pihala
Sodelovale bodo godbe iz Nabrežine, iz Križa, iz Trebč - Gropade, Divače in Doberdoba. pevski zbor Prosek-Kontovel, zbor iz V. Repna in zbor iz Križa. Za zaključek skupni nastop vseh godb in zborov.
Sledila bo prosta zabava s plesom v nedeljo in v ponedeljek 3. avgusta
ZA PIJAČO IN JEDAČO PRESKRBLJENO
Obratovala bo ojačena avtobusna zveza

SESTANEK DEŽELNE KOMISIJE ZA DOLOČITEV PLAČ OSEBJU

Opozicija je zahtevala, naj se prepusti nadzorstvo nad plačami tudi dež. svetu

Državnim uslužbencem, ki jih bodo začasno sprejeli v deželno službo, bodo zvišali osnovne plače za 20 odstotkov

Včeraj se je sestala posebna komisija, ki jo je imenoval deželni svet za proučevanje vprašanja plač in prispevkov za socialno skrbstvo za osebje, ki bo zaposleno pri predsedstvu deželnega sveta in pri deželni vladi. Pri delu komisije so sodelovali naslednji svetovalci: Ramani, Urli, Metus, Virgolini, Ginaldi (demokristjani), liberalec Morpurgo, socialdemokrat Bisol, socialist Pittoni, republikanec Cumbat ter komunista Bergomas in Moschioni.

Na seji, ki je trajala štiri ure in pol, so svetovalci dokončno izdelali načrt zakona o tem vprašanju. Večina članov komisije je sklenila, da se prizna osebju, ki so ga premestili iz drugih državnih uradov, ali pa so ga začasno sprejeli v službo v deželnih uradih, 20 odst. povišanja na osnovno plačo, ki jo je prejemalo doslej, ne upoštevajoč pri tem razne doklade, nagrado itd., ki so jih prizadeti prejemali. Komisija je nadalje sklenila, da se zviša plača funkcionarjem, ki bodo zaposleni pri kabinetnih pisarnah in tajništvih, za 50 odst. in za 100 odst., kot je v navadi pri državnih organih.

Osnutek zakona, ki ga je pripravila komisija, odraža seveda le zahteve večine, se pravi v prvi vrsti demokristjanskih svetovalcev. Opozicija, in predvsem komunisti, je namreč zahtevala, naj se ne prepusti konkretno izvajanje teh okvirnih načel izključno deželni vladi, temveč naj si deželni svet pridrži določeno pravico do nadzorstva nad politiko plač in sploh nad vsemi vprašanji, ki zadevajo deželne izdatke za osebje. Demokristjani in nekateri njihovi zavezniki niso tega mnenja, ker menijo, da je treba pustiti deželni vladi prosto roko pri urejanju raznih vprašanj. Skratka, medtem ko vladna stranka teži za čim ostrejšo in popolnejšo delitvijo obeh oblasti (zakonodajne in izvršne), pa opozicije zahteva določeno kontrolo deželnega sveta nad deželno vlado.

Ne glede na ta spor, ki se bo verjetno vlekel v nedogled, je treba omeniti, da se nova deželna uprava poraja v pogojih, kjer odgovorni činitelji skušajo zmanjšati izdatke za osebje na najnižjo stopnjo. To domnevo potrjujejo tudi zgornji sklepi komisije za plače in prispevke za socialno skrbstvo.

Za kulisami pa se seveda bije še vedno precej oster boj, ki zadeva vprašanje prejemkov predsednikov, podpredsednikov, odbornikov dežele ter deželnih svetovalcev. Glede teh vprašanj niso še sklenili ničesar. Predsedniki bi po nekaterih nepotrjenih vesteh morali prejemati plače, ki bi dosegale skoraj 400.000 lir, podpredsedniki 8 desetin, a odborniki 6 desetin. Take plače bi bile na vsak način nižje od plač v avtonomni deželi Siciliji, kjer navaden svetovalec prejema po 600.000 lir na mesec.

Odprto je tudi vprašanje prejemkov svetovalcev. Zdi se, da bodo sprejeli predlog, naj vsak svetovalec prejme po 10.000 lir za vsako sejo deželnega sveta (navadno se lahko računa, da je mesečno okoli 12 sej). Poleg tega pa bi prejemal tudi neko stalno mesečno vsoto, ki bi bila najnižja za tržaške svetovalce, nekoliko višja za goriške in najvišja za videmske in pordenonske. Glede višine tega stalnega prejemka pa se baje še niso sporazumeli. Obstajajo določene razlike v zahtevah svetovalcev večinske stranke, ki pripadajo raznim pokrajinam. Tržačani baje zahtevajo, naj bi bili stalni prejemki čim nižji.

Deželni svet se bo ponovno sestal v sredo, ko bo začel obravnavati gornje predloge posebne komisije. Predvideva se, da bo debata precej ostra ter da bodo komunisti ponovno postavili svoje zahteve glede omejitve pristojnosti deželne vlade v teh vprašanjih.

Vzroki ženskine nesreče so še neznani

Včeraj zjutraj so nujno sprejeli na tretji medicinski oddelek bolnišnice, kamor so jo prepeljali z avtom RK, 73-letno upokojenko Lauro Bauci vd. Doveri iz Ul. Daurant 4 zaradi udarca po levi rami, podplutb po več delih telesa, verjetnega zloma leve nadlakti in glavobola. Baucijeva, ki se bo morala zdraviti 50 dni, ni mogla ničesar povedati in obrazložiti kako se je ponesrečila, ker ni mogla govoriti. O zadevi so bili obveščeni agenti s komisariata Starega mesta, ki so uvedli preiskavo, da bi ugotovili vzroke nesreče Baucijeve in njenega hudega zdravstvenega stanja.

Ponoči sta se prepirala na ves glas

Pred sodniki se bosta morala zagovarjati 20-letna Maria Giuliano por. Novelleschi iz Ul. San Cilino 35 in 31-letni Alberto Gallesi iz Ul. Pitacco 13, ker sta motila nočni mir. Zasačili so ju agenti posebne patrulje, ko sta se na Trgu Unità na ves glas prerekala, kot da bi bila nekje v kakšnem bazarju. Ker je bilo precej pozno ponoči, sta seveda prepirljivca motila nočni mir. Agenti so ju spremili na kvesturo potem pa sestavili zapisnik in ju prijavili sodišču.

IZ SINDIKALNEGA ŽIVLJENJA

Ukinitev mehaničnega oddelka v ladjedelnici Sv. Roka

Polagoma bodo ladjedelnico popolnoma opustili

Včeraj so 44 delavcem mehaničnega oddelka miljske ladjedelnice sporočili, da so z jutrišnjim dnem premeščeni v Tržaški arzenal. Po premestitvi mizarjev je to že drugi ukrep v škodo miljske ladjedelnice, ki je že tako skrčena na najmanjšo mero. Mizarji so se več mesecev borili proti premestitvi in vse Milje so se kot en sam mož postavile v bran, da bi preprečile premestitev in s tem hudo škodo miljskemu gospodarstvu. Toda vsa borba in vse intervencije niso nič zalegle. Bilo je mnogo obljub, a uresničila se ni nobena. Sedaj pa je prišel ta novi ukrep, ki bo seveda ponovno razburil duhove.

Za sedaj se je Zveza kovinarjev FIOM-CGIL takoj obrnila na osrednje vodstvo v Rimu in ga prosila, naj intervenira na ministrstvu za državne udeležbe ter zahteva sklicanje sestanka, na katerem naj bi obravnavali to zadevo. V Trstu pa je zahtevala FIOM sklicanje sestanka na Intersindu, to je na sedežu združenja, ki vključuje podjetja IRI.

Iz tega najnovejšega ukrepa se vidi, da namerava vodstvo Fincantieri oziroma IRI dokončno ukiniti ladjedelnico Sv. Roka, ki šteje komaj še kakih 300 delavcev in uradnikov. Stvar je seveda zelo resna zlasti za Milje, saj je tudi v ladjedelnici Felszegy položaj le slab. Kar se te ladjedelnice tiče, bi moral biti včeraj sestanek na uradu za delo v zvezi z odpusti delavcev oziroma s suspenzijo. Toda sestanek so odložili na ta teden.

Vespista sta se zaletela v zid

Na nekem ovinku v centru Nabrežine sta se včeraj zvečer ponesrečila 18-letni uslužbenec na bencinski črpalki Franco Madonia iz Ul. Politi 5 in 20-letni mehanik Edoardo Tognan iz Ulice dell'Eremo 175. Tognan je v smeri proti Križu vozil vespo TS 30488 na kateri se je peljal tudi Madonia, na križišču pa je izgubil nadzorstvo nad vespo, zavozil na desno in trčil v obcestni zid. Pri nesreči sta si oba vespista zlomila desno piščal ter se pobila in ranila po udih. Madonio so v bolnišnico prepeljali z zasebnim avtom, Tognana pa z avtom RK, oba pa so pridržali na ortopedskem oddelku, kjer se bosta morala zdraviti vsak po en mesec.

Pes ga je ugriznil

Sinoči okrog 19. ure je prišla v bolnišnico 51-letna gospodinja Elda Tomsic por. Maestripieri z Lonjerske ceste 1 in zaprosila za zdravniško pomoč zaradi ugriza na desni podlakti. Tomsiceva je povedala, da jo je malo prej ugriznil pes nekega Umberta Brecllija, ki stanuje na Lonjerski cesti 1-1. Ponesrečenko so pridržali na prvem kirurškem oddelku, kjer se bo morala zdraviti od 10 do 12 dni.

Prekop grobov

Tržaško županstvo sporoča, da bodo pripravili za nove pokope kripto III na polju II, kjer so pokopani posmrtni ostanki oseb, umrlih med 22. junijem in 8. septembrom 1954. Vsi tisti, ki bi radi pokopali ostanke na drugem kraju, naj se obrnejo na pokopališki odsek XII. oddelka javnih del v Ul. Teatro Romano 15/V, soba 536, ali na pokopališkega paznika od 10. do 30. septembra 1964. Po tem roku bodo pokopali posmrtne ostanke v skupni kostnici.

Slovenska kulturno gospodarska zveza obvešča, da se otroci, ki letujejo v Zgornjih Gorjah pri Bledu, vrnejo v ponedeljek, 3. t. m. ob 14.30. Starši naj jih pričakajo na Opčinah pri pekarni Drašček ob 14.15 ter v Trstu pred sodno palačo ob 14.30.

ENALOTTO

Natečaj št. 31

ZMAGOVITI STOLPEC

Bari	73	2
Cagliari	59	X
Firence	15	1
Genova	20	1
Milan	52	X
Neapelj	24	1
Palermo	34	X
Rim	44	X
Turin	7	1
Benetke	37	X
Neapelj II	64	2
Rim II	8	1

PROVIZORIČNI dobitki za zmagovalce z

12 točkami
lir 5.166.000
11 točkami
lir 150.900
10 točkami
lir 14.500

Dokončne kvote določi osrednja komisija

Ohranite odrezek, da boste imeli pravico do nagrade

Kino

Danes: v MIRAMARU predstava «Luči in zvoki». Ob 21. uri v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare». Ob 22.15 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta».

* * *

- **Nazionale** Zaprto zaradi počitnic.
- **Arcobaleno** 15.00 «Mondo balordo» Technicolor. Prepovedano mladini.
- **Excelsior** 16.00 «Piombo rovente» — Burt Lancaster, Tony Curtis.
- **Fenice** Zaprto zaradi počitnic.
- **Grattacielo** 16.00 «L'uomo di Laramie» Technicolor. James Stewart.
- **Alabarda** 15.00 «Il grido delle aquile» Tom Tryon.
- **Filodrammatico** 14.30 «Il grande bluff» Eddie Constantine.
- **Aurora** 15.00 «Winchester 73».
- **Cristallo** 16.30 «Scotland Yard non perdona» Michael Craig. Prepovedano mladini.
- **Capitol** 16.30 «La valle della vendetta» Technicolor.
- **Garibaldi** 15.30 «Estasi» Technicolor. Dirk Bogarde, Capucine.
- **Impero** Zaprto zaradi počitnic.
- **Moderno** 16.00 «Capitan Simbad» — Technicolor. Pedro Armendariz.
- **Astra** Zaprto zaradi počitnic.
- **Vittorio Veneto** Revija kriminalnih filmov. 15.45 «Il sepolto vivo» — Prepovedano mladini.
- **Astoria** 15.00 «Fra Diavolo» Stanlio in Olio. Sledi «Tom in Jerry».
- **Abbazia** 14.30 «I motorizzati» Ugo Tognazzi, Nino Manfredi, Franca Valeri, Walter Chiari.
- **Ideale** 14.30 «Il principe delle volpi» Tyrone Power.
- **Marconi** 14.00 «La grande fuga» Scopecolor. Steve McQuen, Charles Bronson.

KINO NA PROSTEM

- **Marconi** 20.00 «La grande fuga» Scopecolor. Steve McQuen, Charles Bronson.
- **Paradiso** 20.30 «La veglia delle aquile» Technicolor. Rock Hudson, Rod Taylor, Barry Sullivan.
- **Arena Diana** (Ulica Revoltella, fil. št. 11) 20.30 «Agente 007, licenza di uccidere» Technicolor. Sean Connery, Ursula Andress.
- **Satellite** (Naselje sv. Sergija, filobus št. 21. Se ponov: prvi del) 20.30 «Il piccolo colonnello» Metrocolor. Joselito.
- **Skedenj** 20.15 (v dvorani ob 18.00) «La schiava di Bagdad» Technicolor. Jorge Mistral.

ŠOLSKE VESTI

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši **vpisovanje** za šolsko leto 1964-1965 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II. nepreknjeno do 25. septembra 1964. Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Izleti

SPDT priredi 15. in 16. avgusta dvodnevni izlet v vzhodne Julijce. Za planince vzpon na Triglav iz Vrat s povratkom čez Dolič v Trento. Za turiste: potovanje skozi Mojstrano in Kranjsko goro na Vršič, od koder proti večeru v Trento, kjer se bo prenočevalo. Pohitite z vpisovanjem v Ul. Genova 9.

SNOČI NA COLU

Razdelitev nagrad vinogradnikom za najboljši teran na Repentabru

Razdelitvi nagrad so prisostovali predstavniki oblasti in raznih ustanov

Sinoči so v otroškem vrtcu na Colu razdelili nagrade vinogradnikom, ki so sredi julija v Repnu razstavili svoj domači pridelek — kraški teran. Razdelitve nagrad so se udeležili predstavniki oblasti, pokrajinske turistične ustanove, županstva in Kmetijskega nadzorništva. Med drugimi smo opazili predsednika deželnega sveta de Rinaldinija, podprefekta Micelija, kvestorja Paceja, pokrajinskega odbornika Degana, župana Milana Purića itd.

Dr. de Rinaldini je imel kratek priložnostni nagovor, nakar je skupno z drugimi predstavniki oblasti in ustanov razdelil nagrade, ki so jih prejeli naslednji vinogradniki: prvo nagrado, to je zlato kolajno vladnega komisariata je prejel Milan Purić; zlato kolajno predsednika deželnega sveta je prejel Stanislav Ravbar, zlato kolajno pokrajinske uprave je prejela edina ženska, Sofija Skabar, kolajno kmetijskega inšpektorata Karlo Skabar, zlato kolajno pokrajinske turistične ustanove Rudolf Purić, srebrni pečat tržaške občine Emil Purić, kolajno Ustanove za kmetijsko obnovo Anton Skabar, srebrno kolajno miljske občine Franc Guštin in Edvard Guštin, srebrno kolajno pokrajinske uprave Josip Lazar in Ivan Skabar, pokal trgovinske zbornice Josip Bizjak, pokal zveze trgovcev Anton Guštin, bronasto kolajno turistične ustanove Alfonz Guštin, bronasti kolajni repentaborske občine pa Silvester Skabar in Ivan Guštin. Vsem so izročili tudi diplome.

Župan Milan Purić se je zahvalil oblastem za obisk in voščil vinogradnikom, da bi dosegli v prihodnje še večje uspehe. Vse goste so pogostili z dobro domačo kapljico.

Dvojna nesreča voznika

Nesrečo v nesreči bi lahko imenovali dogodek, ki se je pripetil včeraj zjutraj. 50-letni kmet Ivan Kozina iz Ul. Costalunga 390, je sedel na vozu, ki ga je vlekel konj po predoru na Senenem trgu. Nenadoma ga je s fiatom 1300 prehitel neki avtomobilist, pri prehitevanju pa je s prednjim delom avta udaril v Kozino, ki je sedel na levi strani voza ter mu pri trčenju zlomil levo mečnico. Avtomobilist se je ustavil, napisal svoje ime, naslov in številko evidenčne tablice na listek ter ga izročil Kozini, sam pa je odpeljal. Ko se je Kozina okrog 11. ure odločil zaprositi za zdravniško pomoč v bolnišnici, pa se je zavel, da je listek izgubil, niti se ni spominjal podatkov, ki mu jih je dal neznani avtomobilist.

Kozino so v bolnišnici sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti 20 dni.

Švicar podrl Avstrijca

Včeraj popoldne v Sesljanu je turist povozil turista. Okrog 16. ure je 25-letni šofer Franz Sperl z Dunaja, Mauerbachstrasse 117 v središču Sesljana na prehodu za pešce prečkal cesto. Tedaj je v smeri proti Trstu z veliko brzino s športnim avtom «MG» VD 84557 (CH) privozil 27-letni agent zavarovalnice Bruno Goumar iz Friburga v Švici, Ul. Tuileries 8 ter Sperla podrl. Pri nesreči se je Sperl ranil in pobil samo po desni podlakti. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 10 dneh sprejeli na prvi kirurški oddelek.

Na vrtu je padla

Na tretji medicinski oddelek bolnišnice so včeraj popoldne sprejeli 86-letno gospodinjo Justino Pertot vd. Pertot iz Ul. Lavaredo 28. V rešilnem avtu RK je Pertotovo spremljala v bolnišnico njena 59-letna hči Julijana, ki je povedala, da se je njena mati ponesrečila malo prej na vrtu pred hišo, kjer je spodrsnila in padla. Pertotove, ki si je zlomila levo rebro in se pobila po spodnji strani hrbta, so v bolnišnici pridržali s pridržano prognoso.

Z vespo podrl žensko

Ko je včeraj okrog poldne 58-letna vratarica Maria Dambrosi por. Bortolin s Korza Italia 27, izven prehoda za pešce, hotela prečkati Korzo v bližini vogala z Ul. San Lazzaro, jo je z vespo TS 31308 podrl 41-letni Gino Demattia, ki je vozil proti Trgu della Borsa. Ponesrečenki so priskočili na pomoč nekateri mimoidoči ter poklicali rešilni avto RK s katerim so Dambrosijevo prepeljali v bolnišnico. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek, kjer se bo morala zdraviti dva meseca zaradi verjetnega zloma desnega kolka in zloma leve mečnice. Na kraju nesreče so potrebne formalnosti opravili agenti cestne policije.

Zlata poroka

Danes je 50 let odkar sta si v Piranu obljubila večno zvestobo Ivan Uljenik in Josipina Negode. Ob tem visokem jubileju jima čestitajo sinovi in hčerka, prijatelji in znanci ter jima želijo še veliko let skupnega življenja. Čestitkam se pridružujeta tudi uprava in uredništvo «Primorskega dnevnika» z željo, da bi še dolgo let brala naš list.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 1. avgusta 1964 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 9 oseb.

UMRLI SO: 84-letni Panajotti Soffianopulo, 55-letni Giuseppe Kuk, 60-letna Giorgina Lugnani vd. Lugnani, 81-letna Teresa Skabar vd. Kobec, 71-letni Pietro Norbedo, 89-letna Maria Heipel vd. Dragolovich, 58-letni Pietro Rusgnach, 69-letni Umberto Metus, 77-letna Margherita Dose vd. Giraldi.

OKLICI: funkcionar Mario Santamaria in uradnica Valnea Scrinari, nameščenec Giorgio Simsig in prodajalka Rosalia Angelillo, barist Claudio Sidari in frizerka Liliana Zacchigna, nameščenec Angelo Augusto Redavid in prodajalka Gioia Schillani, pleskar Sergio Ugolini in delavka Maria Todisco, delavec Luigi Pipan in šivilja Anna Strisovich, stražnik varnostne policije Erminio Forleo in gospodinja Stella Del Monte, pleskar Mario Scarabat in prodajalka Laura Simeoni, prodajalec Gianni Carini in prodajalka Adriana Micus, železničar Filippo Vinci in delavka Marinella Felluga, barist Angelo Cassani in prodajalka Bruna Stricevich, geometer Fabio Zacchi in uradnica Laura Grison, lekarnar dr. Federico Milani in uradnica Marisa Belfiore, delavec Giorgio Perozzi in delavka Egle Tedeschi, električar Sergio Battaglia in frizerka Teresa Musolina, strugar Guerino Fili in gospodinja Fioretta Biloslavo, uradnik Diego Bullesi in uradnica Giovanna Scialpi, direktor hotela Claudio Viti in uradnica Ada Venturini, uradnik Emilio Pampanin in uradnica Rita Carrer, trgovec Vittorio Gorella in gospodinja Grazia Furlani, električar Mario Vatta in gospodinja Anna Maria Rahamin, pomorščak Edvino

Včeraj-danes

Vascotto in šivilja Dorina Ulcigrai, inšpektor zavarovalnice Antonio Giovanni Masci in nameščenka Anna Maria Raffaella Amadio, šofer Remigio Fachin in nameščenka Caterina Miniussi, varilec Davorin Bradetti in gospodinja Evelina Dessanti, finančnik Gastone Espanoli in prodajalka Dea Bianchi, nameščenec Fulvio Ambrosi in šivilja Erminia Gelci, vodovodni instalater Sergio Saule in učiteljica Anita Griden, pomorščak Cosimo Dragone in gospodinja Maria Piccoli, fotograf Cristiano Centis in gospodinja Giuseppina Lepore, uradnik dr. Salvatore Marletta in asistentka na univerzi dr. Giuliana Pertoldi, železostrugar Albano Frausin in gospodinja Nidia Rinaldi, delavec Luciano Bura in gospodinja Anita Segon, uradnik Vittorio Gligo in delavka Anna Maria Magazzù, lekarnar dr. Antoniomaria Rea in lekarnarka Caterina dr. Saule, geometer Giovanni Luci in zemljemerka Nevia Longhino, trgovec Italo Romano Santoro in gospodinja Anna Maria Castelli, pomorski kapitan Pierpaolo Zangrando in uradnica Natalina Cernecca, železostrugar Egidio Babich in bolničarka Edda Molignoni, nameščenec Paolo Cuzzi in frizerka Eleonora Kobec, strojni častnik Claudio Mezzetti in knjigovodkinja Nerea Levi, nameščenec Giulio Serli in nameščenka Stella Bajac, uradnik Giorgio Iesini in gospodinja Maria Pia Ieva, mehanik Carlo Guni in prodajalka Serena Rediva, profesor orkestra Umberto Di Cesare in uradnica Anna Maria Scandellari Borgia, doktor znanosti in matematike Claudio Danelon in farmacevtka Lilia Maria Palelia, električar Ennio Dudine in gospodinja Annamaria Resetti, uradnik Giorgio Grison in uradnica Annamaria Amadei, pomorski častnik Odino Iakoncic in uradnica Marisa Cella, frizer Leonardo Vergine in delavka Lucia Ferfoglia, inženir Salvatore Tommasi in učiteljica Liliana Bamboschek, uradnik Michele Abenavoli in študentka Anna Maria Metlika, zastopnik Gerardo Allegretto in gospodinja Gianna Sanna, uradnik Graziano Ielenich in uradnica Miranda Zafred, nameščenec Marcello Scharf in frizerka Carmen Sarazin, pleskar Edoardo Bozzai in gospodinja Maria Grazia Sarazin, uradnik Lucio Bretti in uradnica Flavia Tenze, knjigovodja Silvio Conzina in gospodinja Francesca Colautti, mesar Renato Zanetti in uradnica Fiorella Frausin, uradnik Claudio Coggi in uradnica Maria Grazia Michelli, inženir Rocco Casale in učiteljica Luisa Spangaro, električar Piero Fossati in gospodinja Elda Pauluzzi, delavec Giovanni Bartoli in gospodinja Maria Barnobi, uradnik Lucio Vascotto in uradnica Estella Fogolini, uradnik Francesco Bitetto in uradnica Ileana Bussani, nameščenec Gastone Bidut in gospodinja Vilma Didone, zidar Guido Babich in gospodinja Amalia Skerlic, karabinjer Pierino Ferrari in otroška negovalka Annamaria Favetti, železničar Giovanni Gamboz in uradnica Ondina Paoletti, stražnik Giuseppe Decarli in uradnica Maria Giustina De Vittor, knjigovodja Giuseppe Napoli in uradnica Fulvia Venuti, natakar Dino Sumnerazzi in gospodinja Ruzica Mastelic, varilec Bruno Trento in frizerka Laura Skergat, uradnik Giordano Botteri in uradnica Maria Grazia Gaio, inženir kemije Alessandro Jeric in uradnica Onorina Prasel, specializiran delavec Renato Pobega in uradnica Marina Zaddei, uradnik Gianni Parovel in prodajalka Elvina Tonini.

LOTERIJA

BARI	73	69	21	9	54
CAGLIARI	59	60	74	30	83
FIRENCE	15	23	27	64	3
GENOVA	20	26	25	22	61
MILAN	52	90	79	70	69
NEAPELJ	24	64	63	90	7
PALERMO	34	40	5	26	17
RIM	44	8	78	83	74
TURIN	7	5	59	1	38
BENETKE	37	63	44	19	87

ENALOTTO
2 X 1 1 X 1 X X 1 X 2 1

Darovi in prispevki

Ivanka Bertok daruje 2000 lir za Dijaško Matico.

URARNA — ZLATARNA
LAURENTI
Trst, Largo S. Santorio, 4
Tel. 723240
Bogata izbira najboljših švicarskih znamk ur in zlatnine za BIRME, POROKE in KRSTE
Poseben popust!

Mali oglasi

PODI in pokrivala za pode, preproge in sintetične preproge za hodnike iz plastike, gume, Moquette in Meraklon. Beneške zavese (tende veneziane) po meri, zastori. Cinz lavatex, prevleke iz plastike. A. R. P. ITALPLAST — Trg Ospedale št. 6, Tel. 95-919.

ALOJZ LUPINC
Praprot, 11 (Nabrežina)
je odprl OSMICO in toči črno in belo vino. Vabljeni!

CINE FOTOMATERIALE
SEGULIN
Trst, Ul. Mazzini 53
Telefon 733-361
vabi prijatelje in znance, naj ga obiščejo.
Hvala!

Proizvajalci vina
ne čakajte zadnje dni, da si nabavite vse potrebno za vašo klet
IMPORT - EXPORT
odvetniki, notarji, administratorji občin in ostale ustanove kupite stroj za kopije THERMO FAX ena kopija vsake štiri sekunde)
Z novim skladiščem 3M MINNESOTA v TRSTU se nadaljuje razprodaja: hladilnikov, pralnih strojev, kuhinjske opreme in drugih potrebščin pri
U. Bazzanella
TRST, UL. F. VENEZIAN 5
TEL. 24197

V TRGOVINI
VELIAK - ŠPORT
v Ul. dell'Istria 13 - Tel. 44-237
dobite vso poletno športno opremo:
za v hribe, morje in za jezera kopalne obleke — kvalitetno blago
ŠOTORE,
VSE POTREBNO ZA RIBOLOV itd.
CENE ZMERNE
OBIŠČITE NAS!

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Razstava vin v Miljah

Z otvoritve vinske razstave v Miljah v petek zvečer. Vina razstavljajo in prodajajo domači vinogradniki na prostoru bivšega kina «Evropa». Razstava bo odprta do jutri zvečer. Zaradi dobre kapljice je na razstavnem prostoru vedno polno občinstva, ki srebra rujno vince

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 2. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film:

LA LEGGENDA DI FRA' DIAVOLO

(Legenda Fra' Diavola)

Igrajo: H. HARAREET, T. RUSSEL in A. NAZZARI

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 2. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film:

ORAZI E CURIAZI

(Horaciji in Kuriaciji)

Značilna epizoda med Rimom in Albo Longo

Igrajo: ALAN LADD, JACQUES SERNAS in FRANCA BETTOJA

Kino na Opčinah

predvaja danes, 2. t. m. ob 16. uri v dvorani in 20. uri na prostem briljantni romantični Universal film:

SCIARADA

Igrajo:

CARY GRANT
AUDREY HEPBURN
WALTER MATTHAU

V ponedelje, 3. t. m. ob 18. v dvorani in 20. uri na prostem ponovitev filma:

SCIARADA

HOTEL RESTAVRACIJA «WEEK END»

Prosek, državna cesta 202 (TARVISIANA)

Novi hotel vam nudi vse sodobne konfortne, moderne sobe, pristno pijačo in jedi za vse okuse.

Prijetno vam bo v mirnem, z gozdom obdanim hotelom

Pri MADALOSSO v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre dobite vsakovrstno POHIŠTVO, otroške VOZICKE, žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

OSTANKI, OSTANKI, OSTANKI sezonskih čevljev v trgovini

ALTA MODA

v Trstu, Ulica G. Gallina, 3. Dobite izredne prilike

TRST - Ul. Boccaccio 3 Telefon 28-373

POŽAR ARTEMIO

TOVORNI PREVOZI v vse kraje, tudi v inozemstvo

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA — Ul. Duca d'Aosta 180 — Tel. 28-45 — GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

Spet tatvina na gradbišču

Skupina tatov se je te dni specializirala v tatvinah na gradbiščih. Včeraj smo poročali o neznancih, ki so kradli na gradbišču v Ul. Cantù, od včeraj pa imamo vest, da se je na komisariatu pri Sv. Soboti zglasil 45-letni gradbenik Giulio Mayer iz Ulice Filzi 10 in agentom povedal, da so predvčerajšnjim ponoči neznani tatovi prepležali leseno ograjo na gradbišču v Ul. Baiamonti 63, kjer sedaj gradijo novo stavbo ter iz pritličnih prostorov odnesli 80-litrski bojler, umivalnik, školjko za stranišče in «bidet» v skupni vrednosti 150.000 lir.

Tatovi so verjetno prišli v Ul. Baiamonti z vozilom, da so lahko odpeljali težak plen. Agenti so uvedli preiskavo, da bi izsledili tatove, ki tako radi hodijo na tuja gradbišča.

V jarek je padel

Zrtev nesreče na delu je postal včeraj zjutraj 53-letni čistilec Karlo Sosič z Opčin, Narodna ulica 34, ki je uslužben pri openskem tramvaju. Včeraj zjutraj je Sosič na glavnem postajališču na Opčinah popravljal neke dele tramvaja, ko je nenadoma padel v jarek, ki služi za popravljanje vozov. Pri padcu se je Sosič pobil po levem kolenu. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na opazovalnem oddelku s prognozo okrevanja v 4 dneh.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes, 2. t. m. ob 18. v dvorani in ob 20.15 uri na prostem cinemascope technicolor film:

La schiava di Bagdad

Igra JORGE MISTRAL

V ponedeljek, 3. t. m. ob 20.15 na prostem kolosalno delo Kirk Douglasa:

L'UNCINO

PROSVETNO DRUSTVO VRBA — SOVODNJE priredi še danes in jutri

TRADICIONALNI PLES

z naslednjim programom:

DANES, 2. avgusta — ob 14.30 tekma v briškoli; ob 19. uri KONCERT godbe na pihala «RUDAR» iz Idrije; od 20.30 do 24. ure PLES ob zvokih «Veselih rudarjev» iz Idrije

JUTRI, 3. avgusta — od 20.30 do 24. ure PLES z izvolitvijo najlepše mladenke po pošti.

Za ples bo igral ansambel «Calypso» VABLJENI!

Goriško-beneški dnevnik

USTANOVE SPREJEMAJO STALIŠČA O NAFTOVODU

Pokrajinski svet soglasno odobril izgradnjo naftovoda pod določenimi pogoji

Občinski svet v Gradežu je nasproten objektu, ker je prepričan, da bo petrolej mazal morje v gradeški laguni - Ta teden se sestane občinski svet v Tržiču

V petek zvečer se je v Gorici sestal pokrajinski svet, ki je soglasno sprejel resolucijo, ki jo je predlagal odbor. S tem se tudi pokrajinska uprava postavlja na stran listih, ki se ogrevajo za izgradnjo naftovoda Bavarska - Jadransko morje. Uvodoma je predsednik dr. Chientarolli obsežno govoril o tem vprašanju. Svoja stališča so povedali tudi zastopniki vseh političnih skupin. Končno so odobrili resolucijo, ki med drugim ugotavlja, da je družba Transalpina iz Trsta vložila 6. maja letos prošnjo na ministrstvo za industrijo in trgovino, da se je podeli koncesija za izgradnjo ter vzdrževanje naftovoda v kraju Punta Sdobba pri Tržiču. Naftovod bi zgradila od morja do avstrijske meje. Prefektura iz Gorice je pozvala razne ustanove, naj izrazijo svoje stališče. Cevi bi prečkale ozemlja občin Gradež, Škocijan ter goriško pokrajino. Sedem km od obale se zgradi objekt, ob katerem bodo cisterne pristajale ter pretekale petrolej. Naprava bi omogočala manipulacijo 40 milijonov ton petroleja na leto, ki bi ga pripeljalo in odpeljalo kakšnih 1.000 srednjih in večjih cistern. Samo na Goriškem bi v objekt investirali 60 milijard lir, zaposlili pa bi pri upravljanju že dovršenega obrata 150 delavcev.

Resolucija nadalje poudarja gospodarski pomen obrata, še prav posebno pa psihološki učinek na operaterje, ki so bili prepričani, da v tako decentralizirani deželi kot je naša, niso mogoče gospodarske pobude. Naftovod bo omogočil razvoj prevozov, kreditnih zavodov in tretjih dejavnosti ter bo zaposlil delovno silo.

Pokrajinski svet nadalje ugotavlja, da cevi, ki bodo z obrežja speljane 7 km daleč v morje, ne bodo zakopane 5 m pod morskim dnom, kakor je bila sprva obljubljeno, in da ni zagotovljena «čistoča» morja v gradeški laguni, kjer je izredno razvit obmorski turizem. Zaradi tega pristaja na ministrsko koncesijo podjetju Transalpina za izgradnjo petrolejskega voda, vendar pod pogojem, da se poprej podajo jamstva, da bo imel vod potrebne tehnične značilnosti, da bo imel umetni otok», ob katerem bodo pristajale ladje, vse tiste značilnosti, ki jih ima v Wilhelmshavnu, da se izključi razkladanje s premičnih platform in da se cev zakoplje v morsko dno v vsej dolžini. Družba naj nadalje zgradi od Punte Sdobbe do gradeškega otoka posebne glavnike», ki bodo preusmerjali vodne tokove z naftnimi madeži od gradeških kopališč. Če bi se morje navzlic vseh ukrepom onesnažilo, bo morala druba s primernimi ladjami čistiti morsko gladino. Da bi se zajamčila čistoča, naj se tržiško pristaniško poveljstvo opremi z modernimi plovnimi objekti, ki jim bodo omogočali nadzorstvo.

Kar zadeva samo izgradnjo, se v resoluciji zahteva«, naj imajo pri njej prednost domača podjetja in delovna sila, oškodovannim zemljiškim lastnikom naj se izplačajo primerni zneski za razlaščene parcele, družba pa naj za svoje središče (generalno vodstvo, tehnični ter upravni uradi) izbere goriško pokrajino.

O naftovodu je razpravljal na četrtkovi seji tudi občinski svet v Gradežu. Svetovalci so soglasno zavrnili predlog za izgradnjo objekta, ker so prepričani, da bodo z njim utrpele škodo vse turistične naprave v laguni.

Tržiški občinski svet pa bo o zadevi razpravljal na seji, ki bo 6. avgusta.

Zapora nekaterih trgovin v ponedeljek dopoldne

V skladu s prefektovim dekretom bodo v ponedeljek dopoldne zaprte naslednje trgovine: trgovine z oblačili, konfekcijami, čevljarne, parfumerije, optične trgovine, urarne, zlatarne, trgovine s plastičnimi masami, radiem in televizorji, gospodinjskimi predmeti, igračami, dalje papirnice ter veliki magacini (vključen je tudi supermarket z jestvinami).

DOKLER SE NE ODDA KONCESIJA

Zasebni podjetji vzdržujeta vožnje samo na dveh progah

Vse ostale proge sta opustili zaradi pasivnosti

Medtem ko občinska uprava pregleduje ponudbe podjetij, ki se potegujejo za vožnje na mestnih avtobusnih progah in ko so šoferji ATA že drugi mesec brez mezde, je mestni avtobusni promet na moč skrčen. Namesto na vseh poprejšnjih progah, ki jih je bilo pet, vozijo avtobusi samo na dveh, in sicer na progi štev. 1 (Štandrež - severni kolodvor) ter na krožni progi Gorica-Podgora-Ločnik-Gorica. Na prvi vozi podjetje «Isonzo», na drugi pa Ribi. Spočetka so zasebna podjetja, katerim je prefektura ponudila vožnje, vzdrževala tudi vožnje na progah v Stražice in v Sovodnje, pa so jih po nekaj dneh opustila zaradi premajhnih dohodkov. Podjetja namreč zaslužijo samo tisto kar inkasirajo z voznimi listki, ki jih morajo prodajati po prejšnjih cenah. Na progi v Sovodnje je podjetje zaslužilo od 3.500 do 4.000 lir na dan, kar je bilo odločno premalo za kritje vseh stroškov. Na progi v Stražice, kjer se je zaskužilo dnevno po 10.000 lir, avtobusi tudi ne vozijo več, ker se vožnje za ta denar podjetju niso izplačale. Tako sta ostali samo dve progi. Na progi štev. 1 zaslužj podjetje Isonzo za vožnjo od 6 zjutraj do 20 zvečer okoli 35.000 lir kosmatega dobička, nekoliko manj pa se zasluži na progi v Ločnik.

Ni izključeno, da bo sedanji režim veljal še kakšnih deset dni, in sicer vse dotlej, dokler občinski svet ne bo oddal koncesije enemu izmed podjetij, ki se zanjo potegujejo.

Kaj mislijo v Sovodnjah o krizi goriškega avtobusnega prometa

Možna je boljša povezava vseh vasi sovodenjske občine z mestom

Sedaj je čas, da se razpravlja in odloča o izboljšanju prometnih zvez med Sovodnjami in Gorico - Zvezo bi imele lahko vse vasi

V Sovodnjah so te dni zelo zaskrbljeni, ker jih je položaj v katerega je zašlo podjetje ATA, in zaradi katerega je bil ustavljen promet na večini prog, ki jih je vzdrževalo to avtobusno podjetje, spravil ob redno avtobusno zvezo z mestom.

Pravzaprav niso bili Sovodenjci prav nič zadovoljni s poslovanjem tega avtobusnega podjetja, ki je polagoma odpravljalo številne celodnevne zveze ki so jih imeli z mestom. V zadnjem času so bile Sovodnje povezana z Gorico samo zjutraj. Iz Gorice je avtobus odhajal proti Sovodnjam ob 7.15, ob 8.15, ob 11.30 in ob 13.20. Iz Sovodenj pa je avtobus odhajal ob 7.45, ob 8.50, ob 11.40 in ob 14.30. V popoldanskih in večernih urah so se morali Sovodenjci zateči k svojim vozilom ali pa k vlaku v Rubijah. Drugačne so bile zveze ob nedeljah in praznikih, ko so avtobusi odhajali iz Gorice ob 13.10, ob 14.40, ob 16., ob 17.30, ob 19.10 in ob 21. uri; vračali pa so se v Gorico ob 13.40, ob 15.10, ob 16.40, ob 18.10, ob 19.50 in ob 21.30.

Kot vidimo niso bile zveze z mestom prav nič ugodne, tako ob delavnikih kot ob praznikih. Ob delavnikih so veljale le za dijake in nekatere uradnike, ob nedeljah pa le za popoldanske izletnike. Ljudje pa niso mogli zvečer v mesto, ako niso imeli lastnega vozila. Z motocikli se da vozariti nekaj kilometrov ob lepem času, pozimi pa to ni mogoče.

V zvezi z reorganizacijo mestnega avtobusnega prometa v Gorici bi bilo treba dobro preštudirati tudi problem avtobusne zveze s Sovodnjami in z ostalimi vasmi sovodenjske občine. Nekateri krogi v Gorici so mnenja, da je treba obnoviti vse dosedanje proge v goriški občini (izmed katerih je bila le ona s Sovodnjami medobčinska), da bi se tako zaposlili vsi dosedanji uslužbenci podjetja ATA. Tu pa nastaja vprašanje ali se bi goriški občini izplačalo kriti eventualne primanjkljaje avtobusnega podjetja — ki naj bi v doglednem času prešlo tudi pod direktno občinsko režijo — tudi za vožnje ki bi peljale izven občinskega ozemlja, to je v Sovodnje. Ali ne bi morda goriška občina v tem primeru zahtevala eventualni prispevek sovodenjske občine?

Rešitev bi bila morda v osnovanju medobčinskega konzorcija, v katerega naj bi pristopili poleg goriške tudi občini Sovodnje in Steverjan. Tako bi bil rešen tudi problem povezave mestnega središča z Oslavjem in Pevmo.

Za Sovodnje pa obstaja še ena možnost. Gorica je dnevno povezana s Trstom z avtobusi dveh podjetij: Ribi in Autolinee triestine. Ti avtobusi vozijo iz Ulice IX. Agosto v Gorici po tržaški ulici mimo letališča, imajo postajališča pri mirenskem bloku, v Rupi in v Gabrijah preden se odpeljajo po Dolu proti Trstu. Poleg te proge obstaja še proga Gorica-Tržič mimo Rupe, Gabrij, Dola, Doberdoba in Jamelj.

Vsi ti avtobusi imajo postajališča v Ulici Duca d'Aosta v Gorici (pred kavarno Viatori), na Tržaški cesti pred letališčem, na mirenskem bloku, v Rupi in v Gabrijah.

Vozni red teh avtobusov je naslednji:

odhod iz Gorice; vsakodnevno: 7.— (RIPI, dva avtobusa v Tržič, eden v Trst); 12.— (Autolinee triestine, en avtobus v Trst); 13,30 (Ribi, en avtobus v Trst); 18.— (Autolinee triestine, en avtobus v Trst); 19,10 (Ribi, en avtobus v Tržič);

ob nedeljah in praznikih: 7,30 (Rimi, en avtobus v Trst); 12.— (Autolinee triestine, en avtobus v Trst); 13.— (Ribi, en avtobus v Trst); 13,30 (Ribi, en avtobus v Tržič); 18.— (Autolinee triestine, en avtobus v Trst); 18,45 (Ribi, en avtobus v Tržič).

Prihodi v Gorico: vsakodnevno: 8.— (Autolinee triestine, en avtobus iz Trsta); 8,10 (Ribi, en avtobus iz Tržiča); 13,50 (Ribi, en avtobus iz Trsta); 15,30 (Autolinee triestine, en avtobus iz Trsta); 18,05 (Ribi, en avtobus iz Tržiča); 18,10 (Ribi, en avtobus iz Tržiča); 19,50 (Ribi, en avtobus iz Trsta);

ob nedeljah in praznikih: 8.— (Autolinee triestine, en avtobus iz Trsta); 13,20 (Ribi, en avtobus iz Trsta); 15,10 (Ribi, en avtobus iz Tržiča); 15,30 (Autolinee triestine, en avtobus iz Trsta); 20,10 (Ribi, en avtobus iz Tržiča); 20,20 (Ribi, en avtobus iz Trsta).

V Sovodnjah menijo, da bi bila ena izmed rešitev v tem, da bi vsi ti avtobusi podaljšali svoje proge tudi na Sovodnje. Proga naj bi potekala takole: Gorica - letališčemirenski blok - Rupa - Sovodnje (po Stradalti) - Rubije - Gabrije - Dol in obratno. S tem bi ta podjetja res za nekaj kilometrov podaljšala sedanje proge, pridobila pa bi nekaj tisoč potnikov na mesec, tako da bi bil podaljšek rentabilen.

O tem imajo seveda besedo sovodenjska občina, prizadeta avtobusna podjetja, goriška občina in prometni inšpektorat v Vidmu. Če bi sprejeli to rešitev, bi morali izpopolniti vozni red teh avtobusov zlasti ob nedeljah zvečer. Na sovodenjski občinski upravi je, da preštudira ta problem, ki zanima vse prebivalce njenega ozemlja.

m. w.

Razpis za prijave v Slovenski dijaški dom v Gorici

Starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke v šolskem letu 1964/65 v Slovenski dijaški dom kot redne ali zunanje gojence, morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi zavoda.

Prošnje za sprejem v Slovenski dijaški dom se sprejemajo neprekinjeno do izpolnitve vseh razpoložljivih mest.

Vsa ostala pojasnila prejmejo prosilci pri upravi Slovenskega dijaškega doma v Ul. Montesanto 84, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Počitniški tečaj za popravne izpite

V Slovenskem dijaškem domu bo tudi letos počitniški tečaj za popravne izpite s pričetkom v ponedeljek 3. avgusta ob 8.30. Starši prizadetih otrok se lahko pozanimajo za podrobnejša pojasnila in prijave pri upravi doma, ki je zainteresiranim na razpolago vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Danes Selce brez elektrike

Zaradi del na električnem vodu, bodo danes od 9. do 12. ure odvzeli tok v vasi Selce v občini Ronke. Vest sporoča občinska elektrarna.

Strelsko tekmovanje v Čedadu med ekipami Furlanije, Slovenije in Koroške

V Cedadu je v teku srečanje najboljših strelcev Furlanije, Koroške in Slovenije. Pričelo se je včeraj in se bo nadaljevalo še danes. Prireja ga mestna sekcija strelke družine s sodelovanjem furlanskih strelskih družin. Tekmovanje je v Ul. Zuccula. Prisostvujeta mu general Giovanni Gatta, vsedržavni predsednik strelskih družin, darila pa bo izročil senator Pelizzo, podtajnik obrambnega ministrstva.

Aretacije zaradi tatvine

Kriminalna policija je včeraj aretirala 21-letnega Claudia Bremca iz Ul. Morelli v Gorici ker je kradel. Bremec je bil svoj čas že pogojno obsojen zaradi tatvine na 16 mesecev zapora.

Kratke iz bolnišnice

V Gabrijelovi ulici je v noči od petka na soboto padel z motocikla 52-letni čevljar Giordano Matelli iz Kazermet na Svetogorski cesti 133. Zlomil si je desno nogo. V bolnici se bo zdravil 20 dni.

Prvo pomoč so popoldne nudili 36-letnemu občinskemu šoferju Giuseppu Juriču iz Ul. Torriani 39. Med pranjem avtomobila je udaril ob kompresor ter se ranil. Nesreča se mu je pripetila v Ulici Barzelini, kjer je občinska garaža. Doma se bo zdravil pet dni.

Stanislav Bregant, star 36-let bivajoč v Ul. S. Giusto 3, je med prenašanjem stekla v podjetju Koren v Ul. Belinzola stopil na žebelj ki je štrlel iz deske ter se ranil v levi podplat. V bolnici so mu nudili prvo pomoč in ga poslali domov kjer se bo zdravil deset dni.

Fižol v otrokovem ušesu

V otroški počitniški koloniji v Lužicah v Kanalski dolini sta se igrala 9-letni Karlo Riva iz Carduccijeve ulice 55 ter Ernesto Pavlin. Igrala sta se s fižolom, ki ga je Pavlin vtaknil v levo Rivovo uho, od koder ga ni mogel več izvleči. Otroka so prepeljali v goriško civilno bolnišnico kjer so mu predmet izvlekli ter ga poslali domov.

Kino

v Gorici

VERDI. 15.00: «Christine Keeler», J. Buckingham in J. Drew Barrymore. Angleški črnobeli film. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan.

CORSO. 15.00: «Il ribelle d'Irlanda», R. Hudson in B. Rush. Ameriški kinemaskopski barvni film.

VITTORIA. Zaprto zaradi počitnic.

CENTRALE. 15.00: «La legge della pistola», R. Loggia in J. Dunn. Barvni film. Sledi barvna slikanica Walt Disneya. Zadnja predstava ob 21.30.

v Tržiču

PRINCIPE. «Billy Kid, furia selvaggia», Paul Newman in Lita Milan.

NAZIONALE. «Il diabolico dott. Satana», John Sullivan in Pulie Hamilton.

AZZURRO. «I giovani fucili del Texas», James Mitchum in Alan Ladd. Barvni film.

EXCELSIOR. «Addio alle armi», Hudson in Jennifer Jones.

v Ronkah

RIO. «Il vendicatore mascherato». Barvni film.

EXCELSIOR. «I misteri di Parigi», J. Marais.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'UDINE v Ulici Rabatta št. 18, tel. 21-24.

DEŽURNA CVETLICARNA

Danes, 2. avgusta bo v Gorici odprta cvetličarna VOIGTLANDER, Ul IX. Agosto št. 3, tel. 24-33.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 31,2 stopinje ob 14.20, najnižjo 17,2 stopinje ob 4.30. Povprečne dnevne vlage je bilo 80 odstotkov.

Radio Televizija

NEDELJA, 2. AVGUSTA 1964

Radio Trst A

8.00 Koledar; 8.30 Poslušali boste...; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Zborovske skladbe; 10.00 Maša; nato Orkester Ray Martin; 11.15 Oddaja za najmlajše; nato Harmonikar Larcange; 12.00 Nabožna pesem, 12.30 Glasba po željah; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Klavirska glasba; 15.00 Paul Anka; 15.20 Kitarista Sabicas in Escudero; 15.40 Jam session; 16.00 Velike ljubezni; 16.30 Baletna glasba; 17.30 Popoldanski ples; 18.30 Kino, včeraj in danes; 19.00 Pesmi brez besed; 19.15 Nedeljski vestnik; 19.30 Dunajske melodije; 20.00 Šport; 20.30 Znani motivi; 21.00 Iz slovenske folklore; 21.30 Orkestri; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Ples; 23.00 Zbori.

Trst

9.15 Skladbe za godala; 9.30 Kmetijska oddaja.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.40 Domače viže; 9.00 Reportaža; 9.15 Zabavni zvoki; 10.00 Prenos RL; 10.30 Operne arije; 11.00 Lahka glasba; 11.30 Reportaža; 11.50 in 12.50 Glasba po željah; 12.35 Zunanjepolitični pregled; 13.40 Melodije; 14.00 Glasba po željah; 15.15 Domače pesmi in melodije; 16.00 Prenos RL; 19.00 Orkester E. Reyes; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 22.00 Športna nedelja.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Kmetijska oddaja; 10.00 Nabožna glasba; 13.25 Sporedni glasovi; 14.00 Operna glasba; 14.30 in 15.15 V nedeljo skupaj; 16.00 Radijska črtica; 16.15 Glasba za prazničnidan; 17.15 Simf. koncert; 18.30 Sardinske pesmi; 19.15 Športni dnevnik; 21.20 Pianist W. Kemff; 22.20 Plesna glasba.

II. program

7.45 Jutranja glasba; 8.40 Ital. pesmi; 9.00 Program za ženske; 9.35 Oddajali smo; 11.35 Pevci; 12.10 Plošče tedna; 13.40 Vesel program; 14.00 Nedeljski orkestri; 15.00 Marsovec na Zemlji; 16.15 Oddaja za avtomobiliste; 17.00 Glasba in šport; 18.35 Vaši izbranci; 20.00 O opernem gledališču.

III. program

16.30 Bachove kantate; 17.05 G. Greene: «Il capanno degli attrezzi»; 19.00 Berliozove skladbe; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Tartinijev koncert; 21.20 Smetana: «Prodana nevesta».

Slovenija

7.15 Narodni in domači zvoki; 8.00 Mladinska igra; 8.45 Skladbe za mladino; 9.05 Naši poslušalci čestitajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 Pesmi borbe in dela; 10.50 Orkester Dumond; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Lahka glasba; 11.40 Reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo; 13.30 Za našo vas; 14.00 Koncert; 14.15 Plesi in rapsodije; 15.05-16.00 «Danes popoldne»; 16.00 Humoreska; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 R. Savin: Cajna punčka; 20.50 Športna poročila; 21.00 Melodije; 22.10 Godala v noči; 23.05 Komorni koncert.

Ital. televizija

10.15 Kmetijska oddaja; 15.15 Neposreden prenos športnega dogodka; 18.00 Program za najmlajše; 19.30 Detektivka; 20.15 Športni dnevnik; 20.30 Dnevnik; 21.00 Enodejanke; 22.10 V deželi Don Kihota; 22.40 Športna nedelja in Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.20 Risani filmi; 22.10 Vabilo v Ustico.

Ponedeljek, 3. avgusta 1964

18.00 Program za najmlajše; 20.00 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Renato Rascel v Londonu; 21.45 Shakespearova Verona; 22.00 Eva in jaz; 23.15 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Film «Nocoj sem tudi jaz zmagal»; 22.35 Hongkonški milijarderji; 22.55 Šport.

Jug. televizija

9.30 Deček iz cirkusa — film; 10.00 Kmetijska oddaja; 10.30 Asnom — studio Skopje; 16.00 Evropsko prvenstvo v vodnem smučanju; nato atletski dvoboj Jugoslavija:Bolgarija; 19.30 Rezervirani čas; 20.00 TV dnevnik; 20.45 Cikcak; 21.00 87. policijska postaja — film; 21.50 Jazz na ekranu; 22.20 Poročila.

Ponedeljek, 3. avgusta 1964

19.10 TV obzornik; 19.30 Britanska enciklopedija; 20.00 Dnevnik; 20.30 Tedenski športni pregled; 21.00 Abeceda strahu — jug film; 22.30 Včeraj, danes, jutri.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 26. julija do 1. avgusta se je v goriški občini rodilo 37 otrok, umrlo je 11 oseb, bile je ena poroka in 10 oklicev.

ROJSTVA: Paolo Gabriele, Dario Baia, Manlio Toffol, Fabrizio Rossi, Elena Giraldi, Giuliano Copez, Alessandra Hunla, Andrea Ostromann, Anna Hlede, Giuseppe Profeta, Giulia Bresci, Igor Planjšcek, Daniele Pascutti, Marino Nardin, Alessandra Cantarut, Cristina Folla, Luca Seculin, Anna Bombi, Marco Proderutti- Alessandro Berna, Marina Piccolo, Paolo Marega, Eva Orzan, Mario Merolli, Alessandro Moreu, Andrea Marini, Susanna Cattarin, Susanna Bosco, Cinzia Campagnale, Manuela Campagnale, Manuela Bais, Susanna Devetag, Mauro Quattrocchi, Giulio Vecchiet, Daniela Ghiotto, Franco Rossi, Patrizia Sutto.

SMRTI: upokojenec 36-letni Aldo Samarini, upokojenec 68-letni Francesco Cocolet, upokojenec 70-letni Giuseppe Duca, gospodinja 53-letna Eleonora Franz, por. Franco, kmetovalec 82-letni Giuseppe Gon, 70-letna Adele Comelli, upokojenec 77-letni Ettore Mazzolini, gospodinja 42-letna Rosalia Rustja, por. Sanfilippo, upokojenec 67-letni Isidoro Grion, upokojenec 78-letni Francesco Polencig, 3 dni star Giulio Vecchiet.

POROKE: trgovski zastopnik Pietro Colonia-Romano in uradnica Maria Tomasi.

OKLICI: mizar Stefano Vogric in gospodinja Ljubka Levpuscek, trgovec Luciano Biasi in delavka Bruna Brumat, delavec Antonio Baldassare in tekstilka Assunta Conte, podoficir karabinjerjev Nicola Mancini in gospodinja Giuliana Chionni, knjigovodja Domenico Giancarella in profesorica Silvana Brumati, karabinjer Luigi Aiello in gospodinja Ada Lupo, trgovec Domenico De Bortoli in trgovka Gianfranca Bevilacqua, uradnik Pier-Giorgio Coloccini in uradnica Grazia Azzano, zidar Livio Stanig in tekstilka Laura Bregant, strojnik Lodovico Gorini in gospodinja Greta Millia.

☆ ARETTA

med elegantnimi in preciznimi urami je najcenejša znamka

☆

ARETTA

ULTRA THIN

SLIVNO

(Nadaljevanje s 5. strani)

Nekam v isto dobo bi morali uvrstiti tudi malone že razpadli dom Mokoletov (hišna št. 13), ki pa še nudi za narodopisce precej dragocenega gradiva. K posestvu je spadalo še nekaj stavb izven tega gospodarstva kot npr. Lebanov dom št. 10, nekoč gospodarska pritiklina, ki ima v svislih močen obok. Še je ohranjen porton, kjer izvemo, da ga je postavil Mattija Mokole leta 1854, torej takrat, ko je bila kmetija še trdna. Pred sto leti je bila gostilna, ki je z dobrim vinom stregla tudi delavcem, zaposlenim pri gradnji južne železnice. Trst — Italija. Vdova po pok. Mokoletu 87-letna Frančiška, telesno in duševno še izredno čvrsta in načitana žena, je namreč iztaknila pisanje o takratnih pivcih-dolžnikih. Bila je «cela grešta» grešnikov, podobnih onim, ki so kasneje, v dobi razcvete kamnoseške obrti po naših in drugih gostilnah ružili in večkrat zaružili svojo plačo. Iz te hiše je izšel Alojz Mokole, oni večno skromni in celo preskromni idealni borec za pravice delovnih množic in znani antifašist, sedaj upokojenec v Kopru (Naj nam ne zameri za to opazko). Ta rodbina se je zelo razmnožila in je bilo v vasi največ Mokoletov. Na ta dom smo že svoječasno opozorili in čeprav je k njegovim ruševinam pripomogel tudi požar v letu 1942, bi ne smel razpasti, ne da bi ostala za njim njegova podoba.

Dočim moremo sklepati o izvoru Žužkov (Vižovlje), je priimek Mokole bolj zagonetna zadeva in tod zelo redek (še v Prečniku). Na Štajerskem je vas Makole, staremu gradu Fünfenberg v občini Dolina pravijo Italijani Moccò. Kam naj bi torej uvrstili ta priimek? To je zadeva etimologije ali znanosti, ki raziskuje nastanek prvotnega imena, in je še posebne važnosti za tukajšnje slovenske kraje.

(Nadaljevanje sledi)

IZPOVED

(Nadaljevanje s 3. strani)

gubic. In tudi vsa sključena je bila. In potem njena starinska črna obleka s čipkastim ovratnikom! Ko je šla v njej za dedovim pogrebom — takrat sem bila še zelo majhna — je bila v njej tako lepa, sedaj pa je bila čisto spremenjena.... Sedaj je to obleko nosila za Marijanom, za Ivanom, za.... Ne! Dalj se nisem upala misliti. Tudi očeta še ni bilo iz internacije. «Ampak on se bo še vrnil.... Verjetno bo prišel med zadnjimi...» sem računala.

Včasih je mama omenila Maksa. Mislim, da je slutila, kako težko ga čakam.

«O! Maks bo prijezdil na konju, kot sosedov Peter!» je govorila. «Nosil bo odlikovanja. To je čisto gotovo.... Saj je bil hraber, dober in pošten....»

Obsojala sem se, in vendar si nisem mogla pomagati: vselej, kadar je mama odšla iz sobe, sem se oddahnila. Nisem mogla prenašati ne njenega prepadenega obraza ne njenih kalnih oči, ki so bile rdeče obrobljene.

PO 1700 LETIH

(Nadaljevanje s 3. strani)

bel, s katerim želi uresničiti klasično predstavo iz modernega kritičnega zornega kota.

Za zaključek bi vendar tu želeli, da imajo vse te iniciative v zvezi s turizmom svoje dobre in slabe plati. Kulturne manifestacije so pozitivno dejstvo v sklopu življenja, vendar ne smejo postati samo sredstvo za razvoj industrijske plati turizma. Turizem vsekakor spada med industrije, ki dobro nesejo. V nekaterih predelih, ki jih je narava obdarila s posebnim čarom, je turizem celo glavni vir dohodkov; morje in gore so vedno bile privlačne za človeka, ki si želi oddiha in miru po celoletnem naporu v mestu, sredi vrveža vsakdanjega «civiliziranega» življenja. Splošni življenjski standard je še ojačil te možnosti, tako da je danes s pojmom dopust vezan tudi pojem letovišče. Vendar je na splošno turizem danes izraz mestne civilizacije, ki družI ljudi v udušljivem življenjskem prostoru, kjer suvereno gospodari zidovje. In po tem zidovju je danes pogojen dobršen del sodobne kulture, ki jo je znani ameriški pisatelj O'Henry imenoval kulturo kamenitega pragozda. Kdor le more beži v naravo, ki je kljub vsemu ostala najzvestejša človeška prijateljica.

Novi

«Hotel Soča»

Most na Soči

priporoča
okusne jedi
in izbrane pijače
za vse okuse
ter druge
hotelske usluge

Obiščite zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA, LAŠKO, RIMSKE TOPLICE

Rogaška Slatina zdravi bolezni prebavil, ledvic in jeter, Dobrna ženske in manegerske bolezni, Laško revmatizem in rehabilitacija invalidov — **Za izlet priporočamo tudi prekrasno Logarsko dolino** — Informacije in prospekte dobite pri tržaških potovalnih uradih **Aurora, Utat, Paterniti** ali pri Tourist Office — Celje

SLOVENIJAŠPORT

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO

LJUBLJANA - MESTNI TRG, 10

Ali poznate TRGOVSKO PODJETJE SLOVENIJAŠPORT iz LJUBLJANE?

Slovenijašport Vam nudi v veliki izbiri usnjeno, športno in modno konfekcijo v lepih pastelnih barvah ter ostale športne potrebščine.

Ko potujete po Sloveniji in ostalih krajih Jugoslavije ne pozabite obiskati prodajaln podjetja Slovenijašport v

KOPRU, Kidričeva 22
LJUBLJANI, Titova 26
CELJU, Stanetova 9
MARIBORU, Gosposka 19
KRANJU, Koroška 4
ZAGREBU, Radičeva 16
JESENICAH, Cankarjev trg 3
BEOGRADU, Trg Marxa i Engelsa 4

SLOVENIJAŠPORT NUDI INOZEMSKIM TURISTOM PRI NAKUPU 20 % POPUSTA

GRAND HOTEL «UNION»

Tel. 20-750, 21-742

s svojo restavracijo in senčnatim vrtom, kavarno in hotelom, se priporoča cenjenim gostom

HOTEL «ZVEZDA» KOBARID

s sobami z eno in dvema posteljama ter s tekočo toplo in mrzlo vodo, centralno kurjavo — skupaj 54 ležišč. ● Streže s prvovrstnimi vini: specialitete: soška postrv in divjačina. ● V 5 km oddaljenem Livku so prvovrstna smučišča, v Nadiži pa lepe kopeli. ● **Cenjenim gostom se priporoča za obisk.**

Hotel BELLEVUE

LJUBLJANA Tel. 33-133

priporoča cenjenim gostom domačo in mednarodno kuhinjo - Terasa - Vrt - S terase lep pogled na Ljubljano

Avtopromet Gorica

NOVA GORICA — Telefon 20-44 opravlja kvalitetne, hitre in varne prevoze potnikov in tovora doma in v inozemstvu. Informacije dobite v naših poslovalnicah v Novi Gorici, Tolminu, Ajdovščini, Postojni in Sežani. — Turistična agencija «Izletnik» s poslovalnicama v Novi Gorici in Bovcu vam hitro in solidno organizira izlete po Jugoslaviji in inozemstvu, ter nudi vse ostale turistične usluge.

SPLOŠNA PLOVBA - PIRAN

vzdržuje z modernimi tovorno . potniškimi ladjami

redno progo Jadran - Južna Amerika - via Zahodna Afrika (Rijeka - Split . Napoli - Genova - Marseille - Casablanca - Dakar - Conakry - Takoradi . Tema. Rio de Janeiro Santos - Montevideo - Buenos Aires). **Redno linijo okoli sveta** (iz Jadrana v Indijo . Indonezijo - Japonsko - ZDA - Zahodna afriška obala . sredozemske luke)
TER NUDI

ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti. — Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja **«Splošna plovba», Piran,** Župančičeva ul. 24, in na naše agente po vsem svetu. Telegrami: Plovba Piran. Telexi: 035—22, 035—23. Telefoni: 73 470 do 73-477.

Obiščite najlepše podzemsko čudo na svetu

POSTOJNSKO JAMO

Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 13.30, 16. in 18. uri

Izredni obiski po dogovoru z upravo
Obiščite tudi Skocjanske jame pri Divači

Obiski ob 10. in 15. uri vsak dan

BOSTE OBISKALI LJUBLJANO? DOBRODOŠLI STE

v hotelu «TURIST» - Ljubljana

DALMATINOVA, 13 - Tel. 36-129, 27-110

Restavracija, senčnat vrt, bife - Hotel je oddaljen vsega 3 minute od glavne železniške postaje . Nudi vam: sodobno opremljene sobe s kopalnicami, telefonom, dvigalom - Znana je naša kuhinja, ki vam nudi jugoslovanske in inozemske specialitete - Tudi v naših obratih: restavraciji **«ZLATOROG»** Župančičeva 9, ki vam nudi lovske specialitete, gostilni **«DALMACIJA»** Trubarjeva 23, ki vam nudi ribje specialitete, boste postreženi hitro in solidno.

VABI VAS HOTEL «TURIST» LJUBLJANA

HOTEL LEV

LJUBLJANA
Vošnjakova 1
Telefon 30-555
Telegram: LEVHOTEL LJUBLJANA
«A» kat.

209 sob s kopalnico, restavracija, terase, dancing kavarna, aperitiv bar, slaščičarna, poslovne in klubske sobe, sale za bankete in konference, lastne garaže in prostor za parkiranje, hladilnice za divjačino in boksi za pse

Novo — moderno — luksuzno

HOTEL „SLON“

LJUBLJANA - Titova 10, tel. 20-644, 20-645 (Jugoslavija)

Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu

Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telef. 20-641—44

HOTEL «JELOVICA» - BLED - TEL. 316

BLED vabi

Hoteli ob jezeru, obnovljeni blejski grad z restavracijo, festivali, dnevna glasba in ples, pravljične izletniške točke in druga razvedrila ter čolnarjenje po jezeru

HOTEL KRN

TOLMIN — TEL. 39

Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, specialitete na žaru in dobra kuhinja. Ob sobotah in nedeljah ples. Vljudno se priporočamo

HOTEL «KRAS» POSTOJNA TEL. 100

nudi vse hotelske usluge in se priporoča za cenjeni obisk

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA — Tel. 20-61, 20-32

s svojimi obrati restavracijo, kavarno. Prvorazredna kuhinja. Ples vsak večer razen ponedeljka. V primernih dneh je ples na vrtu.

PARK HOTEL BLED

Telefoni 284 - 338

200 ležišč, restavracija, kavarna, nočni bar

Hotel odprt celo leto.

V sestavu Park hotela je tudi **Sporthotel** na Pokljuki in **Izletniški dom** v Ribnem. Vsi obrati poslujejo celoletno

Hotel TRIGLAV Koper

Telef. 16 Prvorazredna restavracija, udobne sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar s programom. - **Priporočamo** svoje obrate Giusterno z olimpijskim bazenom in restavracijo «Rižana», s specialitetami, postrvmi in rečnimi raki

Izkoristite vaš izlet za ogled izvirkov VIPAVE

V HOTELU VIPAVA in v GOSTIŠČU OB IZVIRU vas prijetno postrežejo

HOTEL CELEIA

CELJE - tel. 2041, 2042 SE PRIPOROČA

ALP HOTEL
HOTEL KANIN
HOTEL GOLOBAR

BOVEC

nudijo vse hotelske usluge. Priznana domača in inozemska kuhinja.

Telef. 21 in 51

Priporočamo tudi obisk hotela «Planinski orel» v Trenti in gostišče v Soči in Logu pod Mangartom

HOTEL ADRIA

ANKARAN (bivši S. Nicolò) Telefon 74-112

ODPRT SKOZI CELO LETO

T. G. P. - METROPOL

PIRAN — Telefon 73-313

vabi na odlične specialitete in izbrane pijače v vseh svojih obratih; nočni bar **«Tri papige»** v Piranu z mednarodnim artističnim programom, odprt je vsak dan razen srede. Priporočamo novo restavracijo **«Lucija»** pri Portorožu

HOTEL GALEB tel. 21605
RIBJA RESTAVRACIJA » 21182
KAVARNA LOŽA
RESTAVRACIJA TAVERNA

Priporočajo svoje gostinske usluge - Cene zmerne

KOPER

UGODNO UGODNO UGODNO

USNJENA KONFEKCIJA (plašči, kostumi suknjiči)
USNJENI IZDELKI (kovčki, potovalke, torbice) v največji izbiri pri

VELEBLAGOVNICA

nama

V LJUBLJANI

Obiščite naše poslovalnice:
● PRED POSTO — Cankarjeva ul. 1
● TROMOSTOVJE — Wolfova ul. 1
● KONFEKCIJA — Čopova ul. 5

20 ODST. POPUSTA ZA NAKUP S TUJO VALUTO

UGODNO UGODNO UGODNO

AVTOMOBILSKE POTREBŠČINE

VIRGILIO ZANCHI

Zaloga artiklov za karoserijo — Dobave za tovarne pohištva, opreme za ladje in letala — Velika izbira prevlek «NOVOLAN» in gumijastih preprog «JUMBO» vseh barv

TRST - Via Coroneo N. 4
Tel. 29-684

KOMPAS

S SVOJIMI POSLOVALNICAMI VRŠI VSE TURISTIČNE USLUGE

LJUBLJANA, Dvoržakova ulica številka 11

MILICA OSTROVŠKA:

SILVIRA TOMASINI

Življenje, borba in junaška smrt Tržačanom neznane Tržačanke

2.

Ko pa je v 7. razredu profesor psihologije, nadut Nemec, napadel naše dijaštvo, češ da je na nizki kulturni ravni, je razred vzkipel. Silvira se je bila že prej večkrat spoprijela z njim glede drugih vprašanj, zdaj pa je potegnila vse za seboj. Šli so k staremu ravnatelju Zupančiču, in ta je pred dijaki profesorja pokaral in posvaril, naj jih ne žali več. Toda profesor je imel v Beogradu zaslombo pri predstavniku nemške manjšine in je zagrozil, da se bo pritožil, češ da mu ravnatelj jemlje ugled. Res se mu ni nič zgodilo, ostal je na šoli in pouk na vse načine sabotiral, predvsem s tem, da sploh ni učil, temveč za katedrom dremal.

Silvira je iskala stikov z mladimi ljudmi, ki bi ji utegnili pojasniti zapletena vprašanja življenja in družbe. Živo se je zanimala za zgodovino delavskega gibanja. Marsikatero iskro je ujela iz predavanj profesorja zgodovine Bogomirja Stupana. Tako je Silvira zgodaj prerasla meje meščanskega liberalizma. S prijateljico Romano Šerak, a tudi z učiteljiščnico Branko Jurca, s katero sta se poznali še iz otroških let, saj sta obe primorski družini prišli ob istem času na Štajersko, je že razpravljala o borbi delavskega razreda. Z Branko sta bili pozneje, ko so se Tomasinijevi preselili na Pobreško cesto št. 34, celo sosedje, saj so Jurčevi stanovali v kaznilniškem poslopju. Tako sta se še bolj pogosto videvali.

Posebno je Silviro zaposlovala zgodovina pariške komune. Njeno vedno razglabljajoče misli so jo nenehno silile k živahni izmenjavi mnenj. Vroče in ostro je znala braniti svoja mlada spoznanja, ki so začela kipeti kot novo vino.

Dijaštvo je tedaj že imelo nekaj svojih društev, obiskovalo je predavanja Ljudske univerze in delavskega društva Svobode, posebno na učiteljišču in na klasični gimnaziji se je začelo razgibano politično življenje pod vodstvom skojevcev Franca Fijavža in Marjana Vesenjaka, medtem ko je za klasično gimnazijo odgovarjal Cvetko Zagorski. Realna gimnazija pa je stala nekako ob strani. Učitelja Milan Apih in Franc Vrunč sta začela med mladino delati ilegalno in tako je tudi do Silvire prišla ta ali ona misel, čeprav z njima ni bila v zvezi. Med prvimi znanilci komunizma so za tedanje dijaštvo bile že predtem vesti o dejavnosti Bratka Krefta in njegovem prepovedanem romanu Človek mrtvaških lobanj — Kreftova sestra Lea pa je bila celo Silvirina sošolka — in nato proces proti oficirjem, ki so bili v zvezi s komunisti. Ta dogodek je tako vznemiril Maribor, da ga je moral celo eden profesorjev omeniti, seveda le tako, da je skušal komunizem osmešiti.

Tako je Silvira hodila v gimnazijo, se ob napredni literaturi pripravljala na svoje bodoče politično poslanstvo in se učila, seve, tudi za šolo. Posebno dobro so ji šli jeziki, materinščina, francoščina in nemščina. Odlično pa je obvladala predvsem zgodovino, ki se je zanjo najbolj animala. Snov je z lahkoto dojemala, čeprav ji časa za učenje ni preostajalo mnogo. Tudi doma je bilo treba prijeti za delo, pomagati pri gospodinjstvu in na vrtu. Toda Silvira se je rajši kot metle ali motike lotila pletilke ali igle — rada je vezla — in inštruiranja lenih ali nesposobnih učencev bogatejših staršev. Tako je s skromnim zaslužkom skušala olajšati družini breme svojega študija.

Leta 1933 je s prav dobrim uspehom maturirala. V vpisnici je označeno njeno vedenje kot resno in korektno. Kaznovana ni bila nikoli, saj so imele vse njene pripombe in ugovori vedno resen, stvaren in dostojen značaj, zato niso mogli imeti za posledico kazni.

V LJUBLJANI

Njena in njene matere volja sta ju privedli do odločitve, da se pojde vpisat na univerzo. Izbrala si je nemški jezik, saj ga je že v šoli dobro obvladala prav tako kot francoskega.

Toda študirati v Ljubljani ni bilo poceni. O štipendijah ni bilo govora, spet se je morala zanesti večinoma le na inštrukcije.

Ustanovitev Doma visokošolk, za katerega je tudi ona pridno zbirala sredstva celo v Mariboru in drugod, ji je pomenila veliko olajšanje. Med prvimi je stanovala v njem. Bil je v prvem nadstropju stare hiše na oglu Gradišča in Rimske ceste in je imel tudi kuhinjo. Akademsko društvo «Dom visokošolk» je s svojim dvesto članicami omogočalo študentkam ceneno oskrbo.

Tu na univerzi je takoj našla stik s študenti levičarji in kmalu tudi s člani Partije. Vpisala se je v akademski klub Triglav, v katerem so dobivali komunisti premoč. Prav zaradi tega je bil klub leta 1934 po februarskem sestanku v Mariboru, na katerem se je pokazalo, da komunisti v njem prevladujejo, razpuščen. Toda kmalu zatem so študentje ustanovili Mladi Triglav in Silvira je bila spet ena od delavnih članic, medtem ko so se v prav tako naprednem akademskem klubu Njiva bolj udejstvovale druge Mariborčanke in Mariborčani. Pač pa je bila pozneje članica Slovenskega kluba.

V Ljubljani je naglo dozorela v komunistko in začela je s predanim, tihim in vztrajnim partijskim delom, ki se mu odslej ni izneverila niti za trenutek.

Mlade, še boječe študentke, ki so pravkar prihajale iz gimnazije, je v Domu visokošolk sprejemala s toplo, materinsko skrbjo. Bila je tako naravna, neposredna in prisrčna, da si je takoj pridobila njihovo zaupanje. Mnoge od njih so že v srednješolskih klopeh slišale o komunizmu in močno so si želele približati se Partiji. Silvira je s svojim bistrim pogledom takoj prodrla v njihovo notranjost in znala jih je neprisiljeno voditi vse globlje v ilegalno delo, prav tako pa je korak za korakom pridobivala tudi druge študentke, ki se doslej še niso bile navzele novega duha.

V samem društvu Dom visokošolk Silvira sicer ni imela nobenih funkcij, vendar je bil njen vpliv močan.

Društvo je prirejalo v jedilnici večkrat predavanja vseh vrst in Silvira se je skoraj vedno oglasila k besedi. Njena nova spoznanja, ki so izvirala iz vztrajnega in poglobljenega študija marksističnih in leninističnih del, ki so ji bila tu, v Ljubljani, dostopna, so jo včasih zanesla, da je neprikrito, goreče in kljubovalno povedala, kar je mislila.

V društvu so bili zastopani vsi tedanji vodilni taori: klerikalni, liberalni in socialdemokratski. Silvire to nič ni motilo, da ne bi pogumno zastopala stališča Partije, dasi bi ji bilo že tedaj moglo ako javno opredeljevanje škoditi.

Svoje mlade tovarišice je vodila na razne delavske prireditve, tako na prvomajsko proslavo na Rožnik, k predstavam delavskega odra Ferda Delaka na Miklošičevi cesti in drugam. Dajala jim je v roke progresivno literaturo, ali jih vsaj opozarjala nanjo.

Prav kmalu, že prvo leto, je prišla v stik z vodilnimi komunisti in začela opravljati odgovorne, zaupne naloge. Javno se je smela vse manj izpostavljati.

Jeseni leta 1934 je pomagala prijateljici Branki, da je prišla v Ljubljano študirat. Pravkar je na učiteljišču maturirala in ni mogla niti misliti na to, da bi dobila službo. Dana pa je bila možnost, da se vpiše na univerzo, in sicer na pedagoško skupino. Dobrodušna Silvira ni mirovala, dokler ni priskrbela Branki za nekaj dni v tednu hrano v Domu visokošolk, za ostale dni pa — v samostanu pri Srcu Jezusovem.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-96 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst